

İLKOKUL

TÜRKÇE

DERS KİTABI

4. SINIF

İLKOKUL
TÜRKÇE
DERS KİTABI

4. SINIF

Işıl Uğur YALÇIN

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 18.04.2019 tarihli ve 8 sayılı kararıyla 2019-2020 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

ÖZGÜN

ÖZGÜN MATBAACILIK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

Ankara - Polatlı Kara Yolu 52. km Gazi Mah. Özgün Cad. No.: 4 Temelli - Sincan / ANKARA

tel.: (312) 645 19 10 (Pbx) • belgeç: (312) 645 19 19

KİTABIMIZI TANIYALIM	8
----------------------------	---

1. TEMA: ERDEMLER

ARKADAŞ	10
KİRPİ MASALI	15
YAVRU AHTAPOT OLMAK ÇOK ZOR	21
GÜN BEY'İN PENCERESİ (DİNLEME METNİ)	27
KAŞAĞI (SERBEST OKUMA METNİ)	31
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	35

2. TEMA: MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

BABAMIZIN ELLERİ	38
YE KÜRKÜM YE	43
DİL DEVRİMİ YAPILIYOR	48
OĞUZ ATA BOY BOYLADI (DİNLEME METNİ)	55
YAKUTİSTAN MASALI: CESUR VAY'IN DENİZ MACERASI (SERBEST OKUMA METNİ)	59
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	61

3. TEMA: MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ	64
AMERİKALI BİR ÇOCUKTAN MUSTAFA KEMAL'E MEKTUP VAR	68
KASTAMONULU SAFİYE	76
ATATÜRK, ÇOCUKLAR VE ÇOCUK BAYRAMI (DİNLEME METNİ)	84
KÛTÜ'L AMÂRE (SERBEST OKUMA METNİ)	89
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	91

4. TEMA: KİŞİSEL GELİŞİM

ÇİÇEKLERE MÂNİLER	94
BÜYÜK GÜN	98
DİMYAT'A PİRİNCE GİDERKEN EVDEKİ BULGURDAN OLMAK	105
AZİZ SANCAR (DİNLEME METNİ)	111
TAŞ ÇORBASI (SERBEST OKUMA METNİ)	116
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	117

5. TEMA: SANAT

YOKUŞ	120
PADİŞAHIN EBRUSU	125
MASALCI DEDE PERTEV NAİLİ BORATAV	132
ÂŞIK VEYSEL: UZUN İNCE BİR YOL (DİNLEME METNİ)	139
MOZART'IN YAŞAMINDAN (SERBEST OKUMA METNİ)	144
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	147

6. TEMA: DOĞA VE EVREN

KARDAN ADAMIN EVİ	150
TERMİT KOLONİSİ	156
KİM KORKAR KIRMIZI BAŞLIKLİ KIZDAN?	161
SAKIZ AĞACI (DİNLEME METNİ)	169
DENİZ MASALI (SERBEST OKUMA METNİ)	175
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	177

7. TEMA: BİLİM VE TEKNOLOJİ

HIZLI DÜŞÜNMEK	180
ELEKTRONİK BEYİNLERLE DOLU BİR DÜNYA	184
GÜNEŞ'İN GİTTİĞİ GÜN	191
BİLGİSAYAR (DİNLEME METNİ)	198
KAR TANELERİ BİLİMİNİN TARİHİ (SERBEST OKUMA METNİ)	201
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	203

8. TEMA: SAĞLIK VE SPOR

ELİMDE DEĞİL	206
BÜTÜN YOLLAR KALBE ÇIKAR	214
HAYDİ SPORA	221
ÇİÇEK HASTALIĞI (DİNLEME METNİ)	228
TÜRKİYE'DE FUTBOLUN ÇOCUKLUĞU (SERBEST OKUMA METNİ)	231
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	233
YANIT ANAHTARI	235
SÖZLÜK	237
KAYNAKÇA	240

● Tema numarası ve adı

1. TEMA
ERDEMLER

TEMA'DAKİ METİNLER

ARKADAŞ
(Çiğdem SEZER)

KIRSI MASALI
(Can GÖKNİL)

YAVRU AHİTAPOT OLMAK ÇOK ZOR
(Sara SAHİNKANAT)

GÜN BEY'İN PENCERESİ
(Göknl ÖZKÖK, Ceyhan SEN)

KASAĞI
(Ömer SEYFETİN)

9

● Temadaki metinlerle ilgili bilgiler ve görseller

● Metne hazırlık çalışmaları

ARKADAŞ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Kime arkadaş dersi? Arkadaş olarak kabul ettiğimiz kişilerin özellikleri nelerdir? Sınıf arkadaşlarımızda dışıncelerniz paylaşınız.

Vurgu, tonlama ve lefakıza dikkat ederek şiri okuyunuz.

ARKADAŞ

Yalnız oynadığım zaman
Kaçılır dünya,
İçine sığmam.

Oyuncaklar güzel ama
Yanıt vermeyorlar sorduklarımı.

El ele tutuşmak için
Arkadaş gerek.

Yalnızken de şarkı söyleyebilir ama
Daha güzel.
Biriyle söylemek.

Çiğdem SEZER
Altıbeden Kaçan Harfler

10

● Okuma metni

● Metinlerle ilgili etkinlikler

1. TEMA

1. ETKİNLİK

a. "Arkadaş" kelimesinin anlamını önce tahmin ediniz. Sonra bu kelimenin anlamını sözlükten bulup tahmininizi karşılaştırınız.

Tahminim: _____

Anlamı: _____

b. Geçen yıl okuduğunuz sözlük defterine benzer şekilde kendinize yeni bir sözlük defteri hazırlayınız. Sizde geçen anlamı bilmediğiniz kelimelerin altını çiziniz. Bu kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup hazırladığınız sözlük defterine yazınız.

2. ETKİNLİK

"Arkadaş" şirinin konusunu ve ana duygusunu yazınız.

Sirin konusu: _____

Sirin ana duygusu: _____

3. ETKİNLİK

Metnin türünü ve bu türün özelliklerini araştırınız.

11

● Tema değerlendirme çalışmaları

1. TEMA

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Aşağıdaki şiri okuyunuz.

SEVGİ BİR KUŞTUR

Dün okulda
Sevgi dedi. diye
Sordu öğretmenim.
Parmağımı kaldırıp
Usulca dedim ki:
Sevgi bir kuştur
Öğretmenim.

Sevgi bir kuştur:
Bz uyluyunca
Yüreğimize konan,
Uyanınca
Maviliklere uçan,
Gökhan AKÇİCEK
Kuş Restanli Kazak.

A. 1, 2, 3 ve 4. soruların yukarıdaki şire göre cevaplayınız.

- Öğretmen, öğrencilere ne sormuş?
- Sak, sevgiyi neye benzetmiş?
- Sirin konusu nedir?
- Şir kaç dizeden oluşmaktadır?

B. Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını işaretleyiniz.

1. yavaş	2. dağınık	3. hatırlamak
☐ rahatsız	☐ düzenli	☐ önemsemek
☐ hızlı	☐ topu	☐ anlamlandırmak
☐ ağır	☐ özensiz	☐ unutmak

C. Aşağıdaki soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

I. I. kelime II. belirsizlik III. karakterlerin IV. özelliklerin
Yukarıdaki kelimelerden anlamlı ve kuralı bir cümle oluşturduğunda hangi kelimenin ilk harfi büyük yazılır?

A) I B) II C) III D) IV

12

Etkinliklerde Kullanılan Logoların Anlamları

Okuyunuz

Dinleyiniz

Anlatınız/Konuşunuz

Hazırlık Çalışmaları

Yazınız/Eşleştiriniz/İşaretleyiniz/Cevaplayınız

1. TEMA ERDEMLER

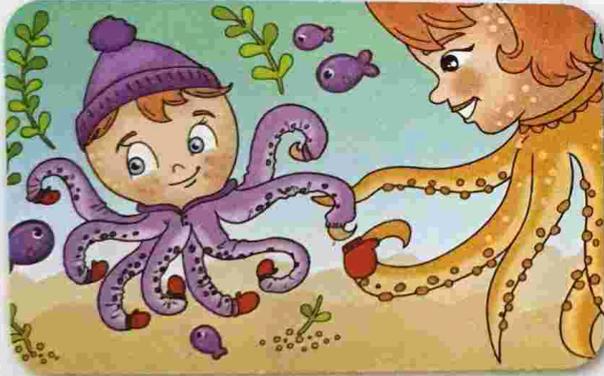
TEMADAKİ METİNLER

ARKADAŞ
(Çiğdem SEZER)

KİRPİ MASALI
(Can GÖKNİL)

YAVRU AHTAPOT OLMAK ÇOK ZOR
(Sara ŞAHİNKANAT)

GÜN BEY'İN PENCERESİ
(Göknil ÖZKÖK, Ceyhun ŞEN)

SERBEST OKUMA METNİ

KAŞAĞI
(Ömer SEYFETTİN)

Okuduğunu Anlama

Sözlü İletişim

Yazma

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Kime arkadaş deriz? Arkadaş olarak kabul ettiğimiz kişilerin özellikleri nelerdir? Sınıf arkadaşlarınızla düşüncelerinizi paylaşınız.

Vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek şiiri okuyunuz.

ARKADAŞ

Yalnız oynadığım zaman
Küçülür dünya,
İçine sığamam.

Oyuncaklar güzel ama
Yanıt vermiyorlar sorduklarıma.

El ele tutuşmak için
Arkadaş gerek.

Yalnızken de şarkı söylenebilir ama
Daha güzeli,
Birlikte söylemek.

Çiğdem SEZER

Alfabeden Kaçan Harfler

1. ETKİNLİK

a. "Arkadaş" kelimesinin anlamını önce tahmin ediniz. Sonra bu kelimenin anlamını sözlükten bulup tahmininizle karşılaştırınız.

arkadaş

Tahminim:

Anlamı:

b. Geçen yıl oluşturduğunuz sözlük defterine benzer şekilde kendinize yeni bir sözlük defteri hazırlayınız.

Şiirde geçen anlamını bilmediğiniz kelimelerin altını çizin. Bu kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup hazırlamış olduğunuz sözlük defterine yazınız.

2. ETKİNLİK

"Arkadaş" şiirinin konusunu ve ana duygusunu yazınız.

Şiirin konusu:

Şiirin ana duygusu:

3. ETKİNLİK

Metnin türünü ve bu türün özelliklerini aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları şiire göre cevaplayınız.

1. "Yalnız oynadığım zaman
Küçülür dünya,
İçine sığmam." dizeleri ile ne anlatılmak istenmiştir?

.....

.....

.....

2. Şiire göre neden arkadaş olunması gerekirmiş?

.....

.....

3. Şiire göre oyuncaklar neden arkadaşların yerini tutamazmış?

.....

.....

5. ETKİNLİK

Sizce insanlar neden arkadaşlık kurmak ister? Sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız. Tartışma sırasında düşüncelerinizi uygun şekilde arkadaşlarınızla paylaşınız. Farklı bakış açılarına anlayışla yaklaşınız.

9. ETKİNLİK

Gruplardaki kelimeleri kullanarak yazım ve noktalama kurallarına uygun, anlamlı ve kurallı birer cümle yazınız.

benim

için

değerlidir

arkadaşlarım

.....

arkadaşlarımıza

ihtiyacı

etmeliyiz

yardım

olan

.....

10. ETKİNLİK

Şiirden hareketle aşağıdaki neden-sonuç cümlelerini tamamlayınız.

İnsanlar arkadaşlık kurmak isterler çünkü

Benim arkadaşlarım değerlidir çünkü

11. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimelerin karşıt (zıt) anlamlarını yazınız.

kazanmak →

savurgan →

içine →

yanıt →

tenha →

azalmak →

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

Günlük yaşantınızdan hareketle yardımlaşmanın önemi üzerine bir yazı yazınız.

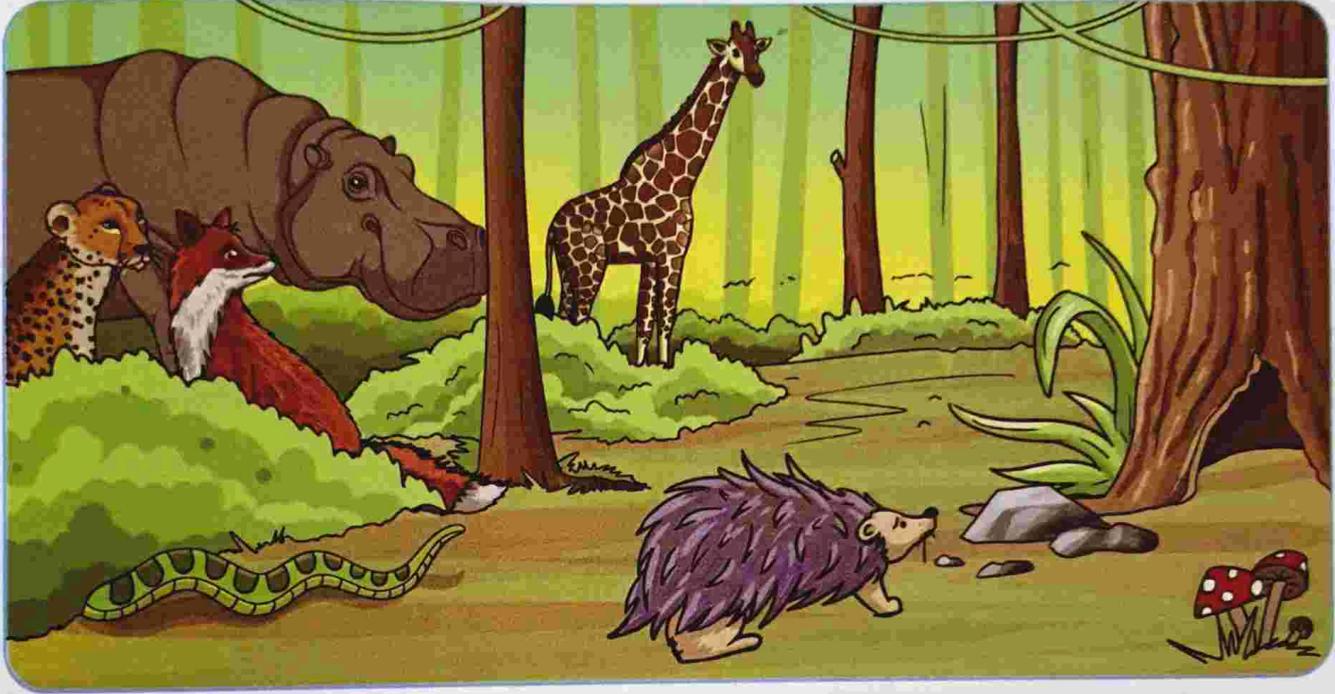

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Yardımlaşmanın önemiyle ilgili arkadaşlarınızla konuşunuz. Bu konu hakkında hazırladığınız yazınızı arkadaşlarınıza okuyunuz.

Metni sesli okuyunuz.

KİRPİ MASALI

Güneşin kızgın, yağmurun az olduğu uzak ülkelerin birinde yaşıyormuş mor kirpi. Eşi dostu hiç yokmuş.

Ormanda dolaşmaya çıkmış, "Belki bir arkadaş bulurum." diye. Ama kimse kirpiyi yanında istemiyormuş çünkü mor kirpi dikenliymiş.

"Eyvah işte geliyor!" demiş onu gören zürafa.

Suaygırı da ağaçların arkasına gizlenmiş.

Leopar, tilkiler ve yılan yakındaki çalılığa saklanmış.

Kaplumbağa kabuğuna çekilmiş. Baykuş, "Beni rahatsız etmeyin lütfen, uy-kum var." demiş.

İyiden iyiye tek başına kalan kirpi, yuvasına dönmüş.

Öyle üzgünmüş ki...

"Çok yalnızım." diye düşünmekten bütün gece uyuyamamış.

Gün ışyınca yiyecek ve su bulmak üzere dışarı çıkmış.

O yaz çok kurak geçtiği için ördekler yüzemiyor, hüznle kuruyan göle ba-kıyormuş.

Sıcaktan bunalan filler ise serinlemek için geldikleri gölde yeterli su bulamayınca ormanın gölgesine dönmek istemiş. Geride kalan kaygılı bir kurbağa, fillere seslenmiş: "Durun, gitmeyin abiler! Çare bulmalıyız bu kuraklığa. Hiç suyumuz kalmadı!"

Tam o sırada kirpinin aklına çok güzel bir fikir gelmiş!

"Ben buldum çareyi." demiş sevinçle.

Hemen yola koyulmuş. Düşe kalka en yüksek dağa tırmanmaya başlamış.

Kirpi tepeye varınca dikenlerini sivirtmiş. Var gücüyle bir hoplamış, beş zıplamış, gökyüzündeki bulutları delik deşik etmiş.

Ve açtığı bu deliklerden kocaman yağmur damlaları düşmeye başlamış.

Kirpinin yardımıyla başlayan yağmur hızlanmış, günlerce devam etmiş.

Can GÖKNİL

Kirpi Masalı

1. ETKİNLİK

a. Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamını önce tahmin edip yazınız. Sonra bu kelimelerin anlamını sözlükten bulup tahminlerinizin doğruluğunu kontrol ediniz.

hüzün	Tahminim:
	Sözlük anlamı:
dost	Tahminim:
	Sözlük anlamı:
kurak	Tahminim:
	Sözlük anlamı:

b. Metinden hareketle anlamını sözlükten bulup öğrendiğiniz kelimeleri kendi sözlüğünüze ekleyiniz.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Mor kirpinin yaşadığı yer nasılmış?

.....

2. Mor kirpi neden ormanda dolaşmaya çıkmış?

.....

3. Ormandaki diğer hayvanlar neden mor kirpiyi yanlarında istemiyorlarmış?

.....

4. Mor kirpi, yaşanan kuraklık sonuna nasıl bir çare bulmuş?

.....

5. Metindeki hayal unsuru öğeler nelerdir?

.....

6. Metnin ana fikri nedir?

.....

3. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki deyimini anlamına uygun olarak kullanacağınız bir cümle yazınız.

düşe kalka

.....

.....

4. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki cümlelerde büyük harflerin ve noktalama işaretlerinin kullanıma nedenlerine yönelik kuralları belirleyiniz. Belirlediğiniz kuralları arkadaşlarınızla paylaşınız.

- Leopar, tilkiler ve yılan yakındaki çalılığa saklanmış.
- Geride kalan kaygılı bir kurbağa fillere seslenmiş; "Durun, gitmeyin abiler! Çare bulmalıyız bu kuraklığı. Hiç suyumuz kalmadı!"

b. Aşağıdaki cümlede neden ünlem işareti kullanılmıştır? Açıklayınız.

"Eyvah, işte geliyor!" demiş onu gören zürafa.

.....

.....

5. ETKİNLİK

Aşağıdaki açıklamalara göre metnin türünü belirleyiniz.

Hikâye edici metin: Çeşitli karakterlerin başından geçen bir olayın; serim, düğüm, çözüm bölümleriyle anlatıldığı metinlerdir.

Bilgilendirici metin: Bir konu etrafında çeşitli bilgiler veren; giriş, gelişme, sonuç bölümlerinden oluşan metinlerdir.

6. ETKİNLİK

Yağmurun oluşumu ile ilgili internetten araştırma yapınız. Araştırma sonuçlarınızdan hareketle defterinize bilgilendirici bir metin yazınız.

7. ETKİNLİK

Metni bir kez daha sesli okuyunuz. Aşağıdaki ölçütlere göre uygun kutucuğu işaretleyerek sesli okuma çalışmanızı değerlendiriniz.

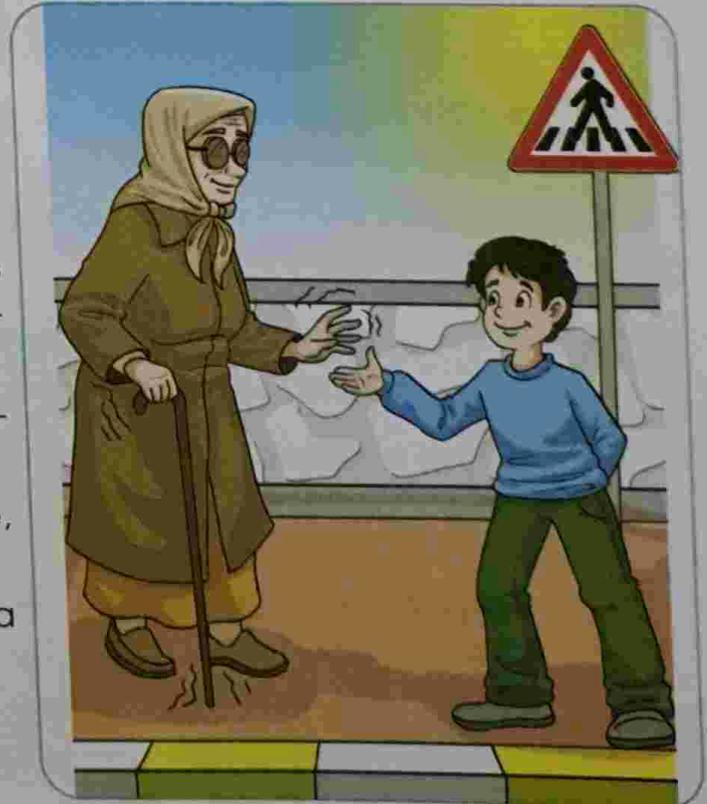
Ölçütler	😊	☹️
Kelimeleri doğru telaffuz ederek okudum.		
Metni gözlerimle takip ederek okudum.		
Vurgu ve tonlamalara dikkat ederek okudum.		
Noktalama işaretlerine dikkat ederek okudum.		

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki görselde anlatılmak istenen nedir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

Tartışma sırasında;

- Uygun hitap ifadeleri kullanmaya, başkalarının sözünü kesmemeye, konuşmanın bitmesini beklemeye, akış içinde söz alarak konuşmaya katılmaya dikkat ediniz.
- Kendi düşüncelerinizi uygun şekilde ifade ediniz.
- Söz alarak konuşanları dikkatle, saygıyla, sabırla dinleyiniz.
- Farklı bakış açılarına anlayışla yaklaşınız.

9. ETKİNLİK

Farklı yazı karakterleri ile yazılmış aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Bu ifadeleri hangi durumlarda kullanmanız gerektiğini açıklayınız.

Teşekkür ederim.

Seni seviyorum.

İyi akşamlar.

Özür dilerim.

Geçmiş olsun.

Afiyet olsun.

10. ETKİNLİK

a. Noktalı yerlere, verilen kelimelerden uygun olanları yazarak aşağıdaki cümleleri tamamlayınız.

sapsarı

nemli

dimdik

Benim kedimin tüyleri ve kulakları var.

fazla

yepyeni

benim

Kitapçıdan için bir kitap alır mısın?

yemyeşil

uzun

senin

Annem bana tüllü, bir elbise aldı.

b. Cümleleri tamamlarken yazdığınız kelimelerden hangilerinde pekiştirme anlamı olduğunu belirtiniz.

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

1. Bir gün süresince aile bireylerinizi, çevrenizdeki kişileri gözlemleyiniz. Bu kişilerin hangi olaylar karşısında, hangi duyguları hissettiklerini belirleyip defterinize not alınız.

2. Etkin bir dinleyici olmak için neler yapabileceğiniz ile ilgili gazete, dergi, kitaplar ve İnternette araştırma yapınız. Bu araştırmadan edindiğiniz bilgilerle bir sunum hazırlayınız. Sunumunuzun provasını yapmayı unutmayınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Notlarınızdan yararlanarak kişilerin duygularına yönelik yaptığınız gözlemleri sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Görsellerinden ve başlığından hareketle okuyacağınız metnin konusunu tahmin ediniz.

Noktalama işaretlerine dikkat ederek metni sessiz okuyunuz.

YAVRU AHTAPOT OLMAK ÇOK ZOR

Biliyordu Nino...

Sonraki adım yatağın kenarına ilişmek,

Her günkü gibi curcunayla giyinmek,

Annesi yardım ediyordu soyunmasına.

Pijamalarını çıkarmasına.

Sıra geliyordu giysilere...

Kolları sekizer delikten geçirmeye.

Aslında yaz günleri zor değildi.

Ancak bu soğuk günleri Nino iyi bilirdi.

Sekiz delikli mont, şapka ve sekiz eldiven.

Her kış günü bitmeyen bir serüven.

Babası ağzına tıktırıyordu lokmaları.
Herkes bilirdi,
Çok önemliydi kahvaltı.

Nino ahtapot yavrusu olmaktan bıkmıştı,
Her günkü karmaşadan usanmıştı.
Yalvarıyordu her gün Allah'a,
Dönüşmek istiyordu yılanbalığına.
Ne kolay olacaktı giyinmek,
Tek delikli giysiden bütün vücudu geçirmek.

"Sen bizim için çok özelsin,
İnan olduğun gibi çok güzelsin.
Kolaylaşacak giyinmek biraz büyüyünce,
Ahtapot olmayı seveceksin gelişip güçlenince."
Kulağa ne hoş geliyordu,
Annesi böyle söyleyince.

Her günkü gibi
Zor yetiştirdi okul servisine.
Servis ablası yardım etti binmesine.

Bir farklılık vardı yolda o gün.
Çok kalabalıktı...
İlerlemesi mümkün değildi otobüsün.

Önlerindeki yoğunluk boşuna değildi,
Yılanbalığının yuvası yola çökmek üzereydi.
Kendini kurtarırdı da,
Yetişemezdi kurtarmaya yüzlerce yumurtasını.

Oysa anne balık ne hayaller kurmuştu...
Her bir yumurtasının adını bile koymuştu.
Hangi birini kurtarsaydı?
Nasıl bir seçim yapsaydı?
Çatırdıyordu yuvanın tavanı.
Kalmamıştı zavallı yumurtaların zamanı.

Otobüstekiler bakarken şaşkınlıkla,
Bizim Nino hiç tereddüt etmedi,
Atladı tehlikenin ortasına.

... Ve kahraman Nino çıktı dışarıya,
Her bir kolunda onlarca yumurta.

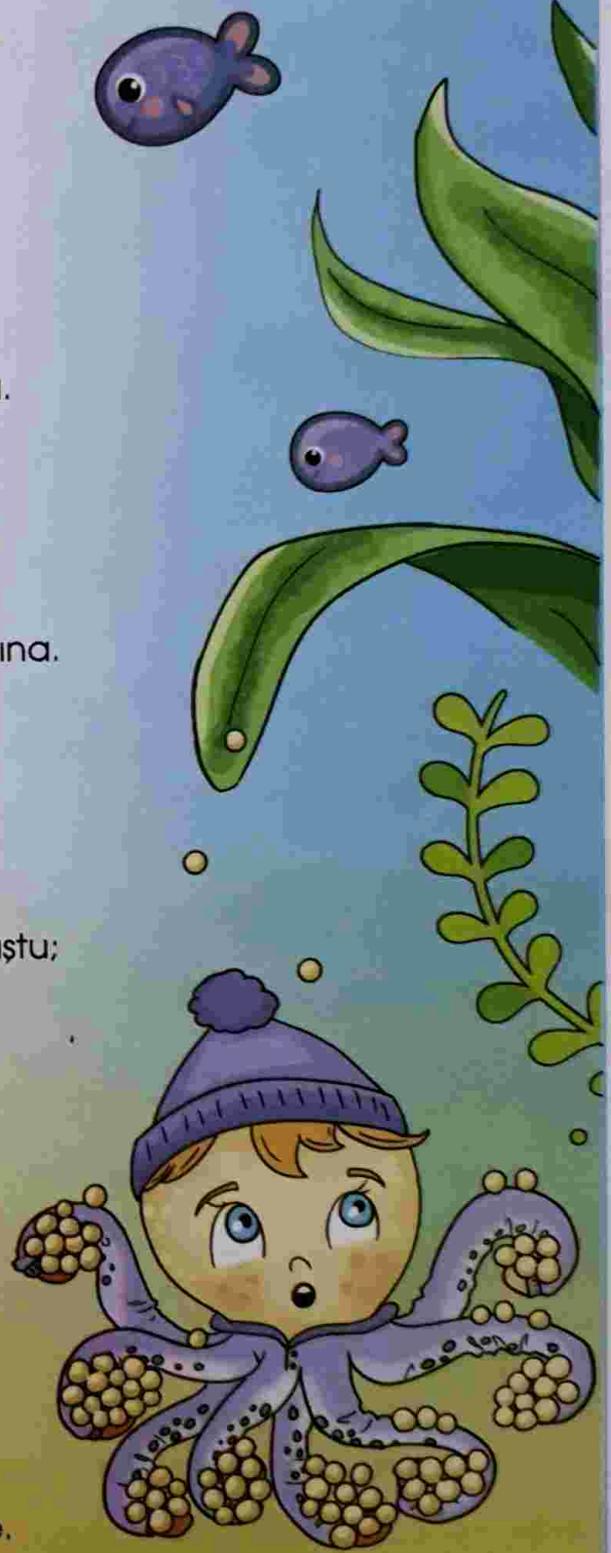
Anne balık hemen çıkamadı şoktan.
Son saniyede bir kol itmişti onu da dışarı.
Zor kurtulmuşlardı feci yıkımdan.

Küçük Nino yumurtaları usulcacık bıraktı
Annelerinin koynuna...
Mutluydu koştuğu için hemen yardımlarına.

Birden kendine geldi yılanbalığı,
Kurtulmuştu bütün yumurtaları.
Kimdi bu cesur kahraman?

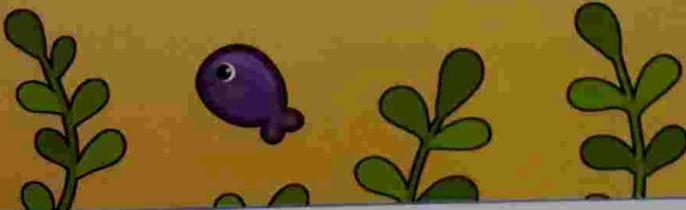
Tam o anda güzel bir sürpriz daha olmuştu;
Yumurtalar başlamıştı çatlamaya.
Yavrular pek acele ediyordu,
Kafalarını dışarı çıkarmaya.

Herkes başladı sevinçten zıplamaya,
Nino'yu aldılar omuzlarına.
Küçük Nino çok mutluydu.
Kahramanlığını sekiz koluna borçluydu.
Sabırsızlanıyordu evine dönmeye.
Artık ahtapot olmaktan yorulmadığını,
Gurur duyduğunu annesine söylemeye.

Sara ŞAHİNKANAT

Yavru Ahtapot Olmak Çok Zor

1. ETKİNLİK

a. Metinde geçen aşağıdaki deyimleri anlamlarıyla eşleştiriniz.

kendine gelmek

Kararsız davranmak,
duraksamak.

tereddüt etmek

Güç duruma düşene
istekle yardım etmek.

yardıma koşmak

Ayılmak, akli başına
gelmek, durumu düzelmek.

Sabırsızlanmak.

b. Metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Bu kelimelerin anlamını sözlükten bulup öğreniniz. Öğrendiğiniz kelimeleri kendi sözlüğünüze ekleyiniz.

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Küçük ahtapot Nino'ya annesi neden yardım ediyormuş?

.....

.....

2. Nino, ahtapot yavrusu olmaktan neden bıkmış?

.....

.....

3. Annesinin hangi sözleri Nino'nun kulağına hoş geliyormuş?

.....

.....

4. Nino, yılanbalığını kurtarmak için neler yapmış?

.....

.....

3. ETKİNLİK

Metnin türünü belirleyip aşağıya yazınız.

.....

4. ETKİNLİK

Metindeki hikâye unsurlarını belirleyiniz.

Kişiler

.....

Mekân

.....

Zaman

.....

Konu

.....

Olay Örgüsü

.....

5. ETKİNLİK

Aşağıya, metnin içeriğine uygun farklı bir başlık yazınız.

.....

6. ETKİNLİK

"Empati" kelimesinin anlamını önce tahmin ediniz. Sonra bu kelimenin anlamını sözlükten bulup öğreniniz. Bu kelimeyi anlamına uygun olarak kullanacağınız bir cümleyi aşağıya yazınız.

.....

7. ETKİNLİK

Metinde, kesme işaretinin hangi görevle kullanıldığını belirleyiniz. Aşağıya, bu noktalama işaretinin bu görevine uygun üç cümle yazınız.

.....

.....

.....

8. ETKİNLİK

Etkin bir dinleyici olmak için neler yapabileceğinizle ilgili sunumunuzu gerçekleştiriniz. Konuşurken beden dilini etkin kullanmaya önem veriniz.

9. ETKİNLİK

Farklı duygu durumları yaşadığınız bir anınız var mı? Böyle bir durumda çevrenizdeki insanlara nasıl tepkiler verdiniz? Yaşadığınız bu anı, olayları oluş sırasına göre, noktalama işaretlerine ve yazım kurallarına dikkat ederek kısaca yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

1. Çevrenizdeki insanları gözlemleyiniz.
2. Gözlemlediğiniz insanların olumlu kişilik özelliklerini belirleyiniz.

DİNLEME METNİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Çevrenizdeki insanların gözlemediğiniz olumlu kişilik özelliklerini açıklayınız.
2. İnsanların bireysel farklılıklarıyla ilgili empati kurabiliyor musunuz? Örnekler veriniz.

Metni dikkatle dinleyiniz.

GÜN BEY'İN PENCERESİ

1. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamını tahmin edip yazınız. Tahminlerinizi, bu kelimelerin sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız.

vitrin:

kristal:

2. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki soruları metne göre sözlü olarak cevaplayınız.

1. Gün Bey, neden sokağa çıkamıyordu?
2. Gün Bey'in küçük kızla kartopu oynamaya gitmesinde ne etkili oldu?

b. "Caddenin sonunda, çocuk parkına kadar uzayan kaldırımın üstünde dört ince çizgi yol aldı." cümlesinde "dört ince çizgi"den kastedilen nedir? Anlatınız.

3. ETKİNLİK

Metni ana hatlarıyla anlatınız. Buna göre aşağıdaki cümleleri metindeki olayların oluş sırasına göre numaralandırınız.

- (...) Karşı kaldırımdaki kar çileği, küçücük bir kız çocuğuydu.
- (...) Gün Bey, sabahın erken saatlerinde perdesini usulca açıyor, yoldan geçen ayakkabıları sayıyordu.
- (...) Gün Bey için dışarıdaki dünya pencereden görebildiği kadarıydı.
- (...) Tüm bu resmin içinde Gün Bey yeni bir ayrıntı fark etti.
- (...) Gün Bey yürümek istediğinde çocukluğunu düşünüyordu.
- (...) Yağmaya başlayan kar, Gün Bey'in penceresini yarıya kadar örtmüştü.

4. ETKİNLİK

Metindeki sorun nedir? Bu sorunun çözümü için metindeki kahramanlara ne yapmalarını önerirsiniz? Uygun kutucuklara yazınız.

Sorun

.....

.....

.....

Çözüm

.....

.....

.....

5. ETKİNLİK

Metnin sizce en ilginç bölümü hangisidir? Bu bölümde ne anlatılmaktadır? Neden bu bölümü ilginç bulduğunuzu da belirterek defterinize yazınız.

6. ETKİNLİK

Başlığının, metnin içeriğine uygun olduğunu düşünüyor musunuz? Yazarı siz olsaydınız bu metne hangi başlığı verirdiniz? Nedeniyle birlikte aşağıya yazınız.

Ben bu metne
başlığını verirdim. Çünkü

7. ETKİNLİK

Metni kendi yaşantınızla ilişkilendirerek çıkarımlarda bulununuz. Bu çıkarımları en az üç cümle ile aşağıya yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....

8. ETKİNLİK

Etkin dinleme ile ilgili aşağıdaki kurallardan doğru olanların başındaki kutucuğu işaretleyiniz.

- Dinlemeden önce gerekli hazırlıkları yaparım.
- Dikkatimi dinleyeceğim metne veya konuşan kişiye yoğunlaştırırım.
- Dinlediklerimle ilgili soruları cevaplarım.
- Dinlediklerimin içeriğini, tutarlılık açısından sorgularım.
- Dinlerken önemli bilgileri not alırım.

9. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde kutucukların içine uygun noktalama işaretlerini yazınız.

Bazı evler vardır pencereleri gökyüzüne bakar Bazı evlerin pencereleri de ağaçlara

Dışarıda olmalıydık Sokaklarda parklarda kumsallarda

Gün Bey 'in elleri sandalyesinin tekerleklerini sokak kapısına doğru çevirdi

10. ETKİNLİK

Aşağıdaki görselde günlük yaşantımızda kullandığımız nezaket ifadelerine örnek bir durum verilmiştir. Sizler de nezaket ifadelerinin geçtiği benzer durumları arkadaşlarınızla canlandırınız. Konuşurken beden dilini etkili kullanınız. Konuşan arkadaşlarınızın sözlü olmayan mesajlarına dikkat ediniz.

Merhaba Ayşe. Siz tanışiyor musunuz?

Merhaba Ayşe! Ben Elif. Nasılsın?

Merhaba Elif. Teşekkür ederim, iyiyim. Sen nasılsın?

SERBEST OKUMA METNİ

KAŞAĞI

(...)

Annem İstanbul'a gittiği için benden bir yaş küçük olan kardeşim Hasan'la artık Dadaruh'un yanından hiç ayrılmıyorduk. Bu, babamın seyisi, yaşlı bir adamdı. Sabahleyin erkenden ahıra koşuyorduk.

En sevdiğimiz şey atlardı. Dadaruh'la birlikte onları suya götürmek, sırtlarına binmek, ne doyulmaz bir zevkti. (...) Hele tımar... Bu, en zevkli şeydi. Dadaruh eline kaşağıyı alıp tıpkı bir saat gibi "Tiki tık, tiki tık!" işe başladı mı yerimde durmaz, "Ben de yapacağım!" diye tuttururdum.

O zaman Dadaruh, beni Tosun'un sırtına koyar, elime kaşağıyı verir, "Haydi yap!" derdi.

Bu demir aleti hayvanın üstüne sürter ama o ahenkli tıkırtıyı çıkaramazdım.

(...)

At, ahır işlerinde yalnız tımarı beceremiyordum. (...) Oysa en keyifli, en eğlenceli şey buydu. Sanki kaşağının düzenli tıkırtısı Tosun'un hoşuna gidiyordu. Kulaklarını kısıyor, kuyruğunu kocaman bir püskül gibi sallıyordu. Tam tımar biteceğine yakın Tosun huysuzlanır, o zaman Dadaruh, "Höttt!" diye seslenir, öteki atları tımara başlardı.

Bir gün Hasan'la Dadaruh dere kıyısına inmişlerdi. İçimde timar etme hırslı uyandı. Kaşağıyı aradım, bulamadım. Dadaruh'un penceresiz, küçük bir odası vardı. Buraya girdim. Rafları aradım, eyerlerin arasına falan baktım: Yok, yok! Yatağın altında yeşil tahtadan bir sandık duruyordu. Onu açtım. Az daha sevincimden haykıracaktım. Annemin bir hafta önce İstanbul'dan gönderdiği hediyeler içinden çıkan kaşağı pırl pırl parlıyordu. Hemen kaptım, Tosun'un yanına koştum. Karnına sürmek istedim. Rahat durmuyordu. "Galiba acıtıyor." dedim. Gümüş gibi parlayan bu güzel kaşağının dişlerine baktım. Çok keskin, çok sivriydi. Biraz köreltmek için duvarın taşlarına sürmeye başladım. Dişleri bozulunca yeniden denedim. Yine atların hiçbiri durmuyordu. Kızdım, öfkemi sanki kaşağıdan çıkarmak istedim. (...) Yerden kaldırılabileceğim ağır bir taş bularak kaşağının üstüne hızlı hızlı indirmeye başladım. İstanbul'dan gelen, belki de Dadaruh'un kullanmaya kıyamadığı bu güzel kaşağıyı ezdim, parçaladım. Sonra yalağın içine attım.

Babam her sabah mutlaka ahıra uğrar, öte beriye bakardı. Ben o gün yine ahırda yalnızdım. Hasan, evde hizmetçimiz Pervin'le kalmıştı. Babam çeşmeye baktırken yalağın içinde kırılmış kaşağıyı gördü, Dadaruh'a haykırdı: "Gel buraya!" (...)

Dadaruh şaşırıldı. Kırılmış kaşağı ortaya çıkınca babam, bunu kimin yaptığını sordu. Dadaruh "Bilmiyorum." dedi.

Babamın gözleri bana döndü, daha bir şey sormadan:

"Hasan..." dedim.

"Hasan mı?"

"Evet, dün Dadaruh uyurken odaya girdi, sandıktan aldı; sonra yalağın taşında ezdi."

"Niye Dadaruh'a haber vermedin?"

"Uyuyordu."

"Çağır şunu bakayım."

Çitin kapısından geçtim, gölgeli yoldan eve doğru koştum, Hasan'ı çağırdım. Zavallının bir şeyden haberi yoktu. Koşarak arkamdan geldi. Babam pek sertti. Bir bakışından ödümüz kopardı. Hasan'a,

"Bu kaşığı niye kırdın?" dedi.

Hasan, Dadaruh'un elinde duran alete şaşkın şaşkın baktı. Sonra,

"Ben kırmadım." dedi.

"Yalan söyleme diyorum!"

"Ben kırmadım."

Babam yeniden,

"Doğru söyle, darılmayacağım. Yalan çok kötüdür..." dedi.

Hasan direndi. Babam daha çok kızdı. (...) "Utanmaz yalancı!" dedi. (...) Sonra Dadaruh'a "Götür bunu eve, sakın bir daha ahıra sokma. Hep Pervin'le otursun!" diye haykırdı.

(...)

Artık ahırda hep yalnız oynuyordum.

Babam, onu annem geldikten sonra da bağışlamadı. Her fırsatta, "O yalancı..." derdi. (...) Zavallı anneciğim, benim iftira atabileceğime hiç olasılık vermiyordu.

Ertesi yıl, annem yazın yine İstanbul'a gitti. Biz yalnız kaldık. Hasan'a hâlâ ahır yasaktı. Geceleri yatakta, atların ne yaptığını, tayların büyüüp büyümediğini bana sorardı. Bir gün, birdenbire hastalandı. Kasabaya at gönderildi. Doktor geldi, "Kuşpalazı." dedi. Çiftlikteki köylü kadınlar eve üşüştüler. (...) Babam, yatağının dibinden hiç ayrılmıyordu.

Dadaruh çok durgundu. Pervin, hüngür hüngür ağlıyordu.

"Niye ağlıyorsun?" diye sordum.

"Kardeşin hasta."

"İyi olacak." dedim.

"İyi olmayacak."

"Ya ne olacak?"

"Kardeşin ölecek..." dedi.

"Ölecek mi?"

Ben de ağlamaya başladım. (...)

O gece hiç uyuyamadım. (...) Hasan'ın hayali gözümün önüne geliyor, "İftiracı! İftiracı!" diyerek karşımda ağlıyordu. Pervin'i uyandırdım.

"Ben Hasan'ın yanına gideceğim." dedim.

"Niçin?"

"Babama bir şey söyleyeceğim."

"Ne söyleyeceksin?"

"Kaşağıyı ben kırmıştım, onu söyleyeceğim."

"Hangi kaşağıyı?"

"Geçen seneki... Hani babamın Hasan'a darıldığı..."

Sözümü tamamlayamadım. (...) Ağlaya ağlaya Pervin'e anlattım. "Şimdi babama söylersen Hasan da duyacak, belki beni bağışlayacak." dedim.

"Yarın söylersin..." dedi.

"Hayır, şimdi gideceğim!"

"Şimdi baban uyuyor, yarın sabah söylersin. Hasan da uyuyor. Onu öpersin, ağlarsın; seni bağışlar."

"Pekiyi!"

"Haydi, şimdi uyu."

Sabaha kadar yine gözlerimi kapatamadım. Hava henüz ağarırken Pervin'i uyandırdım. Kalktık. Ben içimdeki (...) sıkıntıyı boşaltmak için acele ediyordum. Ne yazık ki, zavallı masum kardeşim o gece ölmüştü.

Ömer SEYFETTİN

Kaşağı

(Kısaltılmıştır.)

Ömer SEYFETTİN

Çağdaş Türk öykücülüğünün öncülerinden olan Ömer Seyfettin, 1884 yılında Gönen'de doğdu. Harbiye'den mezun olup orduya katıldı. Daha sonra bir süre öğretmenlik yaptı. Öykülerinde kahramanlarını çok yönlü olarak inceledi. Efsanelerden, atasözlerinden sık sık faydalandı. Öykülerini genellikle sürpriz bir sonla bitirdi. Çanakkale'den Sonra, Yüksek Ökçeler, Yalnız Efe ve Forsa eserleri arasındadır.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Aşağıdaki şiiri okuyunuz.

SEVGİ BİR KUŞTUR

Dün okulda	Sevgi bir kuştur,
Sevgi nedir, diye	Biz uyuyunca
Sordu öğretmenimiz.	Yüreğimize konan,
Parmağımı kaldırıp	Uyanınca
Usulca dedim ki:	Maviliklere uçan.
Sevgi bir kuştur	Gökhan AKÇİÇEK
Öğretmenim.	Kuş Resimli Kazak

A. 1, 2, 3 ve 4. soruları yukarıdaki şiire göre cevaplayınız.

1. Öğretmen, öğrencilere ne sormuş?

.....

2. Şair, sevgiyi neye benzetmiş?

.....

3. Şiirin konusu nedir?

.....

4. Şiir kaç dizeden oluşmaktadır?

.....

B. Aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlılarını işaretleyiniz.

1. yavaş

rahat

hızlı

ağır

2. dağınık

düzensiz

toplu

özenli

3. hatırlamak

önemsemek

anımsamak

unutmak

C. Aşağıdaki soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. I. kişilik II. belirledik III. karakterlerin IV. özelliklerini

Yukarıdaki kelimelerden anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturulduğunda hangi kelimenin ilk harfi büyük yazılır?

A) I

B) II

C) III

D) IV

2. Aşağıdaki atasözlerinden hangisinde insanlara karşı anlayışlı olmak vurgulanmıştır?

- A) Acele yürüyen yolda kalır.
- B) Komşu komşunun külüne muhtaçtır.
- C) El elden üstündür.
- D) Hatasız kul olmaz.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **yanlış** noktalama işareti kullanılmıştır?

- A) Kitaplığını kim düzeltti?
- B) Yağmur durdu mu dışarı çıkarız?
- C) Kıyafetlerinin kirlendiğini fark ettin mi?
- D) Bu konudan ne anlıyorsun?

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgülün kullanılma amacı diğerlerinden farklıdır?

- A) Nil, oyun köşesinde bloklarla oynuyordu.
- B) Bu endişeli, üzgün hâlini nasıl değiştirebiliriz?
- C) Atları suya götürmek, sırtlarına binmek, kaşağılamak ne doyulmaz bir zevkti.
- D) Sepette çeşit çeşit meyveler, meyve suyu ve minik kekler vardı.

Ç. Aşağıdaki cümlelerden neden-sonuç ilişkisi olanların başına "✓" işareti koyunuz.

- 1. Korktuğu için parka gelmedi.
- 2. Onun kadar yaramaz bir çocuk görmedim.
- 3. Bugün çok yorulduğum için erkenden uyuyacağım.
- 4. Kitabın sayfaları yırtıldı.
- 5. Yağmur yağdığından dışarı çıkamadık.
- 6. Ablamlar gelince yemeğe başladık.

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

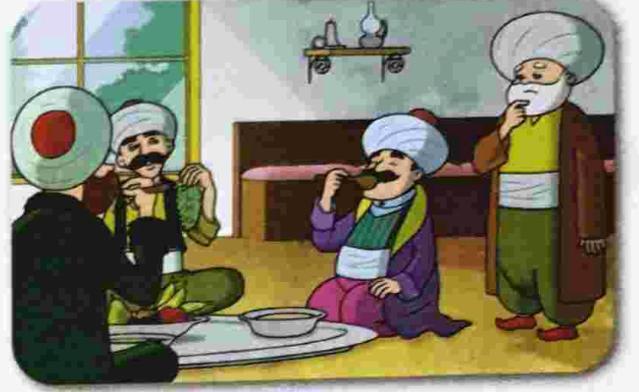
Aile bireylerinize ait fotoğrafları sınıfa getiriniz.

2. TEMA MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

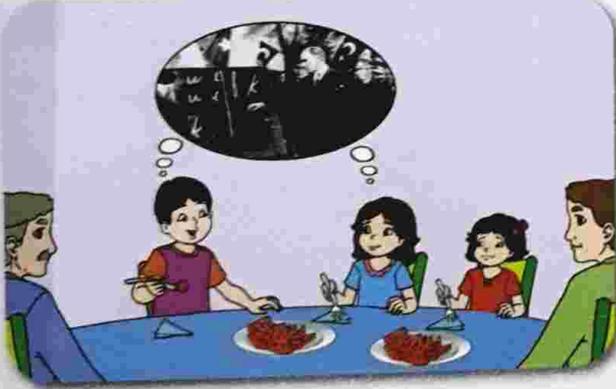
TEMADAKİ METİNLER

BABAMIZIN ELLERİ
(Hasan DEMİR)

YE KÜRKÜM YE
(Duhter UÇMAN)

DİL DEVRİMİ YAPILIYOR
(Sevgi ÖZEL, İbrahim DİZMAN)

DİNLEME METNİ

OĞUZ ATA BOY BOYLADI
(Ahmet Haldun TERZİOĞLU)

SERBEST OKUMA METNİ

**YAKUTİSTAN MASALI:
CESUR VAY'IN DENİZ MACERASI**
(Yücel FEYZİOĞLU)

Okuduğunu Anlama

Sözlü İletişim

Yazma

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Aile bireylerinize ait fotoğrafları sınıf arkadaşlarınıza göstererek ailenizi tanıtırınız.
2. Babanızın kişilik özelliklerini arkadaşlarınıza anlatınız. Konuşurken kelimeleri anlamlarına uygun kullanınız.

Türün özelliklerine uygun bir şekilde, vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek şiiri okuyunuz.

BABAMIZIN ELLERİ

Babamızın elleri var
Çalışır bizim için.
Zeytin, peynir, ekmek
Taşır bizim için.
(...)
Bütün **evin yükü**
O ellerin sırtında.
O eller olmasa kopar
Evlerde fırtına.
(...)
O eller sayesinde
Evimizde rahatız,
Mışıl mışıl uyuruz
Ana, oğul, nine, kız.
(...)
Babamızın elleri
Çayda şeker, ekmekte tuz.
O mübarek elleri öpüp
Alnımıza götürürüz.
(...)

Hasan DEMİR

Bizim Evdeki Kedi
(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

a. Şiirde geçen aşağıdaki kelimelerin gerçek anlamını üstteki, mecaz anlamını alttaki kutucuklara yazınız.

.....

yük

.....

.....

şeker

.....

b. Şiirdeki koyu yazılan kelime grubuyla vurgulanmak istenen nedir? Açıklayınız.

.....

2. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki soruları şiire göre cevaplayınız.

1. Babamızın elleri bizim için eve neler taşımış?

.....

2. Babamızın elleri olmasa evde ne gerçekleşirmiş?

.....

3. Şair, babamızın ellerini nelere benzetmiş?

.....

b. Aşağıya, şiirle ilgili bir soru da siz yazınız.

.....

3. ETKİNLİK

Şiirin ana duygusunu aşağıya yazınız.

Şiirin ana duygusu:

4. ETKİNLİK

a. "Babamızın Elleri" başlıklı şiiri okuduktan sonra neler hissettiniz? Aşağıya, duygularınızı anlatan kısa bir paragraf yazınız. Yazınızda kelimeleri gerçek ve mecaz anlamlarıyla kullanınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b. Yazdıklarınızı yazım kuralları ve noktalama işaretlerinin kullanımı yönünden kontrol ediniz. Gerekli düzenlemeleri yaptıktan sonra yazdıklarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

5. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki görseli inceleyip gördüklerinizi anlatınız. Görselin size hissettirdiği duyguları arkadaşlarınızla paylaşınız.

b. "Aile bireylerimize, akrabalarımıza nasıl davranmalıyız?" sorusunun yanıtı hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

6. ETKİNLİK

a. Aşağıya, aile konulu bir şiir yazınız. Şiirin içeriğine uygun bir başlık yazmayı unutmayınız. Yazdığınız şiiri yazım ve noktalama yönünden kontrol ediniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b. Aşağıya, yazdığınız şiirin içeriğine uygun bir resim yapınız. Yaptığınız resmi arkadaşlarınıza gösterip bu resim hakkında konuşunuz.

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde yapılan yazım yanlışlarını belirleyiniz. Bu yazım yanlışlarını düzelterek cümleleri yeniden yazınız.

- Kitapta ki örnekler çok komik.
.....
- Yeterki iste, başarısın.
.....
- Bugün gazete de çıkan haberi okudun mu?
.....
- O belgeseli bende seyrettim.
.....

"de" ve "ki" bağlaçları ayrı yazılır.

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimelerin eş seslilerini bir cümlede kullanınız.

Ellerim çok kirlendi.

Kardeşim ekmek almaya gitti.

9. ETKİNLİK

Aşağıda okunuşları verilen sayıların Romen rakamlarıyla nasıl yazıldığını karşılarına yazınız.

IV II VI XI VIII X III V XV VII IX I

bir: I	iki:	üç:	dört:
beş:	altı:	yedi:	sekiz:
dokuz:	on:	on bir:	on beş:

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

1. Nasrettin Hoca kimdir? Araştırınız.
2. Farklı konularda Nasrettin Hoca fıkraları derleyerek sınıfa götürünüz. Bu fıkralardan birini arkadaşlarınıza anlatmak üzere hazırlık yapınız.

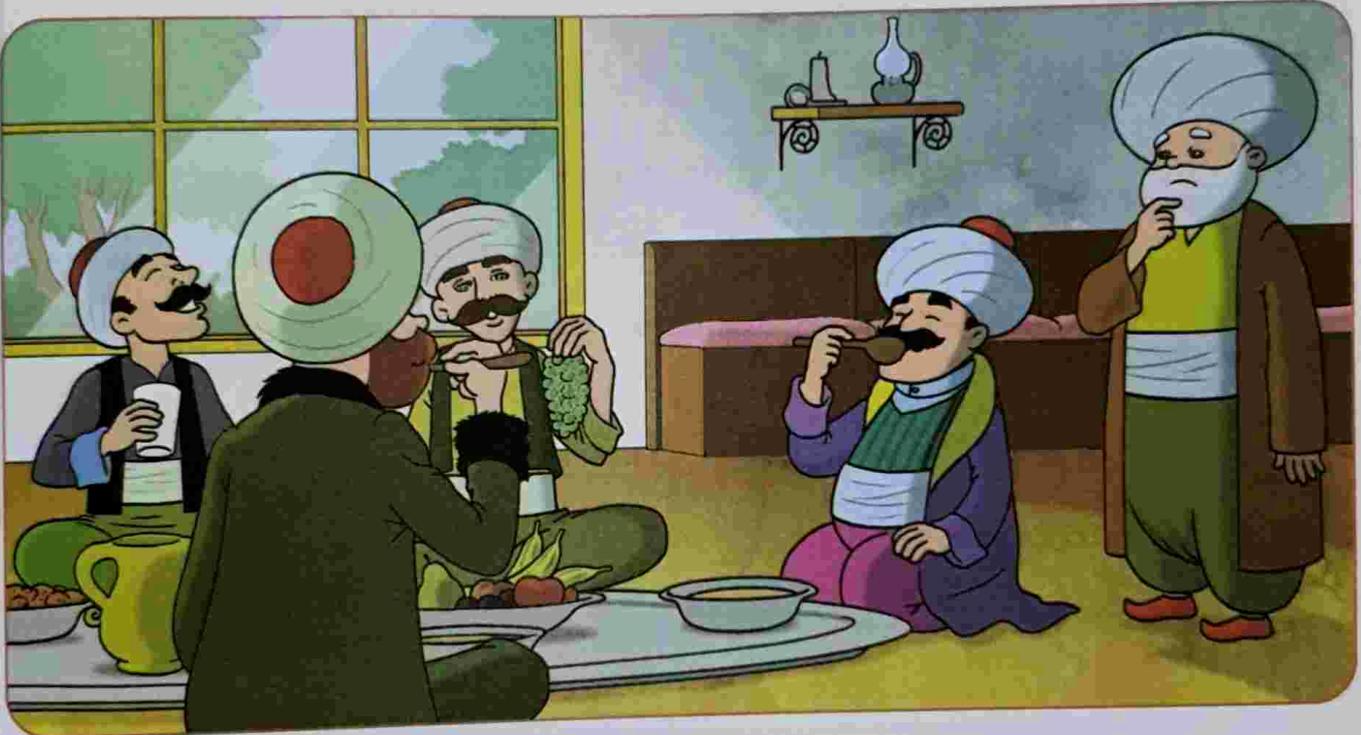

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Hazırlık yaptığınız Nasrettin Hoca fıkrasını arkadaşlarınıza anlatınız.
2. Anlatılan fıkralara göre Nasrettin Hoca'nın kişilik özellikleri hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.
3. Nasrettin Hoca hakkında edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

Metni, türünün özelliklerine göre sesli okuyunuz.

YE KÜRKÜM YE

Hoca, bir yere davetli imiş. Hani yokluğundan, yoksulluğundan değil ya, değiştirmeye eli mi değmemiş ne olmuşsa davete üzerindkilerle gitmiş. Gitmiş ama bir "buyur" eden olmamış.

Onlar birbirlerini ağırlarken kimselere fark ettirmeden gidip üstünü başını değiştirmiş. Bu defa Hoca'yı nereye oturtacaklarını, nasıl ağırlayacaklarını şaşırılmışlar.

Hele sofrada, "buyur" üstüne "buyur" edilince Hoca dayanamamış:

- Bre insafsızlar, biraz önce yüzüme bakmadınız. Şimdi bu ikram niye, diyerek kürkünün ucunu tutup yemeklere doğru uzatarak,
- Ye kürküm ye!.. Bu ikram sana, demiş.

Duhter UÇMAN

Nasrettin Hoca ile Çocuklar

1. ETKİNLİK

a. Aşağıda, metinde geçen bazı kelimelerin sözlük anlamları verilmiştir. Anlamından hareketle bu kelimeleri noktalı yerlere yazınız.

-: Bulunmama durumu.
: Yemekli toplantı.
: Konuğa saygı göstererek onun rahatını, gereksinimlerini karşılamak.
: Vicdansız bir biçimde, acımasızca.

b. "Buyur etmek" deyiminin anlamını metinden hareketle yazınız.

.....

c. Metinde geçen aşağıdaki kelimeleri gerçek anlamlarına uygun olarak kullanacağınız birer cümle yazınız.

davet	yoksul	ikram	kürk
.....
.....
.....
.....

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Hoca davete önce nasıl gitmiş, nasıl karşılanmış?

.....

2. Hoca üstünü başını değiştirerek davete gittiğinde nasıl karşılanmış?

.....

3. ETKİNLİK

Metin ile ilgili iki soru da siz yazınız. Yazdığınız soruları cevaplayınız.

1.

2.

4. ETKİNLİK

a. Metinde anlatılmak istenen ana düşünce nedir? Aşağıya yazınız.

Metnin ana düşüncesi:

b. Metnin ana düşüncesi, metindeki hangi cümle veya cümlelerle ifade edilmiştir? Aşağıya yazınız.

.....

5. ETKİNLİK

Aşağıya, metnin içeriğine uygun farklı bir başlık yazınız. Neden bu başlığı yazdığınızı açıklayınız.

..... metnin içeriğine uygun bir başlıktır. Çünkü

6. ETKİNLİK

Metnin türü ile ilgili aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başındaki kutucuğu işaretleyiniz.

- Metin dörtlükler hâlinde yazılmıştır.
- Metinde bilgilendirici ifadeler vardır.
- Metin hem eğlendirici hem de öğreticidir.
- Metnin ana duygusu vardır.
- Metinde kahramanlar, olay, mekân ve zaman gibi hikâye unsurları bulunmaktadır.

7. ETKİNLİK

a. Metnin üstünde verilen görseli inceleyiniz. Bu görselin metni anlamamıza nasıl yardımcı olduğunu açıklayınız.

b. Aşağıdaki görselin, metnin hangi bölümüyle ilişkili olduğunu, yansıttığı duyguları, mekânın özelliklerini açıklayınız.

8. ETKİNLİK

Nasrettin Hoca'nın hayatı ile ilgili edindiğiniz bilgileri kısaca aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

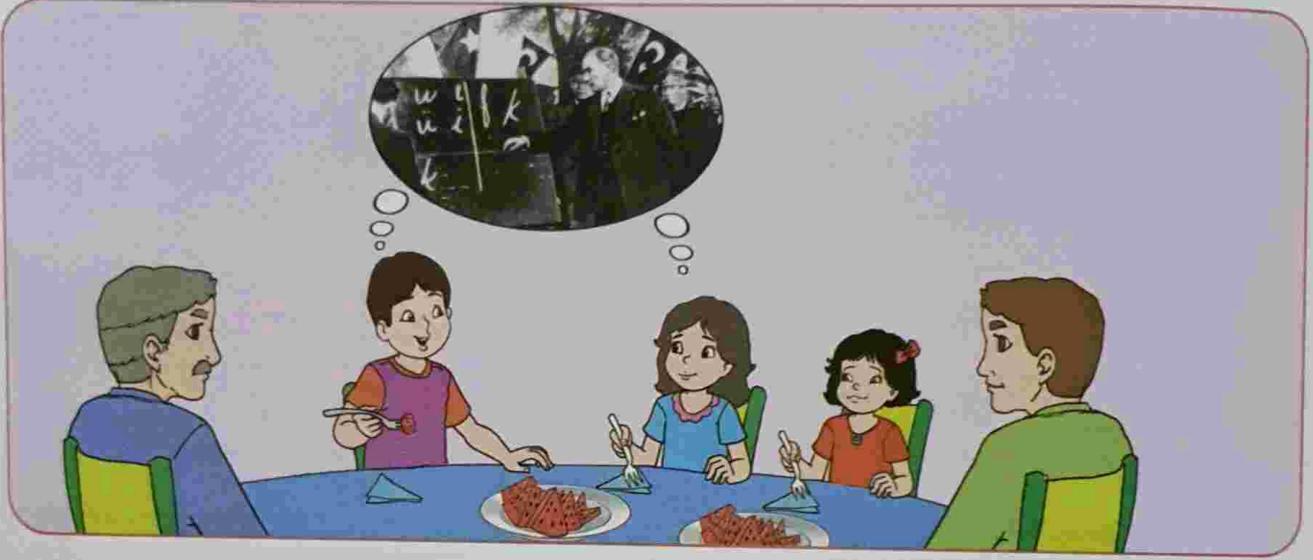

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Türk Dil Kurumu hakkındaki araştırmanızdan edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Türk dilini geliştirmek için neler yapılabilir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

Metni, noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

DİL DEVRİMİ YAPILIYOR

(...)

Buzdolabında soğutulmuş karpuzla çatalımı batırırken kulağım Barış ağabeyimdeydi. "Atatürk tarihe ve dile çok önem veren bir önder. Anadolu tarihinin bütün ayrıntılarını ortaya çıkarmak için çalışmış. (...) Bu amaçla Türk Tarih Kurumunu kurmuş. Uzmanlar, tarihimizi araştırmaya başlamış. Yıl 1931. Atatürk, bir yandan da Türkçenin gelişmesi için kafa yoruyormuş." (...)

"Şunu da eklemek gerekir," dedi amcam. "Her ulus kendi ortak diliyle eğitim yaparsa kalkınabilir. Bilimsel gelişmelere ayak uydurabilmek, sanatsal ürünler için ana dil gereklidir."

Barış ağabeyim başıyla onayladı. "Evet, babamın dediği gibi, Türkçeyi geliştirmek gerekiymiş. Atatürk bunun için tıpkı Türk Tarih Kurumu gibi ona kardeş bir kurumun yararlı olacağını düşünmüş. 1932'nin yaz aylarında Çankaya Köşkü'nde arkadaşlarına, 'Dil işlerini düşünecek zaman da gelmiştir. Ne dersiniz?' diye sormuş. Bu öneri sevinçle karşılanınca da, 'Öyle ise Türk Tarih Kurumu gibi bir de ona kardeş dil kurumu kuralım. Adı Türk Dil Kurumu olsun.' demiş."

"Ne yapmış o kurum? Dil devrimi nasıl bir şey?" diye sordu Ekin.

"Türkçeyi yabancı dillerin boyunduruğundan kurtarmak için çalışmaya başlamış. (...) Bunun için ilkeler, amaçlar saptanmış." dedi amcam. (...)

"Ben hiç anlamadım bu amaçları." dedi Ekin.

Babam, "Kısaca şöyle Ekin: Türkçenin bilim ve sanat dili olması için çalışma kararı almışlar." dedi.

"Peki, bu amacı gerçekleştirmek için ne gibi çalışmalar yapmışlar?" diye sordu Ekin.

"Öncelikle Türkçenin söz varlığını ortaya çıkaralım, demişler Ekinciğim." dedi babam. (...)

Barış ağabeyim (...), "Peki, benim de bir sorum var; ikinize birden soruyorum: Bir dilin hazinesi nerede saklıdır?" dedi.

"Sözlüklerde mi?" dedim.

Barış ağabeyim, "hayır" anlamında başını salladı.

"Kitaplarda mı?"

"Aferin Ekin. (...) Evet, en eski dönemlerden beri yazılmış kitaplarda. Bu konuyla ilgili uzmanlar görevlendirilmiş ve o güne dek yazılmış bütün Türkçe kitaplar taranmış, onlardaki Türkçe sözcükler bulunmuş. Bu sözcüklerin yeniden kullanılmasına çalışılmış." (...)

"Ne kadar ilginç!" dedim.

"Tıpkı toprağı kazıp hazine bulmak gibi." dedi babam ve ekledi: "Bir başka çalışma daha yapmışlar. Halkın kullandığı bütün Türkçe sözcükleri derlemişler. Öğretmenler, memurlar en uzak köylere dek gitmişler. Genç, yaşlı demeden, halkın dilindeki Türkçe sözcükleri saptamışlar. Türk Dil Kurumuna bildirmişler. Kurumdaki uzmanlar da bunlarla sözlükler yapmışlar. (...) Uzmanlar bir de toplanıp yeni sözcükler türetmişler. Bu konuda en çok çalışan ve en çok sözcük türeten kim biliyor musunuz?"

İşte bunu biliyordum. Gülümsedim.

Barış ağabeyim, güldüğünü görünce, "Söyle bakalım Ezgi, sanırım biliyorsun." dedi.

"Biliyorum tabii." dedim. "Atatürk'ümüz!"

"Aa, sahi mi?" diye şaşkınlığını saklayamadı Ekin. "Bizim kullandığımız sözcükler var mı içlerinde?"

"Olmaz olur mu Ekinciğim." dedi Barış ağabeyim. (...) "Üçgen, dörtgen, eşkenar üçgen, ikizkenar üçgen, açı, açıortay, teğet (...) Bunlar Atatürk'ün türettiği sözcükler." (...)

"Biz matematikte Atatürk'ün türettiği sözcükleri mi kullanıyormuşuz? Hiç haberim yoktu..." dedi Ekin. "Ne kadar çalışkanmış, dilimize ne güzel sözcükler kazandırmış. Canım Atatürk'üm." (...)

Sevgi ÖZEL, İbrahim DİZMAN

Barış Takımı Türk Devrimini Öğreniyor

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

a. Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin ve kelime grubunun anlamını önce tahmin ediniz. Sonra sözlükten bularak yazınız. Bu kelimeleri kendi sözlüğünüze ekleyiniz.

ulus	→
kalkınma	→
boyunduruk	→
ilke	→
söz varlığı	→
derlemek	→
teğet	→

b. Yukarıdaki kelimeleri ve kelime grubunu anlamına uygun olarak kullanacağınız birer cümle yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Ana dili neden gerekliymiş?

.....

.....

2. Türk Dil Kurumunun görevleri nelermiş?

.....

.....

3. Dilimizin gelişmesi için en çok kelime türeten kimmiş? Metinde bu kelimelere hangi örnekler verilmiş?

.....

.....

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki görselleri metinle ilişkilendirerek dil devrimine yönelik neler yapıldığını anlatan birer cümle yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Dilimizi korumak ve yüceltmek için sizce neler yapmalıyız? Aşağıya düşüncelerinizi anlatan bir şiir yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimelerin anlamları hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

Elbisesinin üzerine taktığı kuşak, belini iyice sardı.

Bugünkü genç kuşak daha çok okumalıdır.

b. Siz de yazılışları aynı, anlamları farklı olan üç kelime belirleyip pembe kutucuklara yazınız. Yazdığınız kelimelerin farklı anlamları ile cümleler kurunuz.

.....
.....
.....
.....

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde "de" bağlacının yazımı ile ilgili yanlışlar yapılmıştır. Yazım yanlışlarını gidererek cümleleri yeniden yazınız.

İstersen sende benimle bahçede oyun oynayabilirsin.

.....

Çantasında bulunan kitaplarıda gördün mü?

.....

Gerçektende görünürde bir tek ağaç bile yokmuş.

.....

Kış mevsiminde yetişen meyvelerde var.

.....

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki açıklamalardan kısa çizginin yaygın kullanım işlevleriyle ilgili olanların başındaki kutucuğu "✓" ile işaretleyiniz.

- Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur.
- Heceleri göstermek için kullanılır.
- Dizeler yan yana yazıldığında aralarına konur.
- Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır.
- Matematikte çıkarma işareti olarak kullanılır.

8. ETKİNLİK

Metnin ilginizi çeken bölümü hangisidir? Bu bölümde anlatılanları kendi cümlelerinizle aşağıya kısaca yazınız. Yazdıklarınızı yazım kuralları ve noktalama işaretleri yönünden kontrol ediniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimelerden uygun olanları noktalı yerlere yazarak cümleleri tamamlayınız.

ögelerindendir

üzüldüğünü

türkülerle

öğreniriz

görürüz

önemlidir

ögelerinden

atasözümüz

dile getiririz

Duygularımızı, düşüncelerimizi anlatırız. Türküler çok Türkülerden; insanların neye , neye sevindiğini Türküler kültürümüzün en değerli Kültürümüzün değerli biri de atasözlerimizdir. Farklı durumlara uygun birçok vardır. Bunları konuşmalarınızda kullanarak da duygularımızı, düşüncelerimizi

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

"Destan" nedir? Araştırınız.

DİNLEME METNİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Destan hakkında edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınıza anlatınız.
2. Başlığından hareketle dinleyeceğiniz metnin konusunu tahmin ediniz.

Metni, anlamını bilmediğiniz kelimeleri not alarak dikkatle dinleyiniz.

OĞUZ ATA BOY BOYLADI

1. ETKİNLİK

a. Metinde geçen aşağıdaki kelimelerinin anlamını tahmin ediniz. Bu kelimelerin anlamını sözlüğünüze yazmayı unutmayınız.

kocamak:

ulak:

otağ:

b. Metinde geçen aşağıdaki kelime gruplarını anlamlarına uygun olarak birer cümlede kullanınız. Bu cümleleri aşağıya yazınız.

buyruk vermek

mahcup olmak

.....

.....

c. Metni dinlerken not aldığınız anlamını bilmediğiniz kelimelerin anlamlarını sözlükten bulunuz. Bu kelimeleri kendi sözlüğünüze ekleyiniz.

2. ETKİNLİK

Metnin ana düşüncesini belirleyip aşağıya yazınız.

Metnin ana düşüncesi:

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Oğuz Ata'nın buyruğunu dört bir yana kimler haber verdi?

2. Dağ Han neden mahcup oldu?

3. Oğuz Ata'nın anlatmak istediği neydi?

4. Oğuz Ata'dan sonra yerini kim alacaktı?

5. Oğuz Ata nasıl biriydi?

6. Oğuzların kuruluşu nasıl tamamlandı?

4. ETKİNLİK

Aşağıya, metne uygun farklı bir başlık yazınız.

5. ETKİNLİK

Metinde geçen "Asla özünüzü unutmayın." sözü ile anlatılmak istenen nedir? Açıklayınız.

.....

.....

6. ETKİNLİK

Noktalı yerlere uygun kelimeler yazarak metinle ilgili zihin haritası oluşturunuz.

7. ETKİNLİK

"Oğuz Ata konuşmaya başladığında herkes sustu ve dikkatle onu dinlemeye başladı." cümlesinden hareketle Oğuz Ata'yı dinleyenler dinleme kurallarından hangilerine uygun davranmıştır? Dinleme kurallarından üç tanesini aşağıya yazınız.

-
-
-

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki paragrafta kutucukların içine uygun noktalama işaretlerini yazınız.

Oğuz halkının sorunlarına çare○ dertlerine derman bulurdu Korkut Ata○ Ona danışmadan bir iş tutmaz○ onun dediğinden dışarı çıkmaz○ dı Oğuz halkı○ Korkut Ata○ öğütler verirdi Oğuz halkına○ akıl verirdi○ yol gösterirdi○ Yalana○ dolana○ haksızlığa karşı çıkardı○ İyinin○ güzelin yanında olurdu hep○

Bilgin ADALI

Dede Korkut Hikâyeleri

9. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimeleri inceleyiniz. Bu kelimelerin cümlelere kattığı anlam hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

- Elindeki sürahi düşünce paramparça oldu.
- Masmavi gökyüzünde renk renk uçurtmalar uçuyordu.

b. Aşağıdaki pekiştirmeli kelimeleri, yazımlarına dikkat ederek cümle içinde kullanınız. Cümlelerinizi aşağıya yazınız.

bembeyaz

sapasağlam

sırlıklam

apaçık

.....

.....

.....

.....

10. ETKİNLİK

Görseldeki öğrencilerin "Bir milletin birlik ve beraberliği neye bağlıdır?" sorusunun yanıtı hakkında neler konuşuyor olabileceklerini tahmin ediniz. Bu öğrenciler arasında geçebilecek konuşmayı, uygun noktalama işaretlerini kullanarak aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

SERBEST OKUMA METNİ

YAKUTİSTAN MASALI: CESUR VAY'IN DENİZ MACERASI

Cesur Vay adında bir genç varmış. Tundraların bittiği yerde, tam deniz kıyısında yaşıyormuş. Deniz, göz alabildiğine büyük, geniş, derin... Korkunç dalgalar her an kıyılara vuruyormuş. (...) Ne zaman balıkçılar ava çıksa kayıkları parçalayıp insanları denizin altına çekiyormuş. Avcılar denize açılmaktan korkuyormuş... Ama ne çare?.. Nereye gidecekler? (...) Başka ülkeye yol bilmez, başka iş bilmez, denizden beslenirlermiş.

Bir gün Cesur Vay deniz kıyısına gelip bir kayanın üstüne oturmuş. Güneşli, açık, sakin, sıcak bir gün. Evde yiyecek bir şey yok. Yaşlı babası da çadırdan çıkıp yanına gelmiş, yaşlı kemiklerini ısıtmak istemiş. Cesur Vay,

– Baba can bugün hava sakin ben ava çıkmak istiyorum, demiş.

Babanın ödü kopmuş:

– Sakin ha! Kayıgımız küçücük. Dalgaların ne zaman kabaracağı (...) belli olmaz oğul can!

– Hiç fark etmez baba can. Bugün ben denize açılacağım.

Okunu, yayını, zıpkınını almış, kayığı denize indirip hızla küreklere asılmış Vay. Hava güzel, deniz çarşaf gibi... Bütün gücüyle kıyıdan uzaklaşmıştı. Artık, ne bir kara parçası ne de bir adacık. Cesur Vay rüzgâra yalvarmış:

– Es ey rüzgâr es! Bütün gücünle es! Foklar, balinalar çıka gelsin, bir büyük balıkla döneyim, herkese bir lokma yiyecek vereyim...

Rüzgâr duymuş bu sesi. Yavaş yavaş dalgaları kaldırmaya başlamış, biraz sonra dalgalar kabarmış... Küçücük kayık dalgaların üstünde uçuyormuş. Üç gün, üç gece kayık oradan oraya savrulmuş. Cesur Vay canını dişine takmış.

(...)

Dördüncü gün fırtına hafiflemiş. Tek balık ortada yok. Vay, yorgun, Vay bitkin... Bir türküyeye başlamış. Öyle bir türkü ki balıkların dilinden... Öyle bir türkü ki yürekten... Bütün canlıların hoşuna giden... Fırtına iyice dinmiş, balıklar koşuşup bir anda kayığın çevresini sarmış, burunlarını suyun üstüne çıkarmış. Vay, zıpkın atmış, bir balık yakalayıp kayığın içine almış. Bir tane daha, bir daha, arka arka... Kayığı doldurup sevinçle küreklere asılmış. "Köyde benden umudu kesmişlerdir ama önemli değil. Büyük bir avla dönüyorum." diyerek sevinmiş. (...)

Bu sözleri duyan deniz aniden kabarmış. Kayığın altından bir darbe duyulmuş. Kara, kocaman bir mors görünmüş. (...) Dişlerini kayığın kenarlarına geçirmiş, gözlerini Vay'ın gözlerine dikmiş. Vay huzursuz, Vay korku içinde,

– Bırak kayığı, bırak çekil, diye bağırmış. (...)

Mors dile gelmiş:

– İnsanlar bizi hep öldürdü! Şimdi de senin sonun geldi! Hiç bağırma!

Vay başka bir öneride bulunmuş:

– Madem konuşuyorsun, madem dilin var; anlaşabiliriz. Gel, buradan bizim çadira kadar yarış yapalım. Sen önce oraya varırsan beni ye! Ben önce varırsam, yakamı bırak. (...)

Mors, Vay'dan çok daha hızlı yüzeceğini düşünerek hemen kabul etmiş. (...) Yarış başlamış. Mors bir çırpıda kıyıya varmış. Kumların üstüne saplanmış, kendini yeniden sulara çekememiş. Köylüler ellerinde bıçaklarla koşup gelmişler. Mors'u kesecekleri sırada Vay arkadan yetişmiş:

– Durun, durun, diye bağırmış. Sakın ona dokunmayın! (...) Rahat bırakın onu, ben size balık getirdim.

Köylüler sevinçle Vay'ı karşılamışlar. Her biri bir yandan yardım etmiş, kayığı kıyıya çekmişler. Balıkları bölüştürüp morsu da kumlardan kurtarmış, denize itmişler. Mors sevinçle yüzüp gitmiş. O günden sonra denize açılan balıkçıların arkasında dolaşmış, onları tehlikelerden korumuş. (...) Bu olayla birlikte Cesur Vay'ın adı yayılmış, bütün tundralarda duyulmuş, günümüze ulaşmış. Bu güzel ad hep iyilikle anılmış...

Senin de böyle bir adın olsun, hep iyilikle anılsın. Çağdan çağa ulaşsın...

Yücel FEYZİOĞLU

Kardeş Masallar

(Kısaltılmıştır.)

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Aşağıdaki metni okuyunuz.

(...) Rize’de tarım alanlarının darlığı ve iklim koşulları nedeniyle sınırlı sayıda sebze ve meyve yetiştirilmektedir. (...) Arıcılık ve bal üretimi hâlâ yaygınlığını sürdürürken pekmez üreticiliği de devam etmektedir. Bununla birlikte hayvansal gıdalar da Rize mutfağını zenginleştiren ve tamamlayan unsurlardandır.

Aşağıda, yöre mutfağının başlıca tatlarından pepeçuranın tarifi verilmiştir.

PEPEÇURA

Malzemeler: 3 kilo siyah üzüm
1 su bardağı mısır unu
Az bir miktar buğday unu
Toz şeker
Tuz

Yapılışı: Üzümler ezilir, sırası alınır. Gerekirse üzümlerin posası az bir suda pişirilerek posada kalan öz de alınmış olur. Bir tencereye konulan ve kaynar hâle getirilen üzüm suyuna un yavaş yavaş yedirilir, gerekirse şeker ilave edilir ve muhallebi kıvamına gelinceye kadar pişirilir. Sahanlara, taslara konulup soğuk olarak ikram edilir. Birkaç gün hatta daha fazla bekletilerek ikram edilmesi önerilir.

www.rize.gov.tr

(Kısaltılmıştır.)

A. 1, 2, 3 ve 4. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Rize’de neden sınırlı sayıda sebze ve meyve yetiştirilmekteymiş?

.....

2. Metinde hangi geleneksek tatlının tarifi verilmiş?

.....

3. Tarifi verilen tatlının ana malzemesi neymiş? Bu malzemeye neler eklenecek tatlı hazırlanmış?

.....

4. Tarifi verilen tatlı nasıl ikram edilir, ne yapılması önerilmiştir?

.....

B. Aşağıdaki soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. Sözlük anlamı "Suyu alınmış her tür yiyecek maddesinin artığı." olan kelime aşağıdakilerden hangisidir?

- A) öz B) posa C) sahan D) sıra

2. Aşağıdaki kelimelerin hangisinin ilk harfi daima büyük yazılır?

- A) BİLECİK B) GÖL C) KALEM D) SOKAK

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "de" bağlacının yazımı **yanlıştır**?

A) Çalışmalara bende katılmak istiyorum.

B) Senin defterin bende kalmış.

C) Selim de terbiyeli bir çocuktur.

D) Annesi de aynı şeyi söyledi.

4. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde pekiştirilmiş bir kelime vardır?

A) Onun bacağı kırılmış.

B) Üst üste iki kase çorba içti.

C) Yağmurda sırlıklam oldum.

D) Sabahları erken kalkarım.

5. "Pepeçüranın birkaç gün bekletildikten sonra ikram edilmesi önerilir." cümlesindeki kelime grubunun anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) fiyatta indirim yapmak

B) ağırlanmak

C) göndermek

D) konuğa bir şey sunmak

C. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimeler mecaz anlamlıysa başına "M", gerçek anlamlıysa başına "G", terim anlamlıysa başına "T" yazınız.

(.....) 1. Onu durakta beklerken gördüm.

(.....) 2. Başarının anahtarı çok çalışmaktır.

(.....) 3. Öğretmen, cümledeki bağlaçları bulmamızı istedi.

(.....) 4. Sokaktan gelen ses hepimizi korkutmuştu.

(.....) 5. Artık söylediği her söz bana batıyor.

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

Çanakkale Savaşı'yla ilgili dergi, kitap ve broşürlerden bilgiler edininiz.

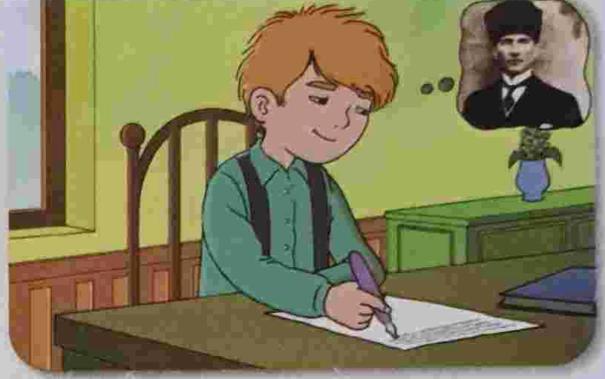
3. TEMA

MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

TEMADAKİ METİNLER

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ
(Faruk ÇİL)

**AMERİKALI BİR ÇOCUKTAN
MUSTAFA KEMAL'E MEKTUP VAR**
(Hacı ANGI)

KASTAMONULU SAFİYE
(Adil KARAGÖZ)

DİNLEME METNİ

**ATATÜRK, ÇOCUKLAR VE
ÇOCUK BAYRAMI**
(Levent GÖNÜL)

SERBEST OKUMA METNİ

KÜTÜ'L AMÂRE
(Metin ÖZDAMARLAR)

Okuduğunu Anlama

Sözlü İletişim

Yazma

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Çanakkale Savaşı'yla ilgili edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

Metni, türünün özelliklerine uygun olarak okuyunuz.

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ

Çanakkale içinde vurdular beni,
Ölmeden mezara koydular beni,
Of, gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde aynalı çarşı,
Ana ben gidiyom düşmana karşı,
Of, gençliğim eyvah!

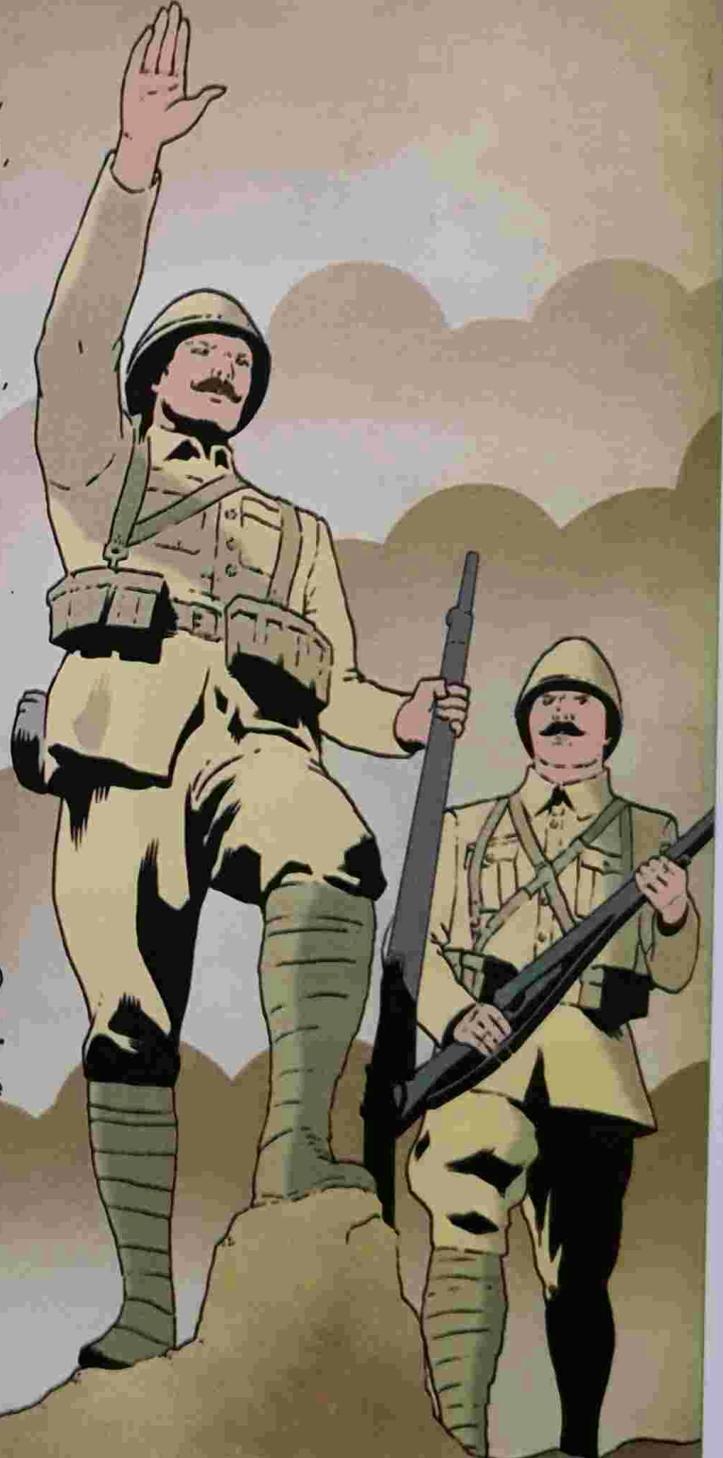
Çanakkale içinde bir uzun selvi,
Kimimiz nişanlı, kimimiz evli,
Of, gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde bir dolu testi,
Analar, babalar ümidi kesti,
Of, gençliğim eyvah!
(...)

(Anonim)

Faruk ÇİL

Atatürk ve Çanakkale

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimelerin ve kelime grubunun anlamını önce tahmin ediniz. Daha sonra bu kelimeleri sözlükten bularak tahminlerinizin doğruluğunu kontrol ediniz.

selvi

Tahminim:

Anlamı:

testi

Tahminim:

Anlamı:

ümidi kesmek

Tahminim:

Anlamı:

2. ETKİNLİK

Çanakkale Türküsü'nü ezgisiyle dinleyiniz. Türkünün size neler hissettirdiğini aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

3. ETKİNLİK

Sizce şiirde her kıtanın sonunda neden "Of, gençliğim eyvah!" denilmiştir? Düşüncelerinizi yazınız.

.....

.....

4. ETKİNLİK

Şiirden hareketle, Çanakkale Savaşı'na giden askerlerin özelliklerini açıklayınız.

.....

.....

5. ETKİNLİK

Çanakkale Türküsü'nün konusunu yazınız.

.....

.....

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki haritada Çanakkale ilimizi boyayıp Çanakkale Boğazı'nı gösteriniz. Haritadaki şekil ve işaretlerin anlamı hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

7. ETKİNLİK

Çanakkale Savaşı'nın tarihimizdeki önemini arkadaşlarınızla tartışınız. Tartışma sırasında;

- Kendi düşüncelerinizi uygun şekilde ifade ediniz.
- Farklı bakış açılarını ayırt ediniz ve farklı bakış açlarına anlayışla yaklaşınız.

8. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine ve büyük harflerin kullanım yerlerine dikkat ederek okuyunuz.

57. Alay, Çanakkale Savaşı'nın başlangıcı olan Anzak Çıkarması'nı durdurmak için 15 Nisan 1915 sabahı harekete geçen efsaneleşmiş Türk alayıdır.

25 Nisan 1915 sabahı Mustafa Kemal, kendisine herhangi bir emir gelmiş olmamasına rağmen düşman çıkarmasını haber alır almaz kişisel inisiyatifiyle Conkbayırı'na doğru hareket etmiştir. Mustafa Kemal'in yönetimindeki 57. Alay, kendisinden çok daha büyük bir düşman gücüne karşı saldırıya geçmiştir. Bu kahramanların anısına o günden beri Türk ordusunda 57. Alay bulunmamaktadır. 57. Alay, dünya üzerinde en çok madalya sahibi olan alay olduğu için dünyanın en kahraman alayı olarak nitelendirilmektedir.

www.canakkalesavasi.gen.tr

b. Metinde büyük harflerin kullanılma nedenlerini arkadaşlarınızla tartışarak belirleyiniz.

c. Siz de büyük harfleri uygun yerlerde kullanarak 57. Alay ve Mustafa Kemal'in Çanakkale Savaşı'ndaki rolüyle ilgili duygu ve düşüncelerinizi anlatan bilgilendirici bir paragraf yazınız.

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

1. Atatürk'ün çocuk sevgisi hakkında görsellerle destekleyeceğiniz kısa bir sunum hazırlayınız. Sunumunuzun provasını yapınız.
2. İstiklâl Marşı'mızın on kıtasını dikkatle okuyup ezberlemeye çalışınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Atatürk'ün çocuk sevgisi hakkında hazırladığınız sunumu sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Metnin görsellerini inceleyiniz. Görsellerden hareketle metnin konusunu tahmin ediniz.

Metni sessiz okuyunuz.

AMERİKALİ BİR ÇOCUKTAN MUSTAFA KEMAL'E MEKTUP VAR

Amerika'da (...) Elmira adlı ufacık bir kasabada yaşayan 10 yaşındaki Curtis Lafrance (Körtis Lafrens), Mustafa Kemal'e bir mektup yazdı. Curtis, mektubunda hiçbir kurala bağlı kalmadan, içinden gelen samimi ve çocuksu duygularını Mustafa Kemal'e iletti. Mektup, cumhuriyetin ilanından bir gün önce, Mustafa Kemal'in işlerinin en yoğun olduğu 28 Ekim 1923 günü yazılmıştı.

Curtis Lafrance, Mustafa Kemal adını ve kazandığı başarıları çok duymuştu. Onun hakkında yazılan bütün makaleleri okumuştur. Fakat Mustafa Kemal'i daha yakından tanımak istiyordu. Mustafa Kemal'in bir de imzalı fotoğrafını istiyordu. (...) Mektup birkaç hafta sonra Ankara'ya ulaştı. Evrak defterine geçirildi. Sonra Mustafa Kemal'e gösterildi.

Curtis Lafrance, Mustafa Kemal'e şunları yazmıştı:

Elmira, New York, 28 Ekim 1923

Mustafa Kemal Paşa

ANKARA

Sayın Büyüğüm,

On yaşında Amerikalı bir çocuğum. Türkiye'de olup bitenlere ve oradaki yeni hükümete karşı büyük bir ilgi duymaktayım. Birkaç gün önce sizinle yapılmış ve buradaki gazetelerde yayımlanmış bir röportajı okudum.

Türkiye hakkında yazılan yazıları bir araya topluyorum. Bunlar arasında bir sürü makale ve sizin fotoğraflarınız bulunmaktadır.

Amerikalı bir çocuğa, lütfen imzalı bir fotoğrafınızla küçük bir yazınızı gönderebilir misiniz? Bir gün Türkiye'ye gelmek istegi ndeyim.

Curtis LAFRANCE

Cumhuriyet ilan edileli bir ay bile olmamıştı. Mustafa Kemal, çözmek zorunda olduğu iç ve dış sorunlar arasında gecesini gündüzüne katarak çalışıyordu. Buna karşın, (...) Türkler hakkında bu ufacık Amerikalının kafasında uyanan ilgiyi söndürmemek ve onun aracılığıyla bütün Amerikalılara bir mesaj gönderme fırsatını kaçırmadı. Mustafa Kemal'in mektubu, (...) İngilizceye çevrilerek aslı ile birlikte 10 yaşındaki çocuğun adresine gönderildi.

İylliğin, doğruluğun ve güzelliğin tutkunu olan Mustafa Kemal, bu mesajıyla bütün kararlarının, hareketlerinin temeli olan bir kuralı, bu ufacık çocuk aracılığıyla bütün Amerikalılara duyurmak istemişti. Ayrıca her alanda ilmî ve esaslı incelemelerin önemini de vurgulamaya çalışmıştı.

(...)

Curtis Lafrance'in mektubuna Mustafa Kemal'in verdiği yanıt şöyleydi:

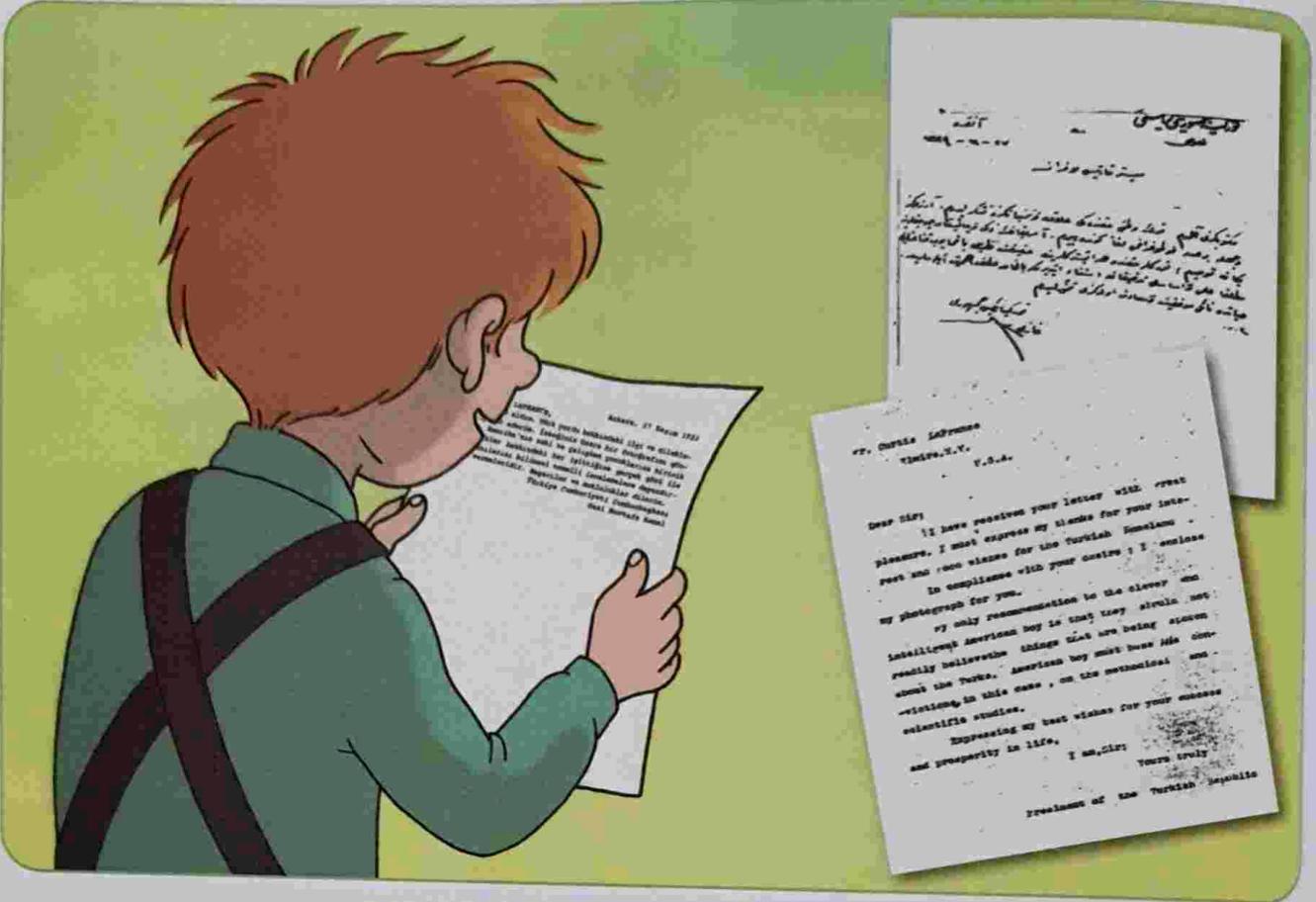
Ankara, 27 Kasım 1923

Bay Curtis LAFRANCE,

Mektubunuzu aldım. Türk yurdu hakkındaki ilgi ve dileklerinize teşekkür ederim. İsteğiniz üzere bir fotoğrafımı gönderiyorum. Amerika'nın zeki ve çalışkan çocuklarına biricik öğüdüm: Türkler hakkındaki her işittiğine gerçek gözü ile bakmayıp kanıllarını bilimsel temelli incelemelere dayandırmaya önem vermeleridir. Başarılar ve mutluluklar dilerim.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Gazi Mustafa Kemal

Curtis LaFrance, yazdığı bu mektuptan 35 yıl sonra (...) Atatürk'ün öğütlerine uyararak okumuş ve başarılı bir iş adamı olmuştur. Yale Üniversitesini bitirdikten sonra öğrenimine Prag Üniversitesinde devam etmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine Amerika'ya dönerek doktorasını Columbia (Kolombiya) Üniversitesinde tamamlamıştır. Kendi adını taşıyan bir ihracat firmasının müdürlüğünü yapmıştır.

İnsanları, ulusları yakından tanımak için elinden gelen bütün olanakları kullanan bu ünlü iş adamının başarı gizleri arasında, Atatürk'ten aldığı esinin bir hayli büyük olduğunu söyleyebiliriz.

Curtis LaFrance, M. Kemal Paşa'ya; 75 yıl önce yazdığı mektupta "Bir gün Türkiye'ye gelmek isteğindeyim." demişti. O bu isteği ancak 75 yıl sonra 85 yaşında gerçekleştirebildi. Atatürk'ü yakından göremedi ama kurduğu cumhuriyeti gördü. Anıtkabir'i ziyaret ederek (...) yaşam boyu ona duyduğu saygılı, sevgiyi sundu.

Mustafa Kemal Paşa'nın kendisine yazdığı ve bir emanet gibi yaşamı boyunca sakladığı mektubun aslını, müzeye konulmak üzere o dönemin Kültür Bakanlığına teslim etti. Yurdumuzdan mutlu olarak ayrıldı.

Hacı ANGI

Çocuk Gözüyle Atatürk
(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamını önce tahmin ediniz, sonra sözlükten bulup yazınız. Bu kelimeleri de kendi sözlüğünüze ekleyiniz.

makale:

evrak:

mesaj:

ilmî:

röportaj:

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Curtis Lafrance isimli çocuk neden Atatürk'e mektup yazmış?

.....

2. Mustafa Kemal neden küçük bir çocuğun mektubuna cevap vermiş?

.....

3. Curtis Lafrance mektubunda Mustafa Kemal Paşa'dan ne istemiş?

.....

4. Mustafa Kemal Paşa, Curtis'e mektubunda hangi öğüdü vermiş?

.....

5. Mustafa Kemal'in Curtis'e yazdığı mektuba ne olmuş?

.....

3. ETKİNLİK

Sınıfta iki kişilik gruplar oluşturunuz. Grup arkadaşınızla birbirinize metinle ilgili sorular sorunuz.

4. ETKİNLİK

Metinde anlatılanları olayların oluş sırasına göre aşağıya yazınız.

•

•

•

•

•

5. ETKİNLİK

Mustafa Kemal Atatürk'ün çocuklara karşı duyarlı bir lider olduğunu metinden örnekler vererek açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ETKİNLİK

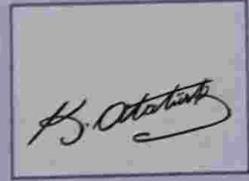
İstiklâl Marşı'mızın ezberleyebildiğiniz kıtalarını vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek okuyunuz.

7. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki açıklamaları okuyup öğretmeninizin kılavuzluğunda imzanızı belirlemek için çalışma yapınız.

Biliyor muydunuz?

İmza, bir kişinin resmî her türlü evrakta kendisinin bilgisi ve onayı olduğunu simgeler. Genellikle kişinin adının baş harfi ve soyadı el yazısıyla yazılarak imzada kullanılır. Yanındaki örnekte Mustafa Kemal Atatürk'ün imzası verilmiştir.

b. Harflerin yapısal özelliklerine uygun olarak kendi yazı karakterinizi oluşturmak için yazı çalışmaları yapınız.

c. Siz de Atatürk'e bir mektup yazınız ve mektubun sonuna imzanızı atınız.

A large, blank, lined area for writing a letter to Atatürk. The lines are horizontal and evenly spaced, with a decorative, wavy border on the right side.

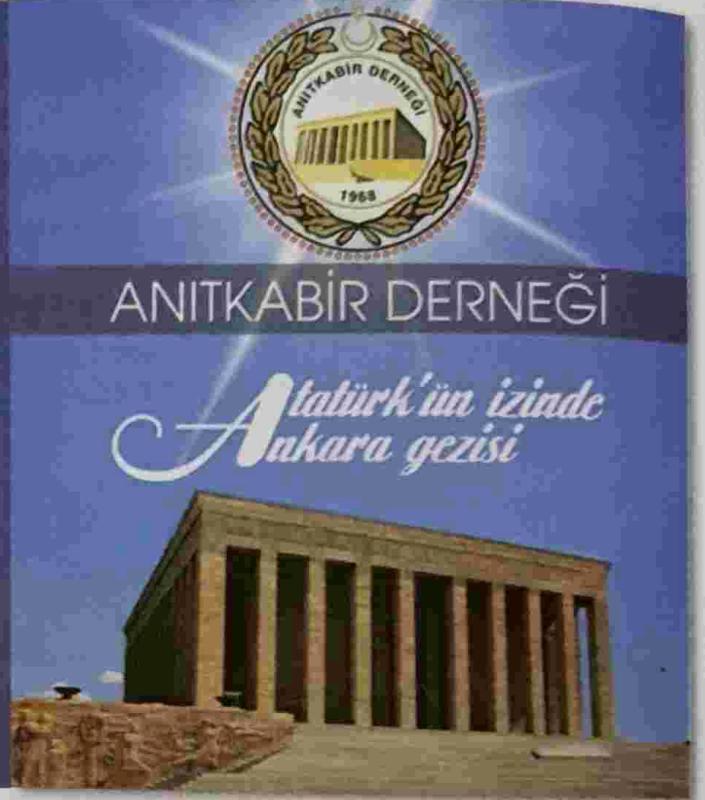
8. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki broşürü inceleyip amacı ve hedef kitlesi hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

“Atatürk’ün izinde Ankara gezisi”,
Millî Eğitim Bakanlığı’nın oluru ile
gerçekleştirilecektir
ve ücretsizdir.

Öğrenciler,
geziye öğretmenlerinin
gözetiminde katılacaklardır.

Gezinin amacı;
öğrencilerde “Atatürk” ve
“Cumhuriyet” sevgisi ile bilincinin
gelişmesine katkı sağlamaktır.

Gezi Tarihi

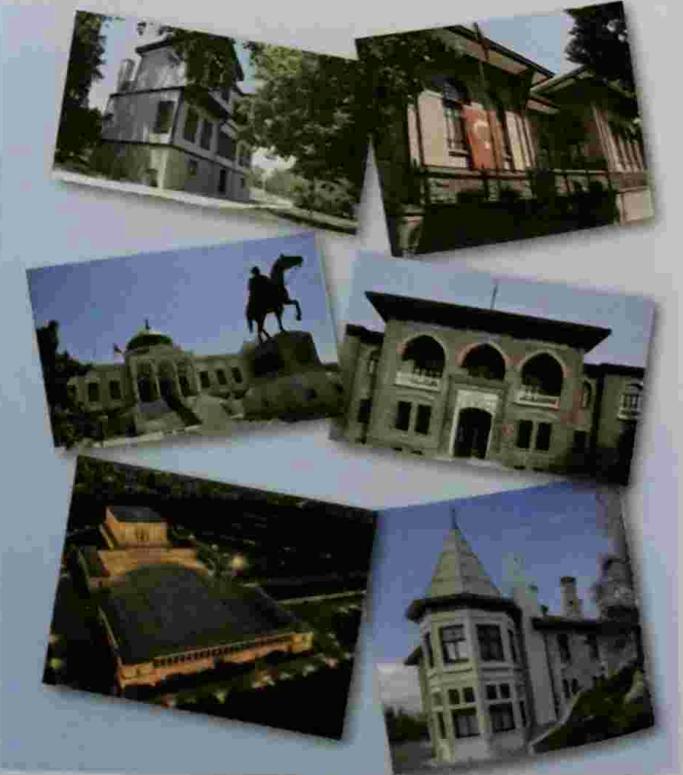
09.11.2021 Salı

Gezinin Başlangıç Saati ve Yeri

10.00 - Anıtkabir Tandoğan Kapısı

Gezilecek Yerler

- AOÇ Atatürk Evi
- Kurtuluş Savaşı Müzesi (I. TBMM)
- Cumhuriyet Müzesi (II. TBMM)
- AKM Cumhuriyet Devri Müzesi
- Cumhurbaşkanlığı (Çankaya) Müze Köşkü
- Anıtkabir
- Anıtkabir Müzesi

b. Broşürde hangi kısaltmaların kullanıldığını, bu kısaltmaların nasıl yazıldığını belirleyiniz. Bu kısaltmaları, getireceğiniz eklerle defterinize yazınız.

9. ETKİNLİK

Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyup türünü belirleyiniz. Okuduklarınızla ilgili çıkarımlar yapınız.

GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN 100. YAŞI DÜNYACA KUTLANDI

UNESCO'nun 24 Ekim - 28 Kasım 1978 tarihleri arasında yapılan 20. Genel Konferansı'nda alınan karar gereğince 1981 yılı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün doğumunun 100. yılı olarak "Anma ve Kutlama Yılı Dönümleri" arasına alınmıştır. UNESCO Genel Konferansı'nda Atatürk ile ilgili bu kararın alınmasında bir de tartışma yaşanmıştır. Doğumunun 100. yılının tüm dünyada kutlanması konusunun görüşülmesi sırasında İsveç Delege'si'nin; "Dünyada pek çok büyük adam var, hepsini böyle anacak mıyız?" şeklindeki sorusuna, Sovyet Delege'si elini masaya vurarak şu yanıtı vermiştir: "Genç delege arkadaşşıma hatırlatırım ki Atatürk herhangi bir büyük adam değildir. Atatürk, bu çağa damgasını vurmuş olan adamdır. Keşke onu sadece anmayıp yaptıklarından örnek almaya çalışsak."

Onun bütün insanlığa mal olmuş kişiliği, 152 ülkenin katıldığı oylamada bir çekimsere karşı oy birliği ile kabul edilmiştir. UNESCO'nun tüm dünyaya duyurduğu karar metni şu şekildedir:

"UNESCO Genel Konferansı;

Uluslararası anlayış, iş birliği ve barış yolunda çalışmış üstün kişilerin gelecek kuşaklar için örnek olabilecekleri inancıyla,

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün doğumunun 100. yıl dönümünde, 1981 yılında anılacağını hatırlatmak,

Atatürk'ün UNESCO'nun ilgilendiği tüm alanlarda olağanüstü bir yenilikçi olduğunu göz önünde tutmak,

Dünya ulusları arasında karşılıklı anlayışın, sürekli barışın kurulması için yaptığı çalışmaların olağanüstü bir örnek olduğunu belirtmek,

Tüm yaşamı boyunca insanlar arasında hiçbir renk, din ve ırk ayrımını gözetmeden, bir uyum ve iş birliği çağının doğacağına olan inancını anımsatmak,

Eylemlerini her zaman barış, uluslararası anlayış ve insan haklarına saygı yönünden yapmış olan Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Atatürk'ün kişiliğini ve eserinin çeşitli yönlerini ortaya çıkarmak üzere yapılacak sempozyum hazırlıkları için Türk Hükümeti ile UNESCO'nun iş birliği yapmasına karar verilmiştir."

K. Mehmet TEKE

Bütün Ümidim Gençliktedir

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

15 Temmuz 2016 gecesi ülkemizde hangi olay yaşanmıştır? Büyüklerinize sorarak bilgi edininiz.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Büyüklerinizden edindiğiniz bilgilere göre 15 Temmuz 2016 gecesı ülkemizde hangi olayın yaşandığını arkadaşlarınıza anlatınız.
2. Metnin görsellerini inceleyiniz. Görsellerden hareketle metnin konusunu tahmin ediniz.

Metni dikkatle okuyunuz.

KASTAMONULU SAFİYE

Safiye ve misafirleri Üsküdar'da güzel bir gün geçirmişti. Marti sesleriyle, camileriyle, minareleriyle, Kız Kulesi'yle, Boğaziçi Köprüsü'yle... Bir başkaydı (...) İstanbul. Misafirlerini gezdirmekten, sevindirmekten dolayı memnun ama çok yürümüş olmaktan dolayı da yorgundu. Eşinin de misafirleri vardı, o henüz gelmemişti. Oğlu Harun Semih, kızı Hayrunnisa ve kayınvalidesi uyumuşlardı. (...) Safiye, odanın sessizliğini bozmak için televizyonu açtı. Açmasıyla birlikte ekranın üst köşesindeki yazı dikkatini çekti. Yazıda Boğaziçi Köprüsü'nün (15 Temmuz Şehitler Köprüsü) kapatıldığı, tankların ve askerlerin köprüde olduğu bilgisi yer alıyordu. Okuduklarına şaşırıp kalmıştı. (...) Aklına gelen soruların cevaplarını bulmaya çalışıyordu. İlk şaşkınlığı attıktan sonra kendi kendine, "Sokağa çıkmam, Çengelköy tarafına gitmem lazım, neler olduğunu öğrenmeliyim!" dedi. Televizyon izlemesiyle sokağa çıkması arasında çok kısa bir süre geçti.

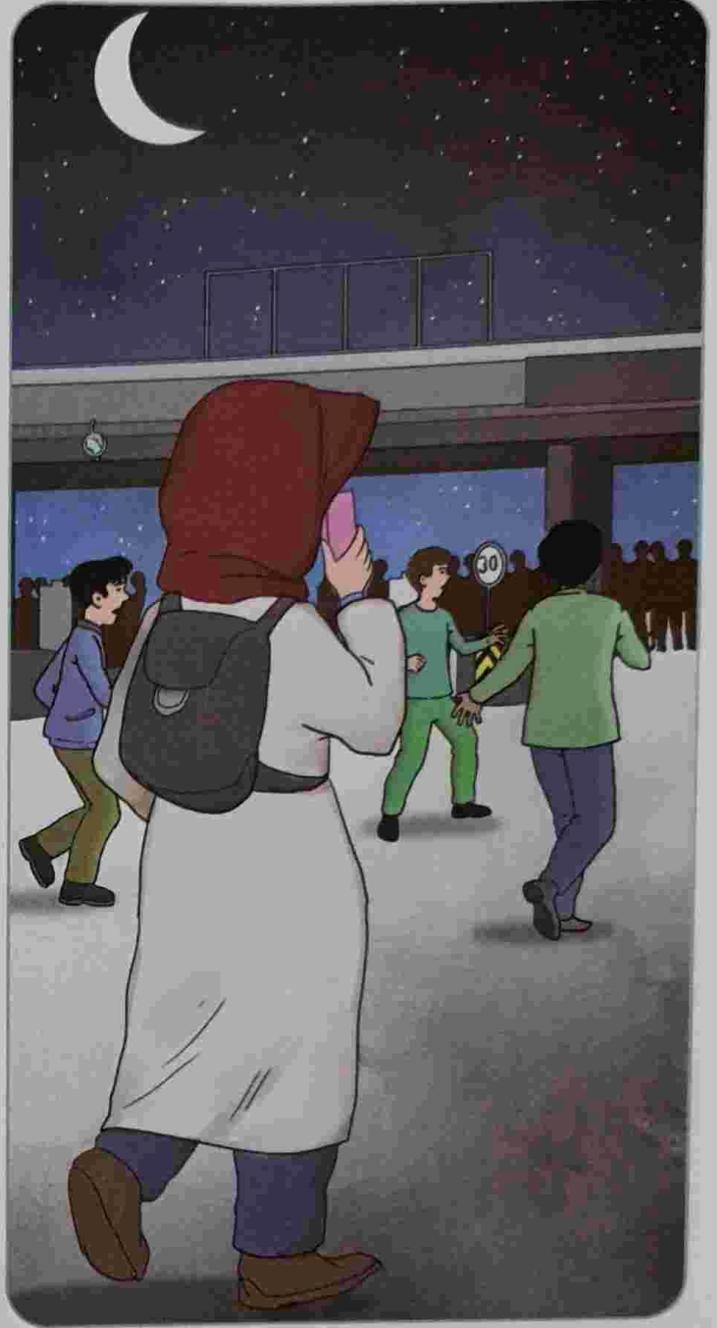
Uzun uzun düşünmesine rağmen köprünün kapatılmasına hâlâ bir anlam veremiyordu. (...) O sıralarda belki de olayın adı konulmuş, "darbe girişi" olduğu anlaşılmıştı ama Safiye'nin böyle bir şeyden henüz haberi yoktu. (...) İnsanların kullanmadığı araç yolundan Boğaziçi Köprüsü'ne yöneldi. Solda yedi sekiz polis gördü. Köprüye bir an önce varıp televizyonda gördüğü askerlerden bilgi almak istiyordu.

(...)

Yürürken bir taraftan da tanıdıklarıyla görüşmeler yapıyor, Boğaziçi Köprüsü'ne gittiğini haber veriyordu. Görüştüklerinden biri de eşiydi. Eşi eve dönmesi için çağrıda bulundu ama her zaman sözünü dinleyen Safiye, o gece eşinin bu çağrısını kabul etmedi. Köprüye ulaşması gerekiyordu. (...)

Gişelerin, bariyerlerin olduğu yerde büyük bir Türk bayrağının olduğunu fark etti. İki genç tutuyordu o al bayrağı. Yanlarından geçerken gençlerin uyarılarını duydu. "Abla gitme, ilerisi çok tehlikeli, lütfen gitme!" çağrısı yapıyordu gençler. Ancak Safiye kararlıydı. (...) "Gelme, yaklaşma, dur!" diye sesler duyduğu hâlde duymazdan geliyordu Safiye. (...) Sert kayaya çarpmışlardı.

İman gücünden başka hiçbir şeyi olmayan bu cesur kadın, darbecilerin karşısında cesaretin ne olduğunu gösteriyordu. (...) Bu arada, havaya doğru yöneltilip ateşlenen silahların sesi duyulmaya başlandı. Emirler veren hain, Safiye'yi kendine doğru çekti. (...) "Sizden korkmuyorum, şimdi gidiyorum. Az sonra yine geleceğim!" dedi darbecilerin gözlerinin içine bakarak. (...) Gişelerde şanlı bayrağımızı tutan gençlere doğru yöneldi. (...) Az önce, darbecilerin tarafına gitmemesi için uyardıkları o kadının, emin adımlarla kendilerine doğru geldiğini gören o iki genç, onu yine uyarmaya başladılar. (...) Çünkü silahlar ateşlenmişti. Safiye'nin arkasından, "Ne olur abla, acele et, arkamıza geç, kurşunlar bir yerine gelecek!" (...) diye sesleniyorlardı. Ancak o mert kadın yürüyüşünü hiç bozmuyordu.

(...)

"Hayır, böyle geleceğim..." diyordu. (...) Ağır silahları olan hainlere karşı asil bir duruş sergileyenlerin silahı imanlarıydı, bedenleriydi, onurlarıydı, kararlılıklarıydı... Hainlerin gözü dönmüştü. (...) "Vatanımı vermem, teslim etmem, bir ölürüz, bin diriliriz." diyenlerin üzerine doğru ateş açılmıştı. (...) Safiye, bir kadının yaralandığını gördü, ona doğru gitmeye karar verdi. Ama yardıma giderken kurşunların hedefi oldu. Yaralı olarak yardım bekleyen Gazi Safiye, özel bir araca bindirilerek hastaneye yetiştirilmeye çalışılıyordu. (...) Halkı sokağa davet eden Safiye, hastaneye kaldırılırken sosyal medyada yaralandığını paylaştı. Kendi girmiş olduğu kurtuluş mücadelesine arkadaşlarının da katılmasını istiyordu bu paylaşımlarla.

(...)

Hainler, Safiye hastanedeyken halkın direnişine dayanamayıp sabah saatlerinde bir bir teslim oldu. Safiye gibilerin cesareti, iman gücü, korkusuzluğu onları dize getirmiş, ihanetlerinin bedelini ödemek için sıraya girmişlerdi.

Adil KARAGÖZ

15 Temmuz'un 15 Hikâyesi

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamını önce tahmin ediniz. Sonra bu kelimelerin anlamını sözlükten bulup karşlarına yazınız.

hain:

darbe:

mert:

ihamet:

direniş:

iman:

2. ETKİNLİK

Metnin hikâye unsurlarını belirleyiniz.

Mekân

Zaman

Karakterler

Olay

3. ETKİNLİK

Metnin ana düşüncesini aşağıya yazınız.

Metnin ana düşüncesi:

4. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Safiye, 15 Temmuz gecesi neler yapmış?

.....

.....

2. 15 Temmuz akşamı televizyonu açtığında Safiye neden şaşırmış?

.....

.....

3. İlk şaşkınlığı atlattıktan sonra Safiye ne yapmış?

.....

.....

4. Safiye, 15 Temmuz gecesi eşinin hangi çağrısını kabul etmemiş?

.....

.....

5. Boğaziçi Köprüsü'nde Safiye neler yaşamış?

.....

.....

6. Safiye hastaneye kaldırılırken arkadaşlarıyla nasıl iletişime geçmiş? Onlardan ne yapmalarını istemiş?

.....

.....

5. ETKİNLİK

- Metni ana hatlarıyla anlatınız.
- Metinle ilgili çıkarımlar yapınız.

6. ETKİNLİK

“Vatanımı vermem, teslim etmem, bir ölürüz, bin diriliriz.” cümlesinde, gerçek ve mecaz anlamda kullanılan kelimeleri belirleyiniz. Bu kelimeleri dikkate alarak cümlede ne anlatılmak istendiğini aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimelerin gerçek ve mecaz anlamlarını kullanarak birer cümle yazınız.

vatan	Gerçek:
	Mecaz:
bayrak	Gerçek:
	Mecaz:
toprak	Gerçek:
	Mecaz:
birlik	Gerçek:
	Mecaz:

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümleleri düşüncelerinize uygun ifadelerle tamamlayınız. Tamamladığınız cümleleri arkadaşlarınıza okuyup düşüncelerinizi onlarla paylaşınız.

- Vatanımıza sahip çıkmalıyız çünkü

- Bayrağımız kutsaldır çünkü

- Türk milleti güçlü bir millettir çünkü

- Birlik ve beraberlik önemlidir çünkü

9. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimelerin hangi anlamda kullanıldığını örnekteki gibi yazınız.

- Çiçek kökleriyle suyu emdi. (terim anlam)
- Bu sorunu kökten halletmeliyiz. (.....)
- Bugün matematik dersinde doğru çizdik. (.....)
- Bu söylediklerinin doğru olduğuna emin misin? (.....)

10. ETKİNLİK

Aşağıdaki kutucuklardan renklendirilmiş olanlarda yazılı kelimeler arasındaki anlam ilişkisini düşününüz. Örnekteki anlam ilişkisine göre farklı renkler kullanarak diğer kutucuklardaki kelimeleri de siz eşleştiriniz.

ak

eser

hatıra

yapıt

çeşit

ihtiyar

tür

harp

beyaz

yaşlı

savaş

kara

anı

tümce

siyah

cümle

DİNLEME METNİ

ATATÜRK, ÇOCUKLAR VE ÇOCUK BAYRAMI

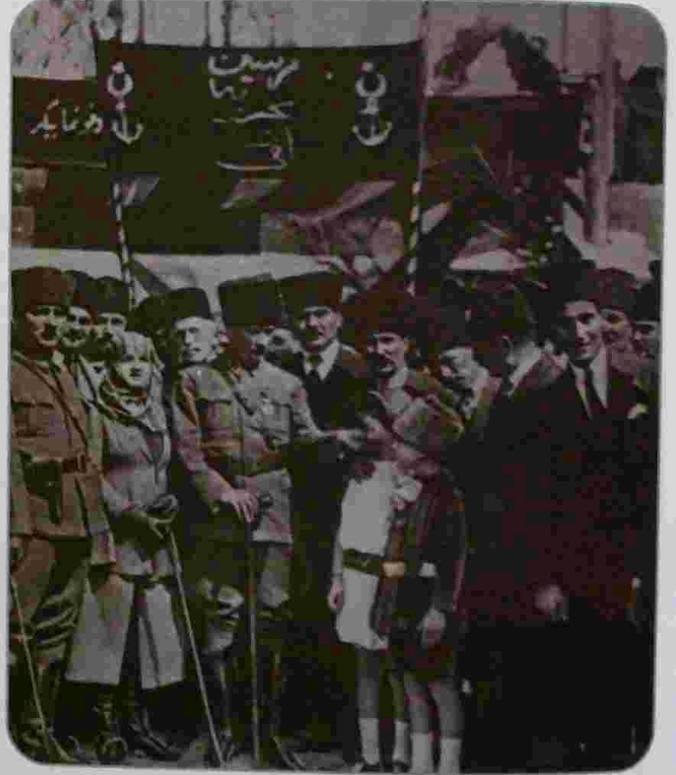

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Atatürk'ün TBMM'nin açıldığı tarihi çocuklara bayram olarak armağan etmesiyle ilgili görüşlerinizi açıklayınız.
2. Görsellerden hareketle dinleyeceğiniz metnin konusunu tahmin ediniz.

Metni, dikkatinizi yoğunlaştırarak dinleyiniz.

1. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamını tahmin ediniz. Bu kelimelerin eş anlamlılarını ilgili kutucuklara yazınız.

kiymetli

özgür

çağdaş

fikir

2. ETKİNLİK

a. Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Atatürk'ün kurmak istediği Türkiye, metinde nasıl anlatılmış?

2. Atatürk, çocukların nasıl yetişmesini istemiş?

3. Atatürk'ün çocuklara emanet etmek istediği neymiş?

4. Atatürk, hangi tarihi çocuk bayramı olarak belirlemiş? Neden?

b. Atatürk'ün çocuklara armağan ettiği bayramın adını aşağıya yazınız.

c. Her yıl kutladığımız bu bayramın size hissettirdiklerini açıklayınız.

3. ETKİNLİK

"Küçük hanımlar, küçük beyler... Kendinizin ne kadar kıymetli olduğunuzu düşünerek ona göre çalışınız." sözüyle Mustafa Kemal Atatürk'ün ne demek istediğini açıklayan bir konuşma yapınız. Konuşmanızı yaparken beden dilinizi etkin bir şekilde kullanmaya özen gösteriniz.

4. ETKİNLİK

Metinle ilgili görüşlerinizi yazınız.

5. ETKİNLİK

Anıtkabir Komutanlığı tarafından hazırlanan "Atatürk ve Çocuk" kitabını edinebilerseniz okuyunuz. Bu kitabın içindekiler sayfasını inceleyiniz. III. Bölümde yer alan başlıklardan hangisinin ilginizi çektiğini belirleyip kitabın ilgili sayfalarında neler anlatılmış olabileceği hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

Istanbul İlkokul Çocuklarının Kurtlama Teğrati.....	19
Istanbul İlkokul Çocuklarının Tüm Çocuklar Adına Türkiye Büyük Millet Meclisinden İstekleri.....	20
III.BÖLÜM	
ATATÜRK VE ÇOCUKLAR	
Kırmızı Laleler.....	23
Seni Doya Doya Öpmek İstiyorum.....	25
Uşak'ta ATATÜRK'ü Ağlatan Çocuk.....	26
Türk Ulusunu Kim Kurtardı?.....	27
Mektup.....	28
Esas Önemli Olan Budur.....	29
Gazi Baba Duri Sana Diyeceklerim Var.....	30
Gözüm Arkada Kalmayacak.....	31
Hatıra Defteri.....	33
ATATÜRK'ten Bir Amerikalı Çocuğa Yazılan Mektup.....	34
ATATÜRK VE MANEVİ ÇOCUKLARI	
Manevi Evlatları.....	36
Ayşe Afet (İNAN).....	37

6. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki kelimelerin Türkçe karşılıklarını aşağıya yazınız. Konuşmalarınızda bu kelimelerin Türkçe karşılıklarını kullanmaya özen gösteriniz.

internet	e-mail	mouse	printer
.....

b. Aşağıdaki elektronik postayı okuyunuz. Bu elektronik postayla iletilen mesaj hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Gönder	Gönderen	melike.uslu@.....
	Alıcı	maria maria@.....
	Konu	davet

20 Ocak 2019

Sevgili Maria,

Nisan ayında ülkemizde dünyanın tek çocuk bayramını kutlayacağız. Bu kutlamalar çerçevesinde bir de uluslararası çocuk şenliği düzenlenecek. Bu şenlik için Türk çocukları olarak tüm dünya çocuklarını ülkemize davet ederek birlikte kutlamalar yapacağız. Bu kutlamalara katılmaya ne dersin? Cevabını heyecanla bekliyorum.

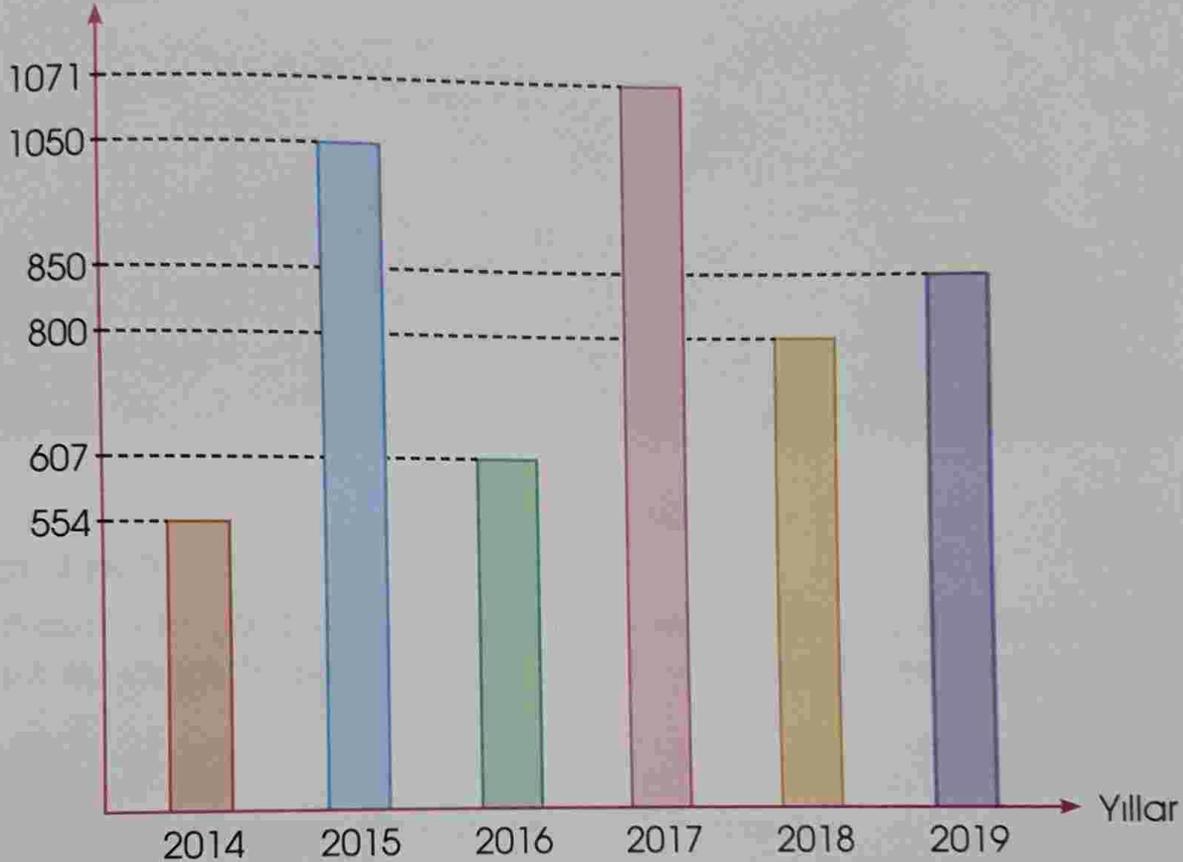
Selamlar
Melike

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki grafik, 2014 - 2019 yılları arasında 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı için Ankara'daki okullarda gösterilere katılan çocukların sayısını göstermektedir. Grafiği inceleyip soruları cevaplandırınız.

Grafik: 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na Katılım

Çocuk Sayıları

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı için;

1. Gösterilere en fazla katılım hangi yılda olmuştur?
2. Gösterilere en az katılım hangi yılda olmuştur?
3. Hangi yıllarda gösterilere katılan çocuk sayılarında artış olmuştur?
4. Hangi yıllarda gösterilere katılan çocuk sayısı 800'den fazla olmuştur?
5. 2017 yılında gösterilere katılan çocuk sayısı 2019 yılında gösterilere katılan çocuk sayısından kaç fazladır?

8. ETKİNLİK

Kurtuluş Savaşı yıllarıyla ilgili izlediğiniz filmi arkadaşlarınıza tanıttınız. Filmle ilgili düşüncelerinizi belirtiniz.

9. ETKİNLİK

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ile ilgili derlediğiniz haberlerin kaynağı hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Araştırma yaptığınız kaynağın güvenilirliğini sorgulayınız. Güvenilir kaynaklardan derlediğiniz haberlerin görsellerini aşağıya yapıştırınız. Görsellerin içeriği hakkındaki görüşlerinizi kısaca yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SERBEST OKUMA METNİ

KÛTÜ'L AMÂRE

Tam 4 ay 23 gün

7 Aralık 1915 - 29 Nisan 1916 tarihleri arasında tam 4 ay 23 gün süren Kûtü'l Amâre kuşatmasında İngiliz ordusunun teslim olmak dışında bir çaresi kalmamıştı.

(...)

İngilizler hiçbir yerde böyle bozguna uğramamıştı.

(...) Osmanlı ordusunda yedek subay olarak görev yapmış Abidin Bey, günlüğüne şöyle not almış: "Gerçekten Kût'un düşmesi, içinde tutulan esirlere bakıldığında hayret uyandırıcıdır. Biz Kût'u 5 bin kişi ile kuşatmıştık, içerisinden 13 bin asker esir aldık. 403 subayla 5 general de cabası! İngilizler hiçbir yerde böyle bozguna uğramamıştır."

(...)

Osmanlı Devleti'nin kayıtlara geçen son zaferi, Kûtü'l Amâre zaferi oldu. (...) Hasta adam olarak nitelendirilen Osmanlı Devleti siyasi, askerî ve ekonomik açıdan iyi durumda olmamasına rağmen tüm dünyaya ders verdi! (...)

Savaşın kazanılmasında üstün rol oynayan Halil Paşa, Padişah V. Mehmet Reşat tarafından "Birinci Derece Altın İmtiyaz Madalyası" ile Ali İhsan Bey ise altın ve gümüş savaş imtiyaz madalyası ile ödüllendirildi. (...) İngilizler Çanakkale Savaşı'ndan 13 ay sonra ikinci büyük yenilgiyi aldı. Büyük bir İngiliz tümeni esir alındı. Bu, onların tarihinde bir ilkti!

(...)

Kazanılan zafer Osmanlı Genelkurmayı ve İçişleri Bakanlığı tarafından tüm illere duyuruldu. 1 Mayıs 1916'da gazetelerde yer alan resmî açıklamada: "Yaklaşık beş aydan beri kahraman birliklerimizin kuşatması altındaki Kütü'l Amâre'de mahsur kalan İngiliz ordusu nihayet teslim mecbur kalmıştır." denildi. Çanakkale'den sonra yeniden bir zafer kazanılması, halkı inanılmaz bir sevince boğdu. (...) Zaferin açıklanmasının ardından İstanbul halkı sokaklara dökülerek kutlamalar yaptı. Başta Edirne ve Konya olmak üzere şehirler Türk bayrakları ile süslendi.

Bu sırada tarihçiler ellerine kalemlerini almış, bu enfes kahramanlık destanını yazmaya başlamışlardı bile...

Gazetelerde attıkları başlıklarda sevince ortak olmuştu. Şimdi o manşetlerden bazılarını okumaya ne dersiniz?

TERCÜMÂN-I HAKİKAT GAZETESİ (29 Nisan 1916)

İNGİLİZ TARİHİNİN EN BÜYÜK FELAKETİ

İngilizlerin esir düşmesi onların zaaf ve acizliğinden değil, Türk ordusunun kuvvet ve kudretindedir.

TANİN GAZETESİ (30 Nisan 1916)

Kütü'l Amâre'nin düşmesi İngilizler için şimdiye kadar yaşadıkları felaketin en büyüğü olmuştur.

Metin ÖZDAMARLAR

Kütü'l Amâre: Kayıtlara Geçen Son Zafer

(Kısaltılmıştır.)

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Aşağıdaki metni okuyunuz.

Üsteğmen Faruk, cepheye yeni gelen askerleri denetlerken gözleri bir ara, saçının ortası kırmızı olan bir delikanlıya takıldı. Delikanlıyı yanına çağırdı ve merakla sordu:

— Evladım, bu kafanın hâli ne? Saçlarının ortası neden böyle kırmızı boyalı?

Ali duraksamadan yanıt verdi:

— Cepheye gitmek için evden ayrılmadan önce anam saçıma kına yaktı komutanım, dedi. Neden yaktığını da bilmiyorum.

Üsteğmen daha fazla üstelemedi. "Peki, gidebilirsin Kınalı Ali." dedi. (...) Ali'nin o günden sonraki adı, o oldu.

Ali bir gün memleketine mektup göndermek için arkadaşlarından yardım istedi. "Sen söyle, yazalım mektubunu." dediler. (...)

Kınalı Ali, zarfı kapatırken durdu ve mektubunun sonuna şunları yazdırdı:

"Anacığım, beni buraya gönderirken kafama kına yaktın ama burada benimle hep dalga geçtiler. Cepheye gitme sırası yakında kardeşim Ahmet'e de gelecek. Onu gönderirken sakın kına yakma."

(...) Gelibolu'da savaş giderek şiddetleniyordu. Cephede ölümle buluşacakları yere koşan Kınalı Ali'nin bölüğünden tek kişi bile geri dönmedi. Gidenlerin tümü şehit olmuştu.

Bu olaydan kısa bir süre sonra Kınalı Ali'ye anne ve babasından mektup geldi. Şöyle diyordu anası: "Askere giden yiğitlerimize vatana kurban olsun diye kına yakılır." Ali'nin komutanı mektubu okurken çevresindeki herkes hiçkırığa hiçkırığa ağlıyordu.

Ahmet Şefik İZGÖREN

Avucunuzdaki Kelebek

(Kısaltılmıştır.)

A. 1, 2 ve 3. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Metne en uygun başlık sizce nedir?

.....

2. Metnin ana fikri nedir?

.....

3. Kınalı Ali'nin kişilik özellikleri nelerdir?

.....

B. Aşağıdaki soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde neden-sonuç ilişkisi vardır?
 - A) Çok kitap okuduğu için sınavda başarılı oldu.
 - B) Çünkü annesi kalın giyinmesini söyledi.
 - C) Bu konuyu etraflıca tartıştılar.
 - D) Sıkılıncaya kadar bekledik.
2. Aşağıdaki kelimelerden hangisi terim anlamlıdır?
 - A) kitap
 - B) gol
 - C) kolonya
 - D) pencere
3. Aşağıdaki kelimelerden hangisi "amaç" kelimesinin eş anlamlısıdır?
 - A) gelecek
 - B) maksat
 - C) öğüt
 - D) sonuç
4. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimelerden hangisi mecaz anlamlıdır?
 - A) Bugün doktora gidecekler.
 - B) Yeni vazoyu yanlışlıkla kırdı.
 - C) Soğuk suda yüzdüğü için hastalandı.
 - D) Bizi çok sıcak karşıladılar.
5. "ablam, çanakkale savaşı ve Atatürk hakkında bir film izlemiş." cümlesinde büyük harfle yazılması gereken kaç kelime küçük harfle yazılmıştır?
 - A) 1
 - B) 2
 - C) 3
 - D) 4

C. Aşağıdaki açıklamalardan doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

- (...) 1. "İnternet" kelimesinin Türkçe karşılığı "Genel ağ" dir.
- (...) 2. "Cesur" kelimesinin eş anlamlısı "çekingen" dir.
- (...) 3. "Sulh" ve "barış" zıt anlamlı kelimelerdir.
- (...) 4. "Sahne" terim anlamlı bir kelimedir.
- (...) 5. "Ceza" ve "ödül" kelimeleri eş anlamlıdır.
- (...) 6. "Yaz", "yüz" ve "kır" kelimeleri eş sesli kelimelerdir.

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

Mâni nedir? Araştırınız. Arkadaşlarınıza okumak üzere bir mâni örneğini defterinize yazınız.

4. TEMA

KİŞİSEL GELİŞİM

TEMADAKİ METİNLER

ÇİÇEKLERE MÂNİLER
(Bestami YAZGAN)

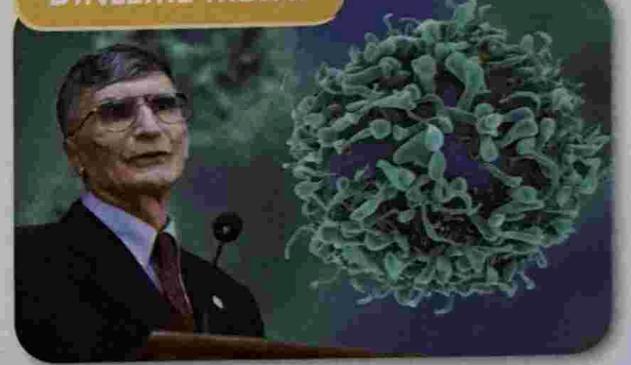

BÜYÜK GÜN
(Ahmet ÖNEL)

**DİMYAT'A PİRİNCE GİDERKEN
EVDEKİ BULGURDAN OLMAK**
(Süleyman BULUT)

DİNLEME METNİ

AZİZ SANCAR
(Ahmet Haldun TERZİOĞLU)

SERBEST OKUMA METNİ

TAŞ ÇORBASI
(Judith Malika LIBERMAN)

Okuduğunu Anlama

Sözlü İletişim

Yazma

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Şiir okurken nelere dikkat edilmesi gerekir? Düşüncelerinizi açıklayınız.
2. Mânî nedir? Açıklayınız. Defterinize yazdığınız mânî örneğini arkadaşlarınıza okuyunuz.

Metni, türün özelliklerine uygun olarak sesli okuyunuz.

ÇİÇEKLERE MÂNİLER

Arı olur,

Berrak su **arı** olur.

Çiçek çiçek gezer de

Bal yapan **arı** olur.

Bağ olur,

Dün ayağa **bağ** olur.

Bugün çalışır isek

Yarın bahçe **bağ** olur.

Ay güzel,

Yıldız güzel, ay güzel.

Dersine çalışırken

Mehmet'le Tülay güzel.

Gül beyaz,

Lale sarı, gül beyaz.

Bugün karne verildi,

Takdir aldı Gülbeyaz.

Sarayım,

Yüreğimi sarayım.

İşte güzel okulum,

Benim bilgi sarayım.

Ay olmaz,

Dört haftadan **ay** olmaz.

Elbette başarıya

Ulaşmak kolay olmaz.

Bestami YAZGAN

Uçtu Uçtu Şiir Uçtu

Bestami YAZGAN

1957 yılında Osmaniye'de doğdu. 1978 yılında Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesinden mezun oldu. Şiir, masal, hikâye türlerinde eserler verdi. 1994 yılında Türkiye Yazarlar Birliği tarafından "Çocuk Edebiyatı" dalında "Yılın Yazarı", 1997 yılında Türkiye Çocuk Dergisi tarafından "Yılın Öğretmeni", 2003 yılında Çocuk Edebiyatçıları ve Yayıncıları tarafından "Yılın Yazarı" seçildi. Birçok ödülü bulunan Bestami Yazgan'ın Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belgeseli çekildi. Bazı eserleri bestelendi.

1. ETKİNLİK

Şiir okuma çalışmanızı aşağıdaki ölçütlerden uygun olanı işaretleyerek değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Bazen	Hayır
Uygun ses tonuyla okudum.			
Kelimeleri doğru telaffuz ettim.			
Vurgu ve tonlamaya dikkat ettim.			
Noktalama işaretlerine dikkat ederek okudum.			
Duygularımı ses tonuma yansıtabildim.			
Beden dilini doğru kullandım.			

2. ETKİNLİK

Şiirdeki koyu yazılı eş sesli kelimeleri farklı anlamlarda kullanarak cümleler yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ETKİNLİK

Şiirin içeriğine uygun farklı bir başlık yazınız.

.....

4. ETKİNLİK

Şiirin konusunu ve ana duygusunu yazarak aşağıdaki cümleleri tamamlayınız.

Şiirde
konusu anlatılmıştır. şiirin ana duygusudur.

5. ETKİNLİK

Şiirin;

"Bağ olur,

Dün ayağa bağ olur,

Bugün çalışır isek

Yarın bahçe bağ olur." dizelerinde "dün" ve "yarın" kelimeleri hangi açıdan karşılaştırılmıştır? Açıklayınız.

6. ETKİNLİK

a. Şiirin aşağıdaki dizelerinden gerçek anlamlı olanların başına "G", mecaz anlamlı olanların başına "M" yazınız.

Bal yapan arı olur.

İşte güzel okulum,

Benim bilgi sarayım.

Dün ayağa bağ olur.

Takdir aldı Gülbeyaz.

Dört haftadan ay olmaz.

b. Aşağıya, kelimeleri gerçek, mecaz ve terim anlamlarıyla kullanacağınız çalışmanın önemini anlatan üç cümle yazınız.

.....

.....

.....

.....

7. ETKİNLİK

Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş aşağıdaki kelimelerin Türkçe karşılıklarını yazınız.

ice tea →

ekstra →

mega →

limit →

efor →

link →

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimelerden eş sesli olanların bulunduğu kutucukları farklı renkler kullanarak boyayınız.

gül	çift	kır	taş	muz	alay	bas	yüz	bal
yaş	pas	zar	bant	dolu	dal	kas	şişe	cam
perde	rulo	yaz	iç	kaz	örtü	tül	at	ocak
bol	dik	hayır	yün	boş	el	bin	ben	saz

9. ETKİNLİK

Aşağıya, istediğiniz konuda bir mâni yazınız. Yazdığınız mâniyi arkadaşlarınıza okuyunuz.

.....

.....

.....

.....

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

Bir araç kullanarak uçmayı başaran insanlar hakkında araştırma yapınız. Araştırma yaptığınız genel ağ adreslerinin güvenilir olmasına dikkat ediniz.

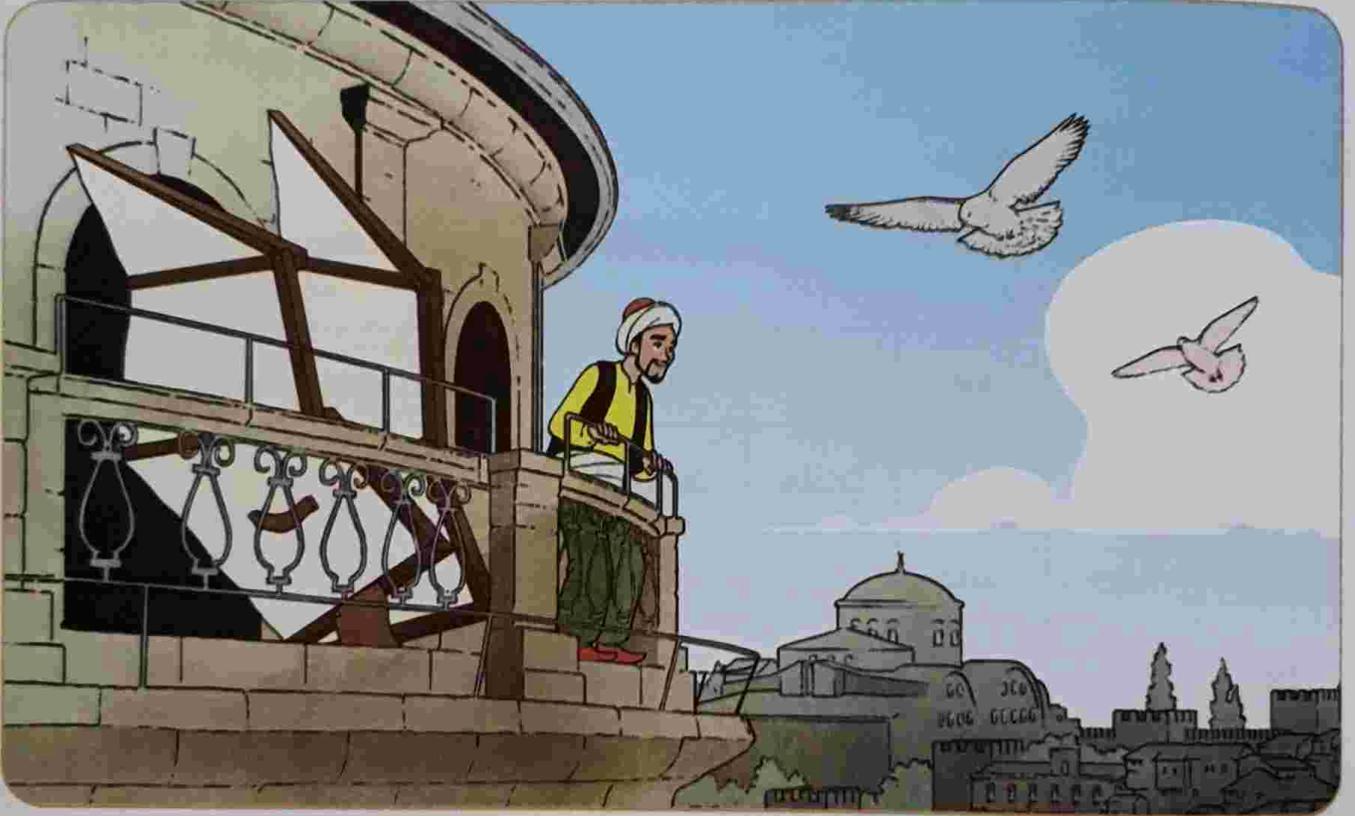

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Bir araç kullanarak uçmayı başaran insanlarla ilgili araştırma sonuçlarınızı sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

Metni, dikkatinizi yoğunlaştırarak okuyunuz.

BÜYÜK GÜN

Sonunda beklenen gün gelmiş. O salı sabahı, pırıl pırıl bir güne uyanmış Ahmet. (...) Kanatlarını yüklenip sessizce yola çıkmış. Kuleye ulaşmış, sonra da merdivenleri tırmanıp üst balkona çıkmış. Önce Boğaz tarafından gelen tertemiz havayı derin derin içine çekmiş. Gökyüzüne bakmış, kuşlar az sonra olup biteceklerden habersiz, her günkü gibi uçuyorlarmış. "Birazdan şaşırtacağım sizi." diyerek gülümsemiş Ahmet. Böyle şakalar yapıp bir yandan da heyecanını yenmeye çalışıyormuş. Nasıl heyecanlanmasın ki!

Kanatlarını bir kez daha kontrol etmiş. Rüzgârın hızını ölçmeye çalışmış ve deneyi gerçekleştirmek için çok uygun bir hava olduğuna karar vermiş. Gözlerini kısıp denizin öte yakasındaki kıyıyı görmeye çalışmış. (...) Bu sırada kule dibinde insanlar toplanmaya başlamışlar. Meraklılar bir yandan birbirlerine laf yetiştirmeye çalışırken bir yandan da kulenin balkonuna bakıyorlarmış. Hezarfen'i orada, söz verdiği yerde görenler şaşkınlıklarını gizleyemiyorlarmış.

(...)

Hezarfen, heyecanının üstesinden gelmiş. Kanatlarını özenle sırtına geçirmiş. Aşağıda toplanan insanlara bir kez daha bakmış, "Bütün İstanbul burada toplanmış." diye mırıldanmış. (...) Hezarfen'i izleyenler yalnızca kule altına toplanan kalabalıkla sınırlı değilmiş. Kulenin karşısında kalan sarayın denize bakan büyük bahçesinde, olabilecekleri merakla bekleyen iki kişi daha varmış: Sultan Murat ve Sadrazam Sefer Ağa...

Hezarfen sonunda kule balkonunun demirlerine tırmanmış. Gövdesini boşluğa bırakmadan önce soluğunu son bir kez tutmuş, gözlerini yummuş ve yavaşça mırıldanmış: "Allah'ım! Sana sığındım. Mahcup etme beni." Bunları söyledikten sonra da balkon demirini tutmakta olan ellerini serbest bırakmış. Aşağıda toplanan kalabalıktan büyük bir uğultu yükselmiş o anda:

"Atladı... Atladı..."

"Gerçekten de boşluğa bıraktı kendini."

Hezarfen havada önce bir iki çırpınmış. İlk şaşkınlığı geçince de kanatlarını kontrol etmeyi başarmış. Bu şaşkınlık sırasında bir parça yere yaklaşmış ama panik yapmamış. Kanatlarını dengelemesinin ardından gökyüzüne doğru yeniden süzülmüş. Tıpkı bir güvercin gibi kanat çırpabiliyormuş şimdi. Daha sonra rüzgârı arkasına almış ve yönünü denize doğru çevirmiş. Artık esmekte olan rüzgâr, kanatlarının yoldaşı olmuş.

Kule dibinde toplananlar nefeslerini tutmuş onu izliyorlarmış:

"Başardı. Uçmayı başardı. Gördünüz mü?"

"Bu Hezarfen, becerikli bir cambazmış meğerse."

"Bakin bakın. Şimdi de kanat çırparak denizin üstüne doğru ilerliyor."

"Daha neler göreceğiz bakalım!"

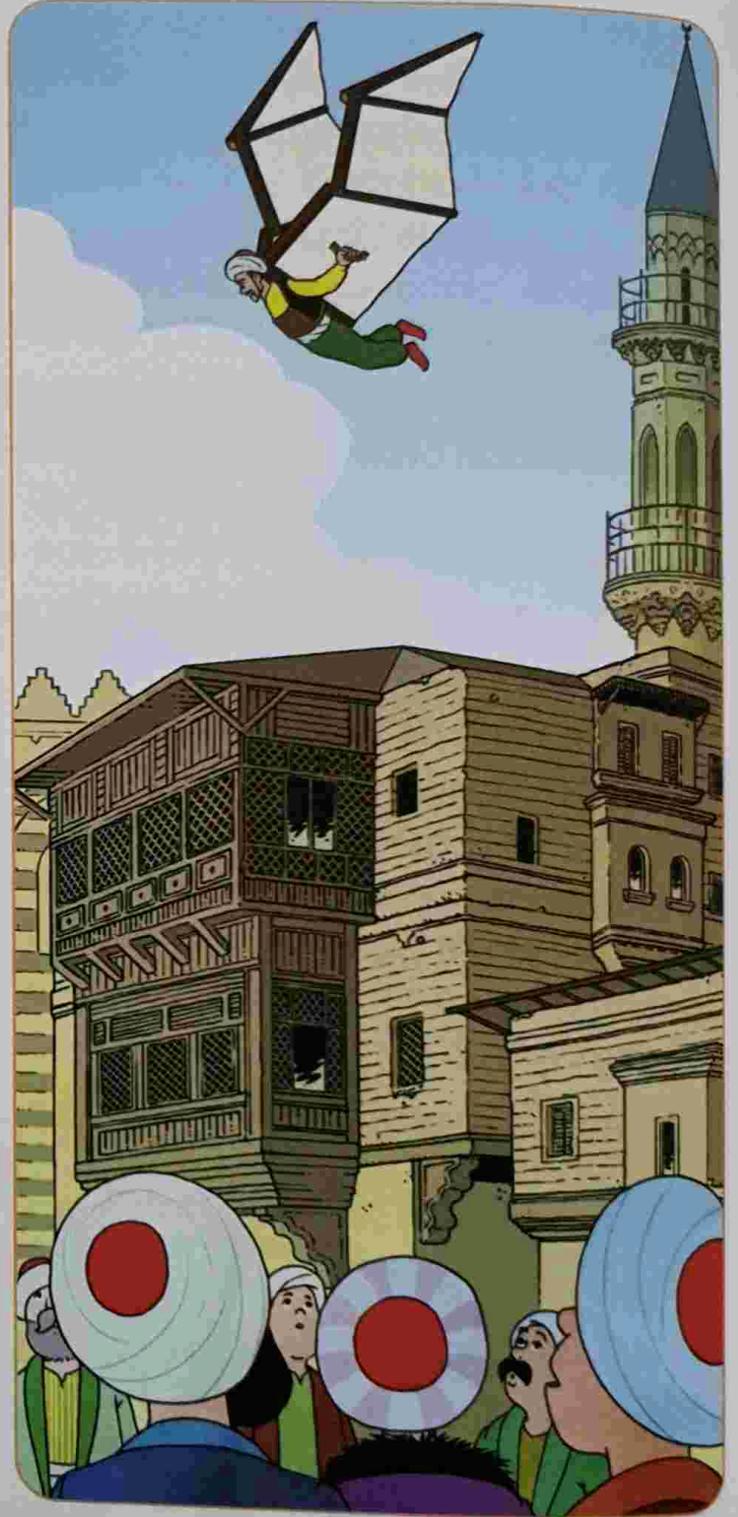
"Gövdesi iri bir kuşa benziyor."
(...)

Beklenenin tersine, Hezarfen Ahmet Efendi'nin gövdesi yere çakılmamış. Hezarfen'in kendisi bile kanatları rahatlıkla hareket ettirmesine şaşıyormuş. "Düşündüğüm gibi, tam da düşündüğüm gibi." diyerek gülümsemiş. "Allah'ım, beni utandırmadın." Ardından büyük camilerin gümüş kubbelerine doğru yönlendirmiş kendini. Bu görkemli yapıtların hemen ardından deniz başlıyormuş. Ak köpükleriyle sanki kendini selamlamaktaymış mavi deniz, "Haydi yolun açık olsun bakalım kuş adam." diye sesleniyormuş ona dalgalar. Boğaz'ın sakin ve huzurlu kuşları, karabataklar, leylekler, martılar aralarına birdenbire karışan bu davetsiz konuğu biraz merak, biraz da şaşkınlıkla izliyormuş.

(...)

Sonunda Ahmet, kendisini izleyenlerin şaşkın bakışları arasında Üsküdar Meydanı'ndaki büyük caminin avlusuna inivermiş. Koca İstanbul'da sanki bir ağızdan tutulmakta olan derin soluk, o anda bırakılmış. Herkes rahatlamış. İnsanoğlu büyük bir sınavı daha başarıyla tamamlamış. Bilim, bir kez daha gücünü kanıtlamış.

(...)

Ahmet ÖNEL

Hezarfen: Uçmak Özgürlüktür

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin ve kelime gruplarının anlamını önce tahmin ediniz. Daha sonra bu kelimelerin ve kelime gruplarının anlamını sözlükten bularak yazınız.

laf yetiştirmek:

yoldaş:

kubbe:

mahcup etmek:

2. ETKİNLİK

a. Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Hezarfen Ahmet Çelebi uçmak için nereden atlamış?

2. Hezarfen Ahmet Çelebi uçarken neye benzetilmiş?

3. Hezarfen Ahmet Çelebi'nin uçuşu o dönemde nasıl karşılanmış?

b. Hezarfen Ahmet Çelebi'nin kanat takarak yaşadığı uçuş deneyimi hakkında ne düşünüyorsunuz? Aşağıya yazınız.

3. ETKİNLİK

Aşağıya metinle ilgili üç soru ve bu soruların cevaplarını yazınız.

Soru 1:

.....

.....

.....

Soru 2:

.....

.....

.....

Soru 3:

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Aşağıya, metnin içeriğine uygun farklı bir başlık yazınız.

.....

5. ETKİNLİK

Sizce Hezarfen Ahmet Çelebi'yi böyle büyük bir başarıya götüren ne gibi kişilik özellikleri vardı? Örnekteki gibi yazınız.

8. ETKİNLİK

Metinde geçen kelimeleri düşünerek aşağıdaki kelime duvarını doldurunuz.

a.....	başarı	c.....	ç.....	d.....
emek	f.....	gurur	h.....	
ı.....	İ.....	k.....	l.....	mücadele
n.....	o.....	ö.....	p.....	
r.....	s.....	ş.....	t.....	u.....
ü.....	v.....	y.....	z.....	

9. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki metinde yer alan kutucukların içine uygun noktalama işaretlerini yazınız.

Boğaz○da karabataklar○ leylekler○ martılar uçuşuyordu○ Araladına birdenbire karışan bu davetsiz konuğu fark edince önce şaşırdılar○. Sonra biraz merakla○ biraz da şaşkınlıkla Hezarfen○i izlemeye başladılar○. Bu sırada Galata Kulesi○nin çevresi çocuklarla○ gençlerle○ yaşlılarla○ doldu○.

Kule dibinde toplananlar nefeslerini tutmuş onu izliyorlardı○. Hezarfen uçmayı başardığında halk sevinçle bağırmaya başladı○. Başardı○. Uçmayı başardı○. Gördünüz mü○.

b. Yukarıda kullandığınız noktalama işaretlerinin adlarını söyleyip neden bu noktalama işaretlerini kullandığınızı açıklayınız.

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

"Altın Yumurtlayan Tavuk" masalını dergilerden, kitaplardan ve internetten araştırıp okuyunuz.

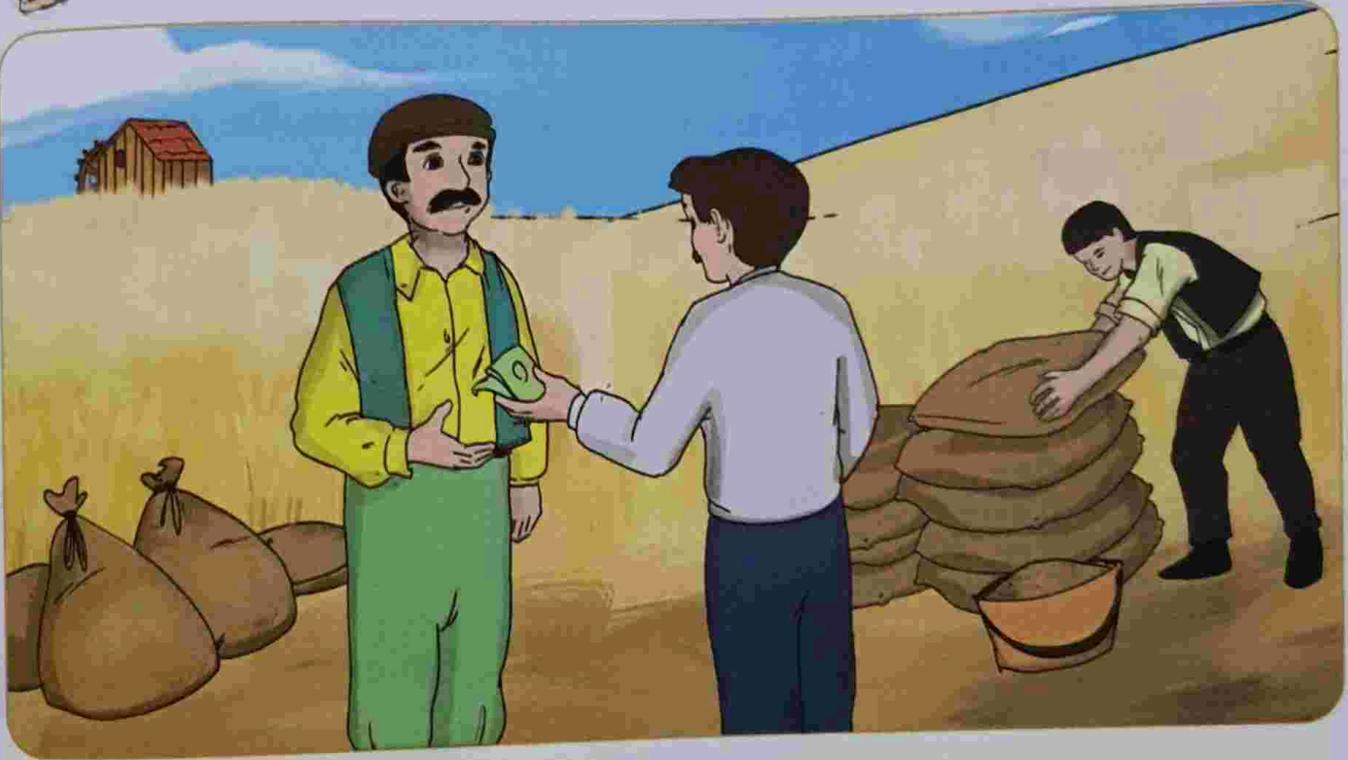

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. "Altın Yumurtlayan Tavuk" masalından çıkardığınız dersi arkadaşlarınıza açıklayınız.
2. Daha fazlasını istediğiniz için elinizdekini kaybettiğiniz oldu mu? Anlatınız.
3. Başlığından ve görsellerinden hareketle okuyacağınız metnin konusunu tahmin ediniz.

Noktalama işaretlerine dikkat ederek metni sesli okuyunuz.

DİMYAT'A PİRİNCE GİDERKEN EVDEKİ BULGURDAN OLMAK

Bulgurcu Recep Ağa'nın, her yıl buğday ektiği yüzlerce dönüm toprağı vardı. Buğdayların bir kısmını değirmene götürüp un olarak öğütürdü. Daha büyük bir kısmını ise bulgur yapıp satardı. İyi kazanırdı bulgurdan.

Gün oldu, devran döndü. Ulaşım biraz kolaylaşınca kasabaya pirinç gelmeye başladı. Yıllardır bulgur yemekten usanan kasabalılar için pirinç değişik bir lezzetti. Daha pahalı olmasına rağmen büyük ilgi gördü. Bulgurdan daha iyi kazandırıyordu.

Recep Ağa'nın dikkatinden kaçmadı bu yeni kazanç kapısı. Araştırdı, soruşturdu, pirincin Mısır'ın Dimyat şehrinden getirildiğini öğrendi.

Tarladaki buğdayı tüccarlara ucuz pahalı demeden erkenden satıp parasını cebine koydu. Mısır'a gitti.

Dimyat'a ulaşip ucuza aldığı pirinçleri hasır çuvallarla gemiye yükleyip getirdi.

Bulgurlardan kazandığından dört katı fazla para kazandı o yıl.

Daha da cesaretlendi Recep Ağa. "Bulgurla ne diye uğraşayım?" deyip buğdaylarını yine erkenden satıp Mısır'ın yolunu tuttu. Daha çok pirinç aldı bu kez. Çuvalları gemiye yükleyip yola çıktı.

Gemi, Akdeniz'in ortasına gelmişti ki korsanların saldırısına uğradı. Gemide ne var ne yok, hepsine el koydu korsanlar. Yolcuların ceplerindeki, keselerindeki altınlarına kadar her şeylerini aldılar.

"Malınız, paranız bizim; canınız sizin." deyip yolcuları serbest bıraktılar.

Pirinç çuvallarını ve altınlarını korsanlara kaptıran Recep Ağa, karaya ayak basar basmaz evine dönmek için yola çıktı.

Kasabaya yaklaştığında, yolun iki yanındaki buğday tarlalarını görünce kötü oldu. Hepsini, daha tarladayken elden çıkarmış, satmıştı. Ne un yapabilecek buğdayı vardı şimdi ne de bulguru.

Şapkasını dizine vurarak dövünmeye başladı.

"Yaptığın işi görüyor musun Bulgurcu Recep Ağa?" dedi ağlamaklı bir sesle, "Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan da oldun!"

Süleyman BULUT

101 Deyim 101 Öykü

1. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin ve kelime gruplarının anlamını önce tahmin ediniz. Sonra bu kelimelerin anlamını sözlükten bulup yazınız ve bunları anlamına uygun olarak birer cümlede kullanınız. Cümlelerinizi aşağıya yazınız.

kazanç kapısı:

.....

korsan:

.....

ucuz pahalı demeden:

.....

devran:

.....

2. ETKİNLİK

a. "Şapkasını dizlerine vurarak dövünmek" kelime grubundan ne anlıyorsunuz? Açıklayınız.

b. "Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olmak" deyiminin anlamını sözlükten bulup aşağıya yazınız. Başınıza böyle bir durum geldi mi? Anlatınız.

.....

.....

.....

.....

c. "Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olmak" deyiminin, metne nasıl bir anlam kattığını açıklayınız.

3. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Recep Ağa geçimini sağlayacak kazancı nasıl elde edermiş?

2. Recep Ağa'nın kazancını değiştiren ne olmuş?

3. Pirinç hangi ülkenin, hangi şehirden getiriliyormuş?

4. İkinci gidişinde Dimyat'tan aldığı pirinçleri gemiye yükledikten sonra Recep Ağa'nın başına ne gelmiş?

5. Recep Ağa, hikâyenin sonunda nasıl bir öz eleştiri yapmış?

4. ETKİNLİK

Metinde geçen mecaz anlamlı kelime ve kelime gruplarının altını çizin. Bu kelimeleri ve kelime gruplarını kullanarak aşağıdaki örneğe benzer cümleler yazınız.

Ürünlerin büyük bir kısmını elden çıkarmam gerekiyor.

5. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlılarını karşlarına yazınız.

büyük

.....

yeni

.....

cesaret

.....

iyi

.....

erken

.....

kolay

.....

pahalı

.....

başlamak

.....

kazanmak

.....

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümleleri, metinle ilgili çıkarımlarınıza uygun olarak tamamlayınız.

Recep Ağa'nın kazancı azaldı. Çünkü

.....

Recep Ağa, tarladaki buğdayı tüccara ucuz pahalı demeden erkenden sattı. Çünkü

.....

Recep Ağa bütün parasını kaybetti. Çünkü

.....

Recep Ağa kasabaya döndüğünde yolun iki yanındaki buğday tarhalarını görünce kötü oldu. Çünkü

.....

Recep Ağa, "Altın Yumurtlayan Tavuk" masalındaki adama benzer. Çünkü

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki paragrafta kutucukların içine uygun noktalama işaretlerini yerleştiriniz.

Yüzlerce dönüm toprağı olan Recep Ağa bulgurcu olarak tanınır
di Çünkü topraklarında buğday eker elde ettiği buğdayın büyük bir
kısını bulgur yapıp satardı İyi kazanç sağlardı bulgur satışından

Gün oldu devran döndü kasabaya pirinç geldi Yıllardır bulgur
yemekten usanan kasabalılar pahalı olmasına karşın pirinç tüketmeye
başladılar Bu durum Recep Ağa nın kazancını azalttı Peki Recep
Ağa kazancını artırmak için ne yaptı dersiniz

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki açıklamaları okuyunuz. Bu açıklamalara göre metnin serim, düğüm ve çözüm bölümlerinde neler anlatıldığını kısaca yazınız.

Serim: Hikâyede anlatılacak olayın ortaya konulduğu bölümdür.

.....

Düğüm: Ortaya konulan olayın açıldığı, okuyucuyu meraklandırarak şekilde geliştirildiği bölümdür.

.....

Çözüm: Hikâyedeki olayın düğümünün çözüldüğü, bütün sorunların cevaplandığı bölümdür.

.....

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

Ülkemizi yurt dışında temsil eden bir bilim insanının çalışmaları hakkında araştırma yapınız.

DİNLEME METNİ

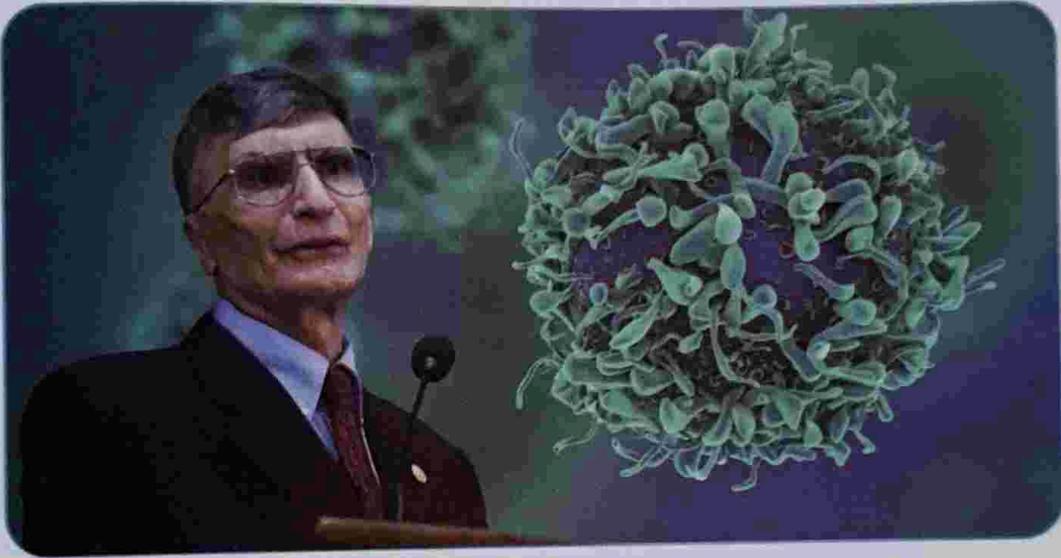
HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Ülkemizi yurt dışında temsil eden bir bilim insanı hakkında yaptığınız araştırmadan elde ettiğiniz bilgileri sınıf arkadaşlarınıza anlatınız.

Metni, dikkatinizi yoğunlaştırarak dinleyiniz.

AZİZ SANCAR

1. ETKİNLİK

Dinlediğiniz metinde sizi en çok etkileyen bölümü sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları sözlü olarak cevaplayınız.

1. Aziz Sancar'ın çocukluğu ile ilgili neler düşünüyorsunuz? Metinden örnekler vererek açıklayınız.
2. Aziz Sancar neden Ankara'ya ağabeyinin yanına gitmiş?
3. Aziz Sancar'ın en büyük ideali neymiş?
4. Metne göre Aziz Sancar'ın en belirgin karakteristik özelliği nedir?
5. Aziz Sancar hangi büyük ödülü kazanmıştır?
6. Aziz Sancar'ı diğer bilim adamlarından farklı kılan ve milletçe onu bu kadar sevmemizi sağlayan unsurlar nelerdir?

5. ETKİNLİK

a. Kendinizi Aziz Sancar'ın yerine koyunuz. Bilim alanında en önemli ödüllerden biri olan Nobel Ödülü'nü almışsınız. Ödül töreninde nasıl bir konuşma yapardınız? Aşağıya kısaca yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b. Yazdıklarınıza uygun olarak, beden dilinizi etkili bir şekilde kullanarak konuşmanızı sınıfta arkadaşlarınıza sununuz.

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki sonuçların nedenini belirten cümleler yazınız.

Sonuç: Aziz Sancar dünya çapında bir bilim insanı olmuştur.

Neden:

.....

.....

Sonuç: Bu idealist düşünce üzerine kurduğu vakıf, Amerika Birleşik Devletleri'nde okuyan Türk öğrencilere yardım edecekti.

Neden:

.....

.....

Sonuç: 1963 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesine başladı.

Neden:

.....

.....

7. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki cümleler hakkında arkadaşlarınızla tartışınız. Vatani ve milleti için çok çalışmak neden önemlidir, açıklayınız.

"Vatanım ve Türk milleti için çalışacağım!" diye söz vermişti kendisine.

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki görsellerden yararlanarak bulmacayı çözünüz.

● A

■ İ

◆ I

● E

○ L

○ N

□ M

★ R

● U

* Ş

□ B

◆ O

* Z

▷ P

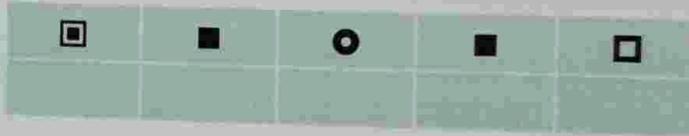
● T

◆ D

× K

▲ G

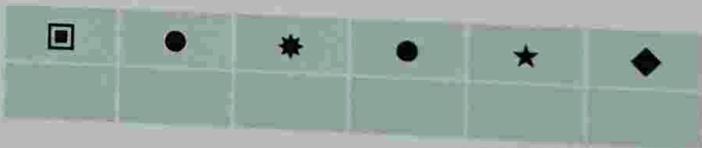
1.

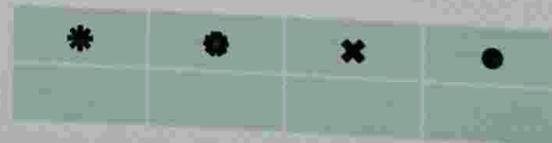
2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

TAŞ ÇORBASI

Köy var, köy var. Bazı köylerde her evin kapısı açık olur, pişen her ekmek komşularla bölüşülür, ağacın alt dallarındaki kirazlar insanların, üsttekiler ise kuşların olur. Ama bizim masalımızın köyünde işler pek de öyle yürümüyordu. Yok, o köyde her kapıda üç kilit vardı, bahçelerin etrafında duvarlar yükseliyordu ve dallarda kuşlar ötüşmüyordu.(...)

Bir gün köye bir gezgin geldi. Omuzlarında eski bir hırka, ince bir heybe; elinde daldan yonttuğu bir sopa... Gezgin, köyün ilk kapısını çaldı. Fazilet teyze kapıyı birazcık araladı, bizim gezgini baştan ayağa süzüp ona ne istediğini sordu.

"Merhaba. Bu gezgin için bir tas çorba ve bir geceliğine yatacak bir köşeniz var mı acaba? Çok minnettar olurum." Fazilet teyzenin yüzü asıldı. "Aman oğlum, keşke sana yardım edebilsem, ama evde ancak bana yetecek kadar yemek var. İnan paylaşacak bir lokma bile yok."(...)

Köyün geniş evlerini çevreleyen uzun duvarlar, kalın kapılar, sessiz sokaklar gezginin dikkatini çekmişti.(...) Bu köy, paylaşmayan köylerdendi. Dönüp Fazilet teyzenin kapısını tekrar çaldı. "Teyzeciğim, madem ekmeğiniz az ve beni misafir edemiyorsunuz, ben sizi soframa davet edeyim."(...) "Canım bir taş çorbası çekti. Gezginlere özgü bu yemeği sizinle paylaşmak istiyorum."

"Taştan çorba mı olur?" Fazilet teyze iyice meraklanmıştı. (...) "Peki ama nasıl yapılır ki bu çorba?" diye sordu. "En önemlisi çok ama çok lezzet veren bir çorba taşı bulmaktır. (...) Böyle bir taş ancak çok yürüyenlerin karşısına çıkar. Neyse ki cebimde uzaklardan getirdiğim harika bir çorba taşı var. Bize bir de ateş lazım, onu hemen şuradaki meydanda yakabilirim. Çorbanın suyunu çeşmeden doldururum. Ah! Bir de kazan lazım, onu acaba sizden ödünç alabilir miyim?" Fazilet teyze hemen kabul etti.

Derken kazanın ateşi öteki evlerden fark edildi. Köylüler meydanda neler olduğunu merak edip geldiler. Fazilet teyze soranlara gururla anlattı. (...) Komşular şaşırıldı. "Taştan çorba mı olurmuş? Peki başka hiçbir şey katılmıyor mu çorbaya?" Gezgin, "Katılabilir tabii. Herkes farklı yapar, patateslisini de yapanları gördüm ama bana göre sadesi gayet güzel," diye açıkladı.

"Dur." dedi biri. "Dün taze patates çıkardım topraktan, onlardan ekleyelim!" Başka biri, "Bende sarımsak var!" dedi. Başka biri, "Bende soğan var!" diye atıldı. (...) Gezgin, komşuların getirdiklerini çorbaya ekledi. Çorba tekrar kaynayınca (...) kazandan nefis kokular yükselmeye başladı. Gezgin kepçeyle tadına bakıp, "Oooh, leziz. Taşımız biraz daha pişince çorbamız hazır. (...) Gezgin, önünde sıralanan herkesin tasını doldurdu. (...) Meydan sessizleşti. Herkes çorbanın lezzetine o kadar kapılmıştı ki sadece kaşıkların sesi duyuluyordu.(...) Ertesi sabah (...) kalktıkları gibi Fazilet teyzenin evine, gezgine teşekkür etmeye geldiler. Ama gezginin odasında bir not duruyordu. (...) "Dostlar, taşımı size bırakıyorum. Tarifini öğrendiniz: Kazana herkes gönlünden kopan bir şey eklesin. Asla unutmayın, taş torbası da hayat gibidir, paylaştıkça lezzetlenir."

Judith Malika LIBERMAN (Cudit Malika LIBERMAN)

Taş Çorbası

Aşağıdaki metni okuyunuz.

KARTAL

Kartal, (...) günün birinde yakaladığı büyük bir balığı pençeleriyle sıkı sıkı tutmuş, yuvasına dönüyordu. Bir de baktı ki yuvasının olduğu ağacın çevresinde birtakım insanlar var. Adamlar, kartalın pençesindeki balığı görünce başladılar bağırmaya, kartala taş atmaya. Kartal, pençeleri arasındaki balığı düşürdü. İnsanlar da balığı alıp çekip gittiler.

Kartal, yuvasının kenarına kondu, düşünmeye başladı. Zavallı yavrular ise açlıktan ağlamaya başladılar. Kartal çok yorgundu. Yeniden denize uçup balık tutacak, geri gelecek gücü yoktu. (...) Ama kartal daha fazla dayanamadı. Amansız bir çığlık kopardı, kanatlarını açtı, bir ok gibi denize doğru uçtu gitti. Döndüğünde karanlık basmak üzereydi. Yavaş yavaş, alçaktan uçarak yuvasına yaklaştı. Pençeleri arasında yine kocaman bir balık vardı.

Lev TOLSTOY (Lev TOLSTOY)

Erik Çekirdeği

(Kısaltılmıştır.)

A. 1 ve 2. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Kartalın çok yorgun olmasına karşın tekrar balık yakalamaya gitmesi onun hangi özelliğini göstermektedir?

.....

2. Metnin ana düşüncesi nedir?

.....

B. Aşağıdaki soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. Hangi seçenekteki kelimeler anlam ilişkisi yönünden diğerlerinden **farklıdır**?

A) hızlı - yavaş

B) ihtiyar - genç

C) siyah - kara

D) önce - sonra

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde neden-sonuç ilişkisi vardır?

A) Yağmur durursa dışarı çıkarız.

B) Hafta sonu ben de tiyatroya gideceğim.

C) Okula giderken onunla karşılaştık.

D) Düzenli çalışmadığı için başarısız oldu.

3. Aşağıdaki kelimelerden hangisinde **yazım yanlış**ı vardır?

- A) ayakkabıcı B) fermuar C) tenefüs D) tükenmez

4. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili ifadelerden hangisi mecaz anlamda kullanılmıştır?

A) Annem komşulara dağıtmak için aşure yaptı.

B) Güzel çiçeklerle onun kalbini çaldı.

C) Hava giderek soğuyor.

D) Elindeki kalemlerin hepsini saydı.

5. Aşağıdaki kelimelerden hangisi terim anlamı **değildir**?

- A) bardak B) dikdörtgen C) nota D) penaltı

C. Aşağıdaki açıklamaları, ilgili noktalama işaretiyle eşleştiriniz.

1. Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlelerin sonuna konur.

nokta (.)

2. Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.

virgül (,)

3. Dizeler yan yana yazıldığında aralarına konur.

iki nokta (:)

4. Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur.

ünlem işareti (!)

5. Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur.

kısa çizgi (-)

6. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelimelerin arasına konur.

eğik çizgi (/)

üç nokta (...)

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

1. Belirli gün ve haftalar için yazılmış farklı şairlerin şiirlerini dergilerden, kitaplardan ve internetten araştırınız.

2. Bu şiirlerden en beğendiğinizi sınıfta okumak üzere ezberleyiniz.

5. TEMA SANAT

TEMADAKİ METİNLER

YOKUŞ
(Ziya Osman SABA)

PADIŞAHIN EBRUSU
(Aysel GÜR MEN)

**MASALCI DEDE PERTEV
NAİLİ BORATAV**
(Süha ÜNSAL)

ÂŞIK VEysel: UZUN İNCE BİR YOL
(Aysel GÜR MEN)

SERBEST OKUMA METNİ

MOZART'IN YAŞAMINDAN
(Christine MELLICH)

Okuduğunu Anlama

Sözel İletişim

Yazma

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Ezberlediğiniz şiiri sınıfta arkadaşlarınıza okuyunuz.
2. Şiirlerin okuyanlar veya dinleyenler üzerindeki etkileri hakkında arkadaşlarınızla tartışınız.

Metni, türünün özelliklerine uygun olarak okuyunuz.

YOKUŞ

Kendimden söz etmek istiyorum,
Bu yokuşu çıkarırken her sabah erken.
Kendimden söz etmek istiyorum her akşam
Bu yokuştan inerken.

Sabah akşam aynı kaldırımlarda,
Birbirimize uzak, yakın.
Gidip gelirken işlerimize
Akın akın.

Vapurda karşıma,
Tramvayda yanıma oturan.
Benim gibi dalgın, sessiz,
Ümit eden, hayal kuran.

Bakarım yüzlerinize, üstünüze, başınıza,
-Yaz kış beraber-
Şapkanız şapkama, kundurularınız
Kundurularıma benzer.

Yaka numaralı biletçil
Üniformalı polis!
Aldırma dışımıza
Birebir içimiz...
(...)

Ziya Osman SABA
Cümlemiz
(Kısaltılmıştır.)

Ziya Osman SABA

1910 yılının Mart ayında, İstanbul'da doğdu. 1931 yılında Galatasaray Lisesinden, 1936'da İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Lise yıllarında şiir yazmaya başladı. 1927'de ilk şiiri yayımlandı. Şiirlerinde çocukluk anıları, ev ve aile sevgisi, yoksullara karşı duyarlılık gibi konuları işledi. Duru bir dille hüznü şiirler yazdı. Öykülerinde ise çoğunlukla anılarını anlattı. Ziya Osman Saba 29 Ocak 1957 tarihinde İstanbul'da öldü. Nefes Almak, Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi eserleri arasındadır.

1. ETKİNLİK

Şiirde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamını önce tahmin ediniz. Sonra bunların anlamını sözlükten bulup yazınız.

tramvay	Tahminim: Anlamı:
kundura	Tahminim: Anlamı:

2. ETKİNLİK

a. Şiire göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Şiirin başlığı nedir?

2. Şiirin şairi kimdir?

3. Şiir kaç kıtadır?

4. Şiir kaç dizedir?

5. Şiirin ana duygusu nedir?

b. Şiir türünün özelliklerini, şiirle ilgili terim anlamlı kelimeleri arkadaşlarınızla konuşarak belirleyiniz.

3. ETKİNLİK

Şiirin görselinin, şiirde anlatılanlara nasıl bir katkı sağladığını açıklayınız.

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

a. Şairin, şiirde kime seslendiğini aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

b. Şairin son dördlükte ne anlatmak istediğini açıklayınız.

.....

.....

.....

5. ETKİNLİK

Sınıfta, www.eba.gov.tr genel ağ adresinden "İstanbul İl Tanıtım Filmi"ni izleyiniz. İzlediğiniz filmle ilgili görüşlerinizi aşağıya kısaca yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

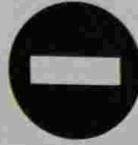
6. ETKİNLİK

Televizyon programlarının içeriği konusunda izleyicileri bilgilendiren aşağıdaki akıllı işaretleri anlamlarıyla eşleştiriniz. Eşleştiremediğiniz akıllı işaretin anlamını boş kutucuğa yazınız.

Olumsuz Örnek

7 Yaş ve Üzeri

Şiddet/Korku

13 Yaş ve Üzeri

Genel İzleyici Kitlesi

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki elektronik postayı okuyup soruları cevaplayınız.

Gönderen	akbal_06@.....
Alıcı	duygu.2010@.....
Konu	

Sevgili Arkadaşım,
Okulunuzda düzenlenen şiir okuma yarışmasında birinci olduğumu öğrendim. Seni tebrik ediyorum, başarılarının devamını diliyorum.

1. Elektronik posta kim tarafından gönderilmiştir?

.....

2. Mesaj kime yazılmıştır?

.....

3. Mesajın içeriğine göre konu kutucuğuna ne yazılmalıdır?

.....

8. ETKİNLİK

a. Aşağıya, günlük yaşantıyla ilgili duygularınızı dile getiren bir sosyal medya mesajı yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

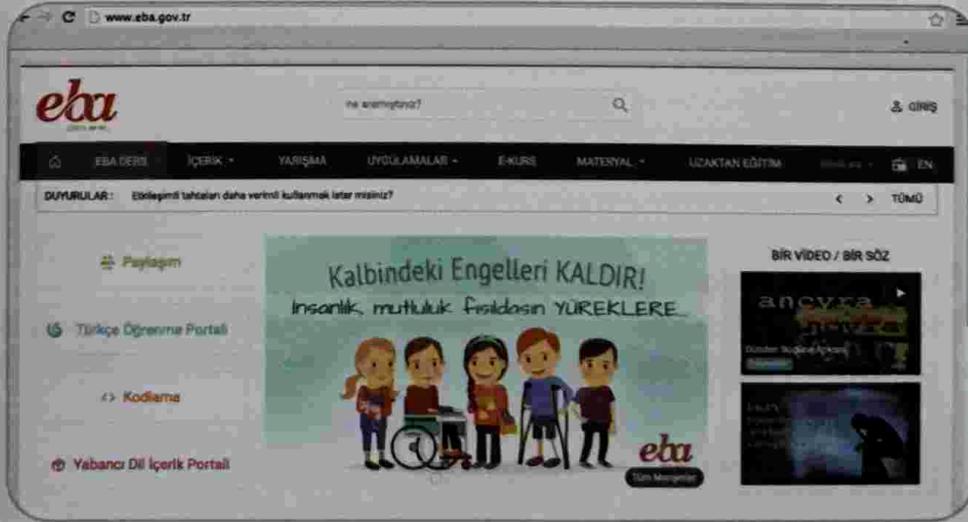
.....

.....

.....

b. "Yazdığınız mesajı paylaşabileceğiniz sosyal medya ortamları hangileridir? Bu ortamlarda kullanabileceğiniz "emoji" adı verilen görseller nelerdir?" sorularının yanıtları hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

c. Görseldeki genel ağ sitesini inceleyip bu sitenin amacı ve hedef kitlesi hakkında arkadaşlarınızla tartışınız.

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

1. Ebru sanatının nasıl yapıldığı ile ilgili araştırma yapınız.
2. Dergi ve gazetelerden ebru sanatına ait görseller derleyip sınıfa getiriniz.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Ebru sanatına ait derlediğiniz, öğretmeninizin uygun gördüğü görselleri sınıf panosuna asıp arkadaşlarınızla inceleyiniz. Ebru sanatı hakkındaki duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Başlığından ve görsellerinden hareketle okuyacağınız metnin konusunu tahmin ediniz.

Dikkatinizi yoğunlaştırarak metni sessiz okuyunuz.

PADIŞAHIN EBRUSU

(...)

Bir varmış bir yokmuş. Zamanın birinde (...) kocaman bir ülkenin çok saygıdeğer bir padişahı varmış. Ancak padişah, çok ama çok dertliymiş. Çünkü, fermanlarının sahtelerini yapıp halkını dolandıranlar olduğunu öğrenmiş. (...) Sahte ferman yazıp "Padişahımızın emridir!" diyerek zengin fakir herkesin elindekini, avucundakini alan şu hainlere öyle kızgın, öyle kızgınmış ki padişah! (...)

Padişah çaresizce sarayın bahçesinde dolaşmaya çıkmış. (...) Derin derin nefes alarak yürürken aniden karşısına küçük, şirin bir köşk çıkmış. Kendi kendine, "Bu köşk de neyin nesi? Sarayımın bahçesinde böyle bir köşk olduğunu bilmiyordum." demiş. (...) Yaklaşıp pencereden içeriye şöyle bir bakmış, gözlerine inanamamış. Bir daha, bir daha bakmış!.. Padişah hem şaşırılmış hem endişeye kapılmış. "Küçük şehzade ile valide sultanın bu köşkte ne işi olabilir? Niye sarayda değiller?" diye kendi kendine söylenmeye başlamış. (...) Askerin biri, "Endişelenmeyin efendim." demiş. "Bu köşkü ebru ustası rahat rahat çalışsın diye siz yaptırmıştınız. Küçük şehzade ile valide sultan, arada bir ebru yapmaya gelirler buraya." (...)

Ebru ustası, küçük şehzade ve valide sultan, karşılarında padişahı görünce çok şaşırılmışlar. (...)

Padişah oturup büyük bir ilgiyle ebru yapan eşini ve oğlunu izlemeye başlamış. İzlerken bile bir sakinlik, bir huzur gelmiş üzerine. Hiç de zor bir iş gibi görünmüyormuş uzaktan. "Ben de ebru yapabilir miyim?" diye sormuş. Padişahın bu isteğine hepsi çok ama çok sevinmiş. (...)

Ve işte! Artık padişahın da bir ebrusu varmış! Padişah, hayran hayran elindeki ebruya bakıp "Ne kadar güzel! Bunu ben mi yaptım? İnanamıyorum." demiş büyük bir mutlulukla. "Aynısından bir daha, bir daha yapmak istiyorum!"

"Olmaz." demiş ebru ustası.

"Olanaksız." demiş küçük şehzade.

"Aynısı bir daha olmaz!" demiş valide sultan.

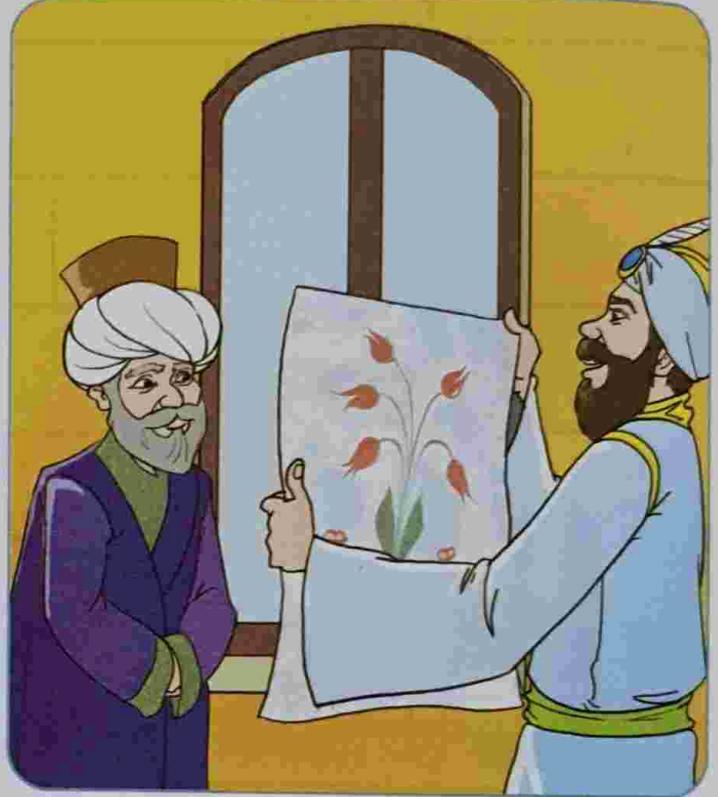
Padişah pek şaşırılmış, nedenini sormuş. Küçük şehzade hemen atılmış: "Aynı ebruyu iki kez yapmak olanaksızdır. Bu, ebrunun doğasına aykırıdır." demiş. "Tekneden çıkan her ebru benzersizdir. Siz istediğiniz kadar uğraşın, her seferinde farklı bir ebru çıkacaktır tekneden." diye eklemiş.

Padişah, ebru teknesine bakmış, bakmış... Aniden aklına parlak bir fikir gelmiş. "Buldum!" diye bağırmış sevinçle. "Fermanlarımı yalnızca kendi yaptığım işaretli ebrulara yazdıracağım. Böylece hırsızlar, fermanlarımı taklit edip halkımı kandıramayacaklar. (...)

Köşkten çıkan padişah, saraya gitmiş ve herkese müjdeli haber vermiş. Hazine bekçisine de, ebru ustasına da ağırlığına altın vermesini emretmiş.

Sahtekârlara gelince, asıl olan onlara olmuş. Padişahın yeni fermanlarını taklit etmeye çalışırken ebrunun büyüüne kapılıp kötülüklerden uzaklaşmış, düzenbazlığı bırakmışlar. (...)

Gökten üç ebru düşmüş... Biri bu masalı okuyana, biri dinleyene, biri de ebru yapmak isteyene.

Aysel GÜR MEN

Padişahın Ebrusu

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Metinden geçen ve aşağıda anlamları verilen kelimeleri noktalı yerlere yazınız.

.....: Kitre, kola gibi yapıştırıcılarla yoğunlaştırılmış su üzerine boya damlatılarak yapılan ve kâğıda geçirilen süs.

.....: Padişahların ve oğullarının erkek çocuklarına verilen san.

.....: Çocuğu olan kadın, anne.

.....: Padişahın verdiği, uyulması gerekli hükümleri taşıyan yazılı buyruk.

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Padişah neden dertliymiş?

.....
.....

2. Padişah köşkte ne görmüş?

.....

3. Padişaha aynı ebrudan tekrar yapılamayacağını kimler söylemiş?

.....

4. Aynı ebrudan tekrar neden yapılamazmış?

.....

5. Padişah, fermanlarının taklit edilmemesi için nasıl bir çözüm bulmuş?

.....

6. Padişahın fermanlarını taklit etmeye çalışan sahtekârlara ne olmuş?

.....
.....

3. ETKİNLİK

Metin ile ilgili üç soru ve bu soruların cevaplarını aşağıya yazınız.

1. Soru:

Cevap:

2. Soru:

Cevap:

3. Soru:

Cevap:

4. ETKİNLİK

Metnin türünü; serim, düğüm ve çözüm bölümlerinde anlatılanları kendi cümlelerinizle aşağıya yazınız.

Metnin türü:

Serim bölümü:

Düğüm bölümü:

Çözüm bölümü:

5. ETKİNLİK

Aşağıya, metnin içeriğine uygun iki farklı başlık yazınız.

.....

.....

6. ETKİNLİK

Metnin ana düşüncesini ve konusunu aşağıya yazınız.

Metnin ana düşüncesi:

Metnin konusu:

7. ETKİNLİK

İkili gruplar oluşturunuz. "Padişah'ın Ebrusu" başlıklı metni noktalama işaretlerine dikkat ederek; vurgu, tonlama ve telaffuza özen göstererek birbirinize okuyunuz. Aşağıdaki ölçütlere göre grup arkadaşınızın okumasını değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Uygun bir ses tonuyla okudu.		
Noktalama işaretlerine dikkat etti.		
Gerekli yerlerde vurgu ve tonlama yaptı.		

8. ETKİNLİK

a. Defterinize ebru sanatıyla ilgili bilgilendirici bir metin yazınız. Yazınızda konuyla ilgili duygu ve düşüncelerinize de yer veriniz. Yazınızın içeriğine uygun bir başlık yazmayı unutmayınız.

b. Gerekli düzenlemeleri yaptıktan sonra yazınızı okul panosunda sergileyerek arkadaşlarınızla paylaşınız.

11. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin eş ve zıt anlamlılarını yazınız.

Eş Anlamısı	Kelime	Zıt Anlamısı
.....	farklı
.....	küçük
.....	hızlı
.....	dertli

12. ETKİNLİK

Aşağıda verilen bir kuru boya takımına ait ürün etiketini inceleyiniz. Bu takımdaki boya kalemlerinin özellikleri hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

UYARI: 3 yaşından küçük çocuklar için uygun değildir.

Yutulabilecek küçük parçalar içerdiğinden boğulma tehlikesi, ürünle birlikte verilen kalemtraş keskin metal bıçağa sahip olduğundan yaralanma tehlikesi taşır.

Uç kırılmasına karşı direnci artıran yapıştırma sistemine sahiptir. Kalemlerin ucunu sivirtmek için ürünle birlikte verilen kalemtraş kullanınız.

Sağlam, yumuşak tutuş sağlayan, su bazlı vernikle kaplanmış gövdesini darbelerden koruyunuz.

Boya kalemlerini, satışa sunulduğu kutuda muhafaza ediniz.

Parlak, canlı ve örtücü 6 renkten oluşan kalemleri nemden ve sıcaktan koruyunuz.

Parlak, canlı ve örtücü 12 renkten oluşan kalemleri nemden ve sıcaktan koruyunuz.

Plastik, cam, metal yüzeylerde kullanıma uygundur. Diğer yüzeylerde kullanmaktan kaçınınız.

Kâğıt ve karton yüzeylerde kullanıma uygundur. Diğer yüzeylerde kullanmaktan kaçınınız.

Kumaş ve deri yüzeylerde kullanıma uygundur. Diğer yüzeylerde kullanmaktan kaçınınız.

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

1. Farklı oyun ve masal tekerlemeleri hakkında dergilerden, kitaplardan ve internetten araştırma yapınız.

2. Araştırma yaptığınız bu oyun ve masal tekerlemelerini defterinize yazınız.

3. En sevdiğiniz masalı ana hatlarıyla arkadaşlarınıza anlatmak üzere prova yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Görsellerinden ve başlığından hareketle okuyacağınız metnin konusunu tahmin ediniz.
2. Metnin ikinci görselinde yer alan masal kahramanları kimlerdir? Tanıdıklarınızın adlarını söyleyiniz.

Metni sessiz okuyunuz.

MASALCI DEDE PERTEV NAİLİ BORATAV

(...)

Pertev Naili Boratav'ın ilk büyük başarısı, Anadolu halkının kültür zenginliğini kaybolmaktan kurtarmasıydı. En az bunun kadar önemli bir diğer başarısı da bu konuda son derece önemli çalışmalar yapan birçok öğrenci yetiştirmesi idi.

Pertev Naili Boratav bu başarıyı iki şeye borçluydu: Bunlardan ilki sevgiydi, ikincisi ise yorulmak bilmez bir çalışma gücüydü. Pertev Naili'de çok güçlü bir insan sevgisi vardı. Anadolu halkını çok derinden severdi. Bu sevgi, onu halk bilimi alanında çalışmaya yöneltti. Çünkü halkı tanımak, anlamak için bu çok önemliydi.

(...)

Pertev Naili Boratav halkın masallarının, türkülerinin, efsanelerinin kaybolmasından korktuğu için gece gündüz çalıştı. (...) Daha genç bir lise öğrencisiyken köy köy dolaşıp masallar, destanlar toplamaya başladı. Bu araştırmalarını yaptığı zamanlarda daha ses kayıt cihazları çıkmamıştı. Dinlediği masalları, destanları, şiirleri, halk türkülerini tek bir kelime atlamadan defterlerine yazardı. Daha sonraki yıllarda ses kayıt cihazlarının çıkması işlerini biraz daha kolaylaştırdı. Ama genç araştırmacılardan hemen hiçbiri Anadolu'dan onun kadar masal, şiir, destan toplayamadı.

Pertev Naili Boratav'ın yaşamı boyunca topladığı Türk halk edebiyatı örnekleri, ülkemizin en büyük arşivlerinden birini oluşturmaktadır. Üç farklı yerde bulunan bu arşiv, 1998 yılında bir araya getirildi. Bu toplu arşiv, bugün İstanbul'daki Tarih Vakfında yer almaktadır.

(...)

Pertev Naili Boratav, yaşamı boyunca sayısız kitap yayımladı. Hiç bilmediğimiz Nasrettin Hoca fıkralarını, Köroğlu destanlarını yok olmaktan kurtardı. Yapmamız gereken iş, Pertev Naili Boratav'ın tek başına gerçekleştirdiği bu çabaların yanında çok basit bir iştir. Onun yok olmaktan kurtardığı bu masalların, türkülerin, destanların yaşaması için bizim de onları okumamız gerekir.

Süha ÜNSAL

Bilim Adamları

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

a. Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin ve kelime grubunun anlamını önce tahmin ediniz. Sonra bunların anlamını sözlükten bulup yazınız.

halk bilimi

Tahminim:

.....

Anlamı:

.....

kültür

Tahminim:

.....

Anlamı:

.....

edebiyat

Tahminim:

.....

Anlamı:

.....

arşiv

Tahminim:

.....

Anlamı:

.....

b. Aşağıda, metinde geçen bazı kelimelerin anlamları verilmiştir. Bunları uygun kelimelerle eşleştiriniz.

Kısa ve özlü anlatımı olan güldürücü hikâye.

masal

Eski çağlardan beri anlatılan, olağanüstü varlıkları, olayları konu edinen hayali hikâye.

türkü

Hayale dayanan, olağanüstü olayları anlatan edebî tür.

efsane

Bir kahramanlık hikâyesini veya olayı anlatan halk şiiri.

destan

Halk ezgileriyle söylenen sözler, şarkılar.

fıkra

Gerçek veya tasarlanmış olayları anlatan düzyazı türü, öykü.

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Pertev Naili Boratav'ın önemli başarıları nelermiş?

.....

2. Pertev Naili Boratav neden gece gündüz çalışmış?

.....

3. Pertev Naili Boratav ne gibi çalışmalar yapmış?

.....

4. Pertev Naili Boratav hangi halk edebiyatı eserlerini yok olmaktan kurtarmış?

.....

5. Pertev Naili Boratav'ın arşivi bugün nerede bulunuyormuş?

.....

3. ETKİNLİK

Metne göre yazarın halk edebiyatı ürünlerini korumaya yönelik bakış açısını açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Halk edebiyatı ürünlerinin neden korunması gerektiğini sınıfça tartışınız. Tartışma sırasında masal, destan, türkü, fıkra kelimelerini anlamına uygun kullanınız.

5. ETKİNLİK

- a. "Masalcı Dede Pertev Naili Boratav" başlıklı metin, bilgilendirici metin midir, hikâye edici metin midir? Metinden örnekler vererek açıklayınız.
- b. Türüne göre bu metnin bölümlerini adlandırınız. Bu bölümlerin hangi cümlelerle başlayıp hangi cümlelerle sona erdiğini ilgili kutucuklara yazınız.

.....

.....
.....
.....

.....

.....
.....
.....

.....

.....
.....
.....

6. ETKİNLİK

- a. Defterinize yazdığınız masal ve oyun tekerlemelerini arkadaşlarınıza okuyunuz.
- b. Aşağıdaki masal tekerlemelerinden hangisinin masalların başında, hangisinin masalların ortasında, hangisinin masalların sonunda kullanıldığı hakkında arkadaşlarınızla tartışınız.

"Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde. Develer tellal iken, pireler berber iken... Ben annemin beşiğini tıngır mingır salları iken..."

"Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine."

"Az gittik, uz gittik, dere tepe düz gittik. Altı ay, bir güz gittik. Bir de ne görelim? Bir arpa boyu yol gitmemişiz."

7. ETKİNLİK

a. En sevdiğiniz masalı ana hatlarıyla arkadaşlarınıza anlatınız.

b. Aşağıdaki açıklamalardan anlattığınız masalın içeriğine uygun olanları belirleyip başındaki kutucuğu işaretleyiniz.

- Kısa ve özlü anlatımı olan güldürücü bir metindir.
- Hayale dayalı olayları içermektedir.
- İnsanların başından geçen olayları anlatmaktadır.
- Hayvanların başından geçen olayları anlatmaktadır.
- Kahramanları; cadı, dev, peri gibi varlıklardır.
- Konusu olağanüstü olaylardan oluşmaktadır.
- Gerçek ve tasarlanmış olayları anlatmaktadır.

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlılarını karşlarına yazınız.

Kelime	Zıt Anlamısı	Kelime	Zıt Anlamısı
acı	tenha
aşağı	şişman
barış	fakir
bayat	ıslak
dağınık	zararlı
özgür	zor
parlak	yumuşak
pahalı	derin
uzak	hafif

9. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki cümleleri, verilen sayılardan uygun olanı yazarak tamamlayınız.

iki

3.

altıncı

7

yüz

üç yüz altmış beş

11.00

dokuzu beş gece

10

II.

25

1.204

V.

Haftanın günü cumartesidir.

Bir yıl gündür.

Sınavda sorunun 97'sini doğru yanıtlamış.

..... hafta sonra ocak ayı sona erecek.

Kardeşim bu yıl sınıfa gidiyor.

Saat 'de uyumayı alışkanlık hâline getirmiş.

Pazardan kilogram patates aldık.

..... Kasım'da saat sirenler çalar.

Okulumuzda binden fazla (.....) öğrenci öğrenim görüyor.

..... Dünya Savaşı'yla ilgili bilgileri ansiklopedinin cildinde buldum.

b. Sayıların yazımıyla ilgili aşağıdaki açıklamalardan doğru olanların başındaki kutucuğu işaretleyiniz.

Sayılar harflerle de yazılabilir.

Birden fazla kelimededen oluşan sayılar harflerle yazılırken kelimeler bitişik yazılır.

Dört veya daha çok basamaklı sayılar rakamlarla yazılırken sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına iki nokta konur.

Saatler ve dakikalar metin içinde yazıyla da yazılabilir.

Romen rakamları savaş adlarında, kitap ve ansiklopedi ciltlerinin sıralandırılmasında kullanılabilir.

Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir.

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

Âşık Veysel'in "Uzun İnce Bir Yoldayım" türküsünü dinleyiniz.

DİNLEME METNİ

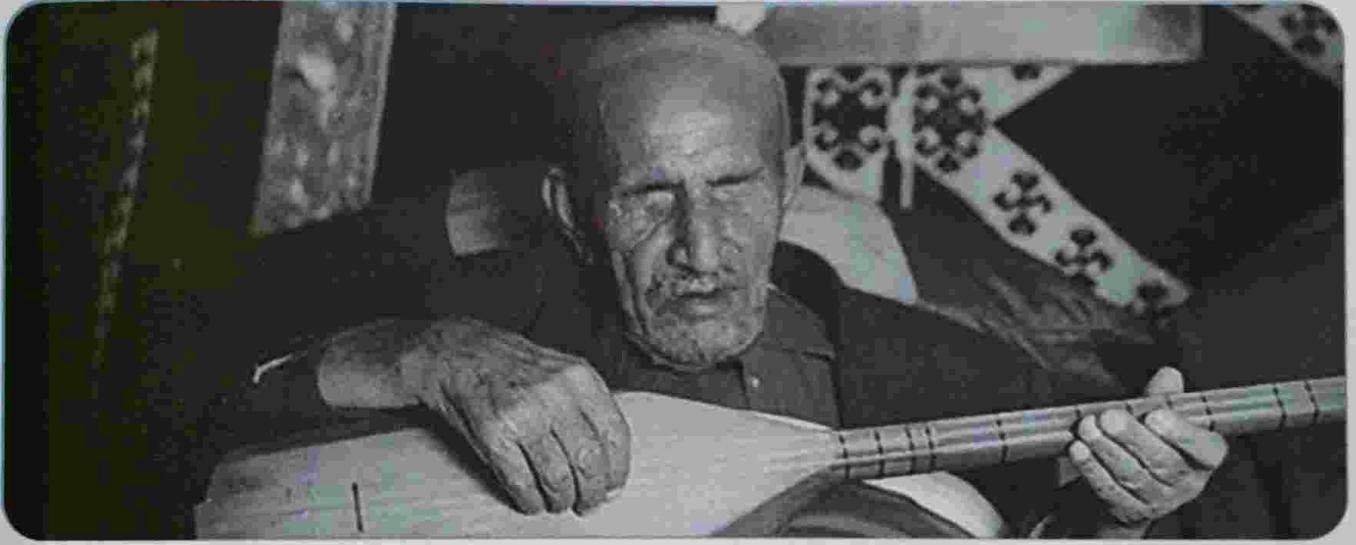
HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. "Uzun İnce Bir Yoldayım" türküsünü sınıfça söyleyiniz.
2. Görselden hareketle dinleyeceğiniz metnin konusunu tahmin ediniz.

Metni, anlamını bilmediğiniz kelimeleri ve önemli olduğunu düşündüğünüz bilgileri defterinize not alarak dinleyiniz.

ÂŞIK VEYSEL: UZUN İNCE BİR YOL

Aysel GÜR MEN

1956 yılında Kıbrıs'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini Kıbrıs'ta tamamladıktan sonra Boğaziçi Üniversitesi İşletme ve Eğitim Bölümünden mezun oldu. Bir süre özel eğitim kurumlarında eğitim uzmanı ve yönetici olarak çalıştı. Yüz otuza yakın kitabın editörlüğünü yaptı. Bazı öyküleri yabancı ülkelerde yaşayan Türk çocuklarının ana dilini geliştirmesi projesi kapsamında yayımlandı. Kitapları çocuk edebiyatı alanında ödüller aldı. Selen ve Her Gün Büyüyorum eserlerinden bazılarıdır.

1. ETKİNLİK

Metni dinlerken defterinize aldığınız notlara göre;

- a. Bilmediğiniz kelimelerin anlamını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu sözlükten kontrol edip bu kelimeleri anlamına uygun olarak birer cümlede kullanınız.
- b. Önemli olduğunu düşündüğünüz bilgileri arkadaşlarınıza okuyup bu bilgiler hakkında onlarla konuşunuz.

2. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamını sözlükten bulup yazınız.

âşık (ozan):

deyiş:

saz (bağlama):

3. ETKİNLİK

a. Metnin konusunu aşağıya yazınız.

Metnin konusu:

b. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Veysel neden bir an önce babasının eve gelmesini bekliyormuş?

2. Köy odasında saz çalıp türkü söyleyen saz ustalarını dinleyen Veysel neden her geçen gün mutsuz olmaya başlamış?

3. Âşık Veysel gözlerini ne zaman, nasıl kaybetmiş?

4. Ahmet Kutsi, Âşık Veysel'e nasıl yardımcı olmuş?

5. Sizce, günümüzde neden Âşık Veysel'i tanımayan yoktur?

4. ETKİNLİK

- Metni ana hatlarıyla anlatınız.
- Metni rol paylaşımı yaparak kendi cümlelerinizle sınıfta canlandırınız.

5. ETKİNLİK

Metne göre aşağıdaki açıklamalara yönelik "Ben kimim?" sorularını yanıtlayınız.

Veysel'e saz çalıp türkü söylemeyi ben öğrettim. Gerektiğinde sazını tamir ettim, kopan tellerini yenisiyle değiştirdim.

Ben kimim?

Veysel'e bağlama çalıp deyişler söylemeyi ben öğrettim. Onun bu sanatı kazanması için tüm bildiklerimi anlattım.

Ben kimim?

Canının sıkılmasını önlemek için Veysel'e ilk bağlamasını ben aldım. Onun bir şeylerle uğraşmasını ve mutlu olmasını istiyordum.

Ben kimim?

Birçok kasaba ve şehirde konserler vermesi, çocuklara bağlama çalmayı öğretmesi için Âşık Veysel'e ben yardımcı oldum.

Ben kimim?

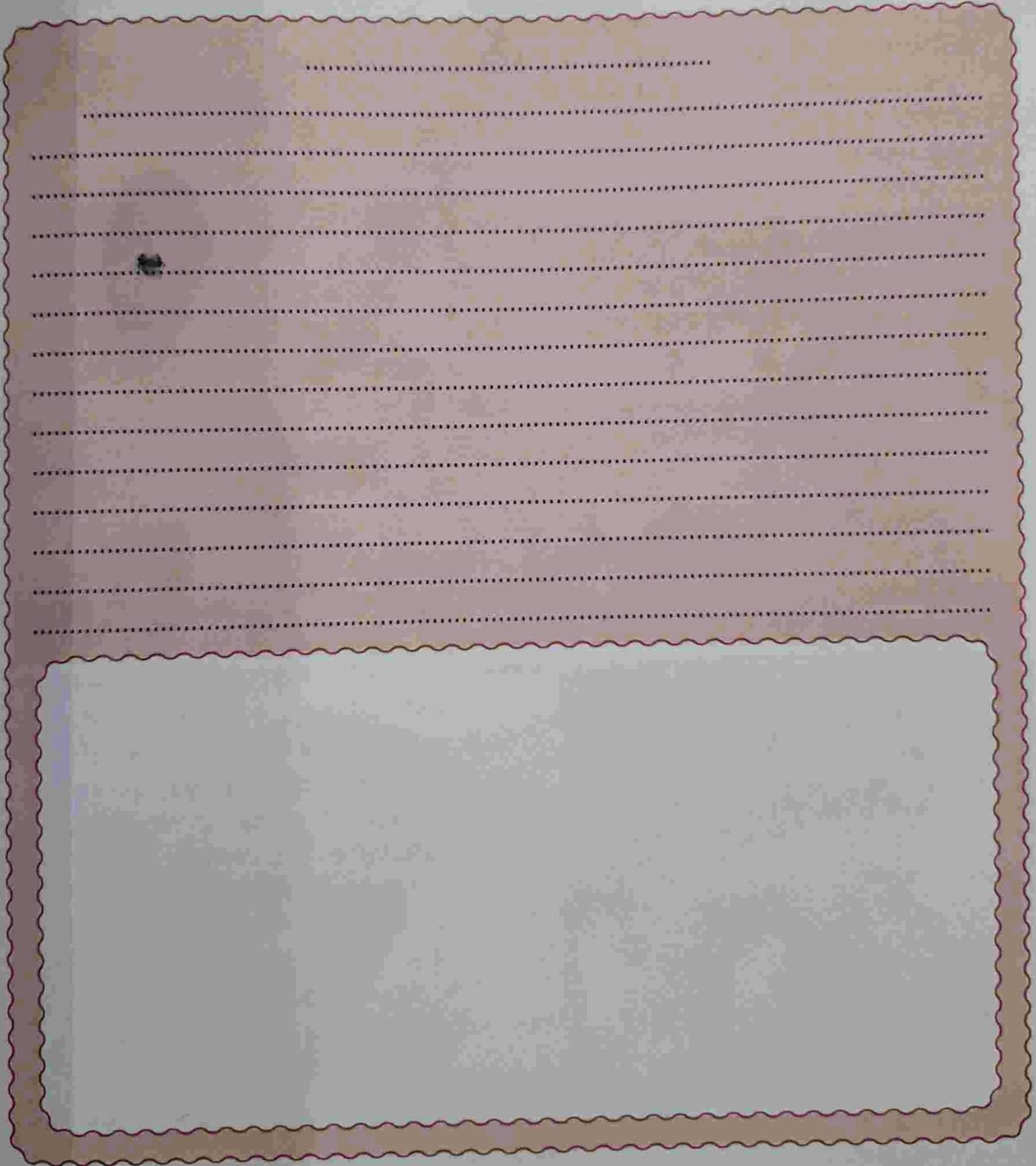

6. ETKİNLİK

Aşağıya, metnin içeriğine uygun farklı bir başlık yazınız.

 10. ETKİNLİK

a. Aşağıya, günlük yaşantınızda görme engelli kişilere nasıl yardımcı olabileceğinizle ilgili bilgilendirici bir yazı yazınız. Yazdıklarınızı zenginleştirmek için çizim veya görsel kullanınız.

b. Yazdıklarınızı yazım kuralları ve noktalama işaretlerinin doğru kullanımı yönünden kontrol edip okul veya sınıf panosunda sergileyerek arkadaşlarınızla paylaşınız.

MOZART'IN YAŞAMINDAN

Takma adıyla Wolferl Mozart (Volfil Motzart), 27 Ocak 1756'da Salzburg'da, Leopold (Leopolt) ile Anna Maria (Ana Mariya) Mozart'ın yedinci çocuğu olarak dünyaya geldi. Fakat yalnızca o ve dört yaş büyük ablası hayatta kaldı. (...)

İki kardeş, birlikte piyano ya da keman çalarken çok eğleniyordu. Okula gitmeleri de gerekmiyordu çünkü babalarından eğitim alıyorlardı. Babaları, saray bestecisi ve kemancıydı. (...)

Wolferl, 13 Kasım 1762'de, ablasıyla birlikte konser vermesi için Avusturya imparatoru tarafından saraya davet edildi. Harika çalıyorlardı. Küçük Mozart çalarken imparator, piyanonun tuşlarının bir bezle örtülmesini istedi. Wolferl bu zorluktan hiç korkmadı; tam tersine, bu değişikliğe sevindi ve hiç olmadığı kadar kendine güvenerek hızlı bir biçimde çaldı piyanoyu.

Bu başarının ardından babaları, çocuklarıyla tüm Avrupa'yı dolaşarak onları krallara ve kraliçelere tanıtmak istedi. Böylece Wolferl, faytonla Paris'ten Londra ve Roma'ya kadar saray saray gezdi ve çok sayıda müzikseveri kendisine hayran bıraktı. (...)

O dönemdeki ünlü besteciler ve müzisyenler, konser yolculuklarına (turnelerine) çıkarlardı. Mozart'ın zamanında turneler uzun sürüyordu ve oldukça zahmetliydi. Ama konser yolculuklarına çıkmak çok önemliydi çünkü o zamanlar henüz CD'ler yoktu. Bu nedenle farklı şehirlerdeki ya da ülkelerdeki insanlar, bir sanatçıyı ve onun müziğini ancak konserlerde tanıyabiliyorlardı.

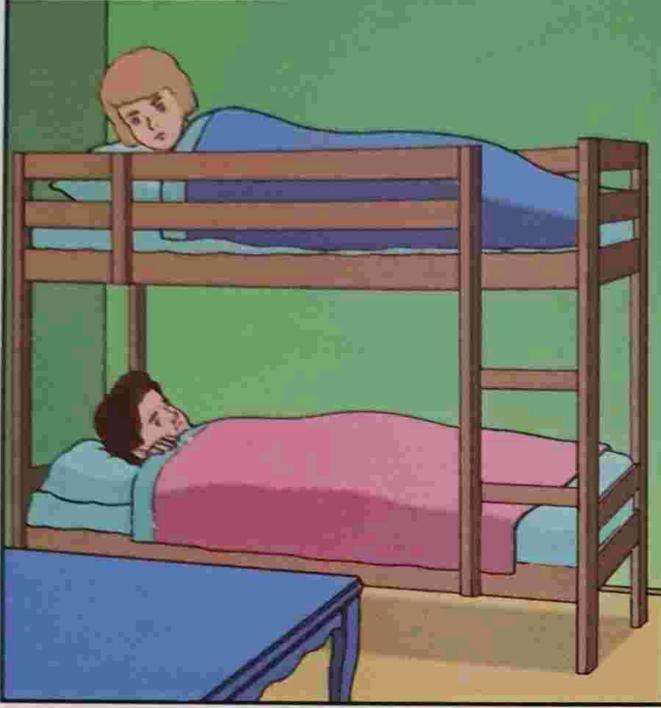
Mozart yedi yaşındayken, yani 1763 yılında, anne ve babasıyla bir Avrupa turnesine çıktı. Başlangıçta çok coşkuluydu çünkü Afrika'ya kadar gideceklerini ve zürafaları görebileceğini sanıyordu. Bu coşkuyla, dinleyicilerini de coşturdu. Dinleyicilerinin büyük bölümü soylulardan, hatta krallardan oluşuyordu. (...)

Küçük Mozart, mucize çocuk olarak ün yaptı. Tek başına ya da ablasıyla birlikte sahneye çıkıyordu. Gözleri kapalı çalıyor; sahneye çıktığı anda melodiler yaratıyor ve bunları hep daha da karmaşıklaştırarak çaldığı bestelerde kullanıyordu. Çembalo, keman ve piyano enstrümanlarını olağanüstü iyi çalabiliyordu. (...)

Üç yılın sonunda çocuklar, ülkelerini özleyiyor ve Salzburg'a geri dönmek istiyorlardı.

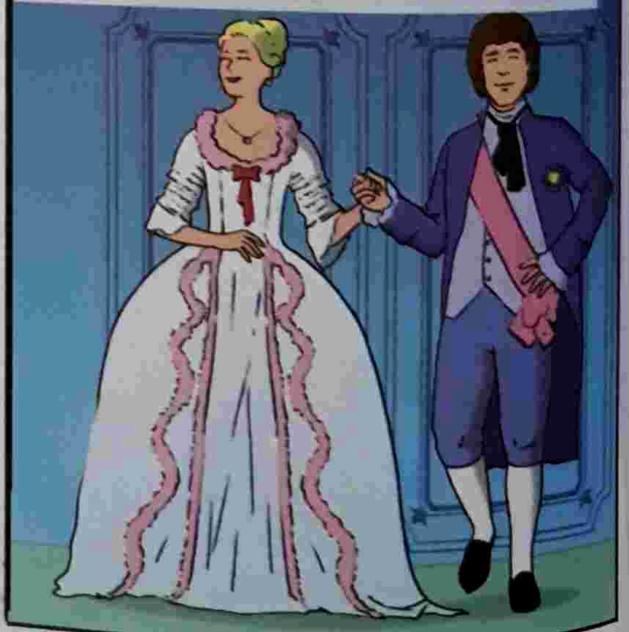
Baba Mozart dönmeyi kabul etti. Çünkü önce kızı, sonra da Wolferl çok ağır biçimde hastalandı. Ayrıca turnenin yıldızları çocuklardı. Hasta çocuklarla turneye devam edemezlerdi. (...)

Daha sonra Wolferl, beste yapmaya da başladı. (...) Daha on bir yaşındayken ilk operasını besteledi. Mektup yazmak ise onun ikinci büyük tutkusuydu. (...) Bundan sonraki yaşamında Mozart, çok sayıda mektup yazdı ve çok ama çok sayıda beste yaptı: operalar, senfoniler, konçertolar ve oda müziği...

Mozart, 1782 yılında Constanze Weber (Konstins Veber) ile evlendi. 1791 yılının 5 Aralık gecesi hayata gözlerini yumdu. (...)

Christine MELLICH (Kıristin Meliç)
Charlotte'ın (Şarlet) Müzikli Maceraları
çev.: Ersel KAYAOĞLU
(Kısaltılmış ve uyarlanmıştır.)

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Aşağıdaki metni okuyunuz.

DAHA USTA RESSAMLAR

"Biz daha usta ressamız!" diyordu Çinliler... "Bizim ustalığımız daha üstün!" diyordu Anadolu ressamları. "Kimin haklı olduğunu anlamak için sizi sınamak gerek!" deyiverdi sultan.

"Bize bir salon ayırın." dedi Çinliler. "O hâlde karşısı da rakiplerinizin olsun!" dedi sultan. Yüz yüze iki salondan birini Çinliler aldı böylece, diğerini Türkler. (Araya bir perde de çektiler, görünmesin diye sanatları.)

Yüzlerce çeşit boya istedi Çinliler. (...) Türkler ise duvarı cilalamaya koyuldular. (...)

Yapıp bitirince resimlerini Çinliler, sevinçle başladılar çalmaya davulları. Salona geldiklerinde sultan ile adamları, çıkıp gidecek oldu başlarından akılları. Öyle güzeldi baktıkları resimler, öyle muhteşem... Sonra Türklerin olduğu salona girdi sultan. Salon boş, hem de bomboştu... Tam öfkelenmişti ki sultan, aradaki perdeyi kaldırırverdi bir Türk ressam... Ve özenle cilalanmış duvarlara yansıdı o güzelim resimler. Çinli ressamların sürdürdüğü muhteşem renkler, görülmedik nakışlar...

Salonun o yanında ne görmüşse bu yanındaki duvarda, onları cilalanmış gördü böylece sultan.

İskender PALA

Mevlana

A. 1, 2, 3 ve 4. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Metnin türü nedir?

.....

2. Metnin konusu nedir?

.....

3. Metnin ana fikri nedir?

.....

4. Metinde mecaz anlamda kullanılan kelimeler ve kelime grupları hangileridir?

.....

B. Aşağıdaki soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. Tiyatroyla ilgili aşağıdaki kelimelerden hangisi terim anlamı **değildir**?
A) perde B) koltuk C) kostüm D) sahne
2. Aşağıdakilerden hangisi dilimize yabancı dilden geçmiş "patent" kelimesinin Türkçe karşılığıdır?
A) buluş belgesi B) keşif C) özgün D) parça
3. Hangi seçenekteki kelime çiftleri arasında diğerlerinden **farklı** bir anlam ilişkisi vardır?
A) irak - uzak B) benzer - farklı
C) üzgün - mutlu D) zengin - yoksul
4. Aşağıdaki kelimelerden hangisi "kirli" kelimesinin zıt (karşıt) anlamlısıdır?
A) bulanık B) kirsiz C) pis D) temiz

C. Aşağıdaki paragrafta kutucukların içine uygun noktalama işaretlerini yerleştiriniz.

Barış Manço nun şarkıları 7 den 70 e toplumdaki herkese hitap etmiştir Şarkılarından en bilinenleri şunlardır Dağlar Dağlar Gül pembe Arkadaşım Eşek Kol Düğmeleri Dönence Halil İbrahim Sofrası Sarı Çizmeli Mehmet Ağa

Ç. Şiir türü ile ilgili aşağıdaki açıklamalardan doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

- (...) 1. Şiir, dizeler hâlinde yazılır.
- (...) 2. Şiir yazana şair denir.
- (...) 3. Şiir; duyguları, hayalleri ve düşünceleri anlatır.
- (...) 4. Üç dizelik şiir bölümlerine kıta denir.
- (...) 5. Her şiirin ana duygusu olmaz.

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

Kar yağarken neler hissettiğinizi anlatan bir yazı yazınız.

6. TEMA

DOĞA VE EVREN

TEMADAKİ METİNLER

KARDAN ADAMIN EVİ
(Vural KAYA)

TERMİT KOLONİSİ
(Taylor SARANNE)

**KİM KORKAR KIRMIZI BAŞLIKLİ
KIZDAN?**
(Sara ŞAHİNKANAT)

DİNLEME METNİ

SAKIZ AĞACI
(Ceren KERİMOĞLU)

SERBEST OKUMA METNİ

DENİZ MASALI
(Can GÖKNİL)

Okuduğunu Anlama

Sözlü İletişim

Yazma

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Kar yağarken neler hissettiğinizi anlatan yazınızı arkadaşlarınıza okuyunuz.

Şiiri vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek okuyunuz.

KARDAN ADAMIN EVİ

Kışlar alabildiğine uzundu,
Çocukluğumuz da öyle.
Kardan adam yapardık,
Üşümezdik,
Üşenmezdik.
Ali aşağı mahalleyi
Toparlardı,
Zeynep yukarı mahalleyi.
Hepimiz,
İşini her zaman güzel yapan
Koca adam pozunda
Küçümen bir ordu...
Eldivenler, şapkalar
Ve atkılar.
Önce ısınma hareketleri...
Her şey
Ah, nasıl da nizamil
Her şey nasıl da rap rap.
Az buz yağmazdı,
Çocukluğumun geçtiği yerlerde kar.

Kardan adamımız evsiz barksız
 Kalacak diye korkar,
 Tutar
 Bir de kardan ev yapardık adamımıza.
 Tek odalı minimini bir ev işte.
 Korurdu onu sıcaktan sađnaktan.
 Belki misafir ağırlayamazdı ya
 Fakat Şimdi başını sokacak
 Bir evi vardı işte.
 Kolay mı kiraya çıkmak öyle
 Kışta, kıyamette?
 Adamımız Şen,
 Adamımız bahtiyar.
 Akşam oldu,
 Evlere dağılın çocuklar.
 (...)

Vural KAYA

Bir Şiir Sana Bir Şiir Bana
 (Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Şiirde geöen aŐađırdaki kelimelerin anlamını önce tahmin ediniz. Sonra bu kelimelerin anlamını sözlükten bulup yazınız. Konuşurken bu kelimeleri anlamına uygun kullanınız.

bahtiyar

.....

nizami

.....

Şen

.....

2. ETKİNLİK

a. Şiirin konusunu ve ana duygusunu aşağıya yazınız.

Şiirin konusu:

Şiirin ana duygusu:

b. Aşağıya, şiirin içeriğine uygun farklı bir başlık yazınız. Neden bu başlığın şiirin içeriğine uygun olduğunu da açıklayınız.

Şiirin içeriğine uygun olduğunu düşündüğüm başlık
".....". Bu başlığın şiirin içeriğine uy-
gun olduğunu düşünüyorum. Çünkü

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümleleri şiire göre tamamlayınız.

- Çocukken kışlar alabildiğine uzundu ancak
- Bizler küçümen bir orduyduk ama
- Kardan adamımızın evsiz barksız kalmaması için
- Kardan evimiz tek odalı minimini bir evdi fakat

4. ETKİNLİK

Şiirde geçen gerçek ve hayalî öğeleri açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

5. ETKİNLİK

Aşağıdaki fotoğraftan da yararlanarak kış mevsiminin üç belirgin özelliğini yazınız.

-
-
-

6. ETKİNLİK

- a. Kar yağdığında oynadığınız oyunlar hakkında sınıf arkadaşlarınızla konuşunuz.
- b. Sevdiğiniz bir oyunun adını ve aşamalarını yönergeler hâlinde aşağıya yazınız.

-
-
-
-
-
-
-

c. Yazdıklarınızı, yazım kuralları ve noktalama işaretlerinin doğru kullanımı yönünden kontrol edip düzenleyiniz.

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki haber metnini okuyunuz. Tablodaki eksik verileri haber metnine göre tamamlayınız. Noktalı yerlere ise haritadaki verilere uygun ifadeleri yazınız.

METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ AÇIKLADI!

Geçen hafta pazartesi günü başlayan kar yağışı İstanbul'da aralıklarla beş gün sürdü. Cumartesi günü sisli geçerken İstanbullular pazar sabahı güneşli bir havaya uyandı. Peki, gelecek hafta hava nasıl olacak?

Meteoroloji Genel Müdürlüğünün tahminlerine göre yurt genelinde pazartesi günü mevsim normallerinin üstünde bir sıcaklık etkili olacak. Ardından sıcaklık her geçen gün bir öncekine göre azalacak.

Pazartesi günü İstanbul güneşli olacak. Sıcaklığın ise 15 derece olacağı tahmin ediliyor. Salı günü hava sıcaklığının 4 derece azalması ve sabah saatlerinden itibaren sis bekleniyor. Çarşamba günü sıcaklığın 3 derece daha azalacağı, orta kuvvette rüzgârın eseceği tahmin ediliyor. Perşembe günü 2 derece azalacak olan sıcaklığın cuma günü 5 dereceye düşmesi ve kar yağışının başlaması öngörülüyor. Cumartesi ve pazar günü ise sıcaklığın sırasıyla 3 derece ve 0 derece olması beklenirken kar yağışının aralıklarla devam edeceği tahmin ediliyor.

Tablo: İstanbul Haftalık Durumu Tahmini (Gelecek Hafta)

Günler	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
Sıcaklık (derece)

Meteoroloji Genel Müdürlüğü, bazı illerde pazartesi günü etkili olacak hava durumuyla ilgili tahminlerini ise şöyle açıkladı:

Ankara:	8 derece	Bursa:	15 derece
İzmir:	16 derece	Adana:	17 derece
Antalya:	15 derece	Trabzon:	16 derece
Ağrı:	1 derece	Diyarbakır:	11 derece

Harita: Bazı İllerin Günlük Hava Tahmini (Pazartesi Günü)

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını karşlarına yazınız.

Kelime	Eş Anlamısı	Kelime	Eş Anlamısı
bağımsız	buyruk
davet	cins
misafir	defa
kelime	fayda
dil	adet
bellek	netice

9. ETKİNLİK

Aşağıya, bir sınıf arkadaşınızın yeni yılını kutlamak amacıyla bir kutlama mesajı yazınız. Yazdığınız mesajı, yazım kurallarının ve noktalama işaretlerinin doğru kullanımını yönünden kontrol ederek düzenleyiniz. Düzenlediğiniz mesajı, uygun görseller kullanarak hazırlayacağınız bir kartpostala yazıp sınıf panosunda sergileyiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

Karıncaların ve termitlerin özelliklerini araştırınız. Termitlerle ilgili görseller derleyiniz.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Karıncaların ve termitlerin özellikleri hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.
2. Necip Fazıl Kısakürek'in "Devler gibi eserler bırakmak için karıncalar gibi çalışmak lazım." sözünden ne anladığınızı açıklayınız.

Metni, soru sorarak okuyunuz.

TERMİT KOLONİSİ

Karıncaya benzer minik böcekler olan termitler, koloni evi yapmakta çok başarılıdır. Termitler; çamur, toprak, dal parçaları ve tükürükle çok yüksek yapılar inşa ederler.

Termit topluluğu üyeleri "kast" adı verilen gruplara ayrılır. Her kast, koloni içinde bir göreve sahiptir.

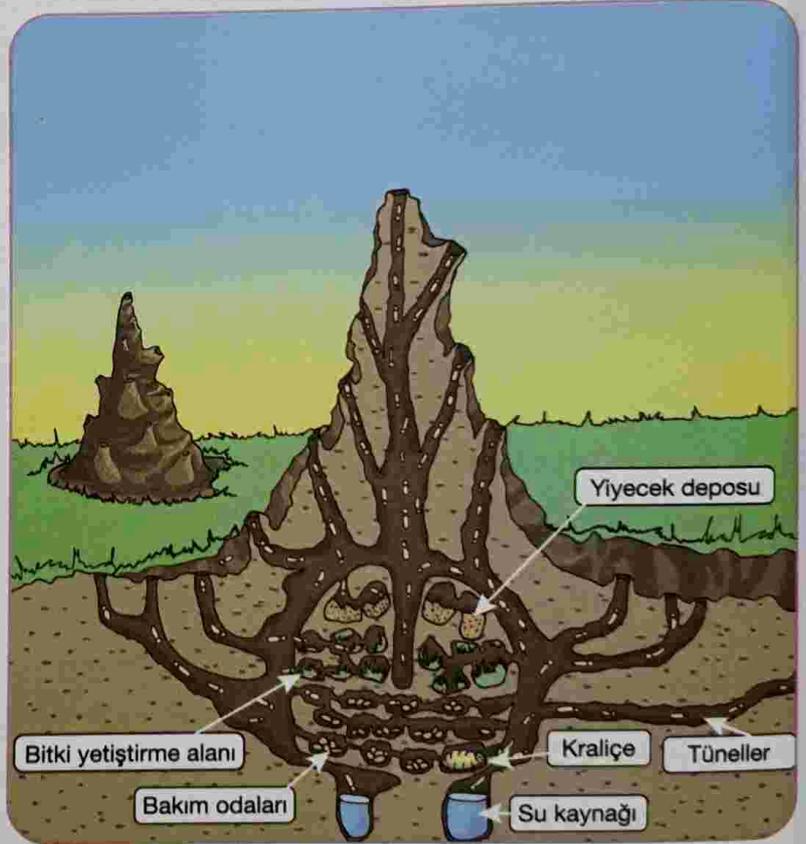
Yumurtaları kraliçe yumurtlar. Bazen günde yirmi binden fazla yumurta yumurtlar! Kraliçe, kolonideki diğer termitlerden çok daha büyüktür.

Asker termitler, yuvayı korur ve saldırılar karşısında geniş çenelerini silah olarak kullanır.

İşçi termitlerin görevi yiyecek bulup depolamak, yavrularla ve onların bakımıyla ilgilienmektir. Kolonideki en büyük grup budur. İşçiler, aynı zamanda yapının inşasından ve bakımından sorumludur.

Termit kolonileri çok iyi örgütlenmiş topluluklardır. Milyonlarca sakini olan bir koloni olarak başka seçenekleri de yoktur zaten.

Termitler hep birlikte dev bir tüneller ağında yaşarlar. Burada besin yetiştirmek ve depolamak için alanlar, yeni bırakılan yumurtalar ve yavrular için bakım odaları, hepsinin altında da yuvayı serin tutan bir su kaynağı bulunur.

Saranne TAYLOR (Saran TEYLİR)

Hayvanların Evleri
çev.: Tuba ÖNGÜN
(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamını önce tahmin ediniz. Sonra bu kelimeleri sözlükten bulup tahminlerinizin doğruluğunu kontrol ediniz.

koloni

Tahminim:

Anlamı:

kast

Tahminim:

Anlamı:

tünel

Tahminim:

Anlamı:

örgütlenmek

Tahminim:

Anlamı:

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Termitler hangi konuda çok başarılıymış?

2. Termit toplulukları kaç kasttan oluşmuş? Bunlar hangileriymiş?

3. Termit kastlarının görevleri nelermiş?

4. Termitler nasıl yuvalar inşa ederlermiş? Bu yuvalar hangi bölümlerden oluşmuş?

3. ETKİNLİK

Metne göre aşağıdaki cümleleri verilen kelimelerden uygun olanı yazarak tamamlayınız.

toprak

bakım odaları

kolonileri

tüneller

kast

su kaynağı

- Termit topluluğu üyeleri adı verilen gruplara ayrılır.
- Termit çok iyi örgütlenmiş topluluklardır.
- Termit toplulukları hep birlikte dev bir ağında yaşarlar.
- Termit yuvalarında besin yetiştirmek ve depolamak için alanlar, yeni bırakılan yumurtalar için ve içeriği serin tutan bir bulunur.

4. ETKİNLİK

a. Metnin türü, bu türdeki metinleri oluşturan ögeler hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

b. Aşağıya, metnin içeriğine uygun farklı bir başlık yazınız.

.....

c. Aşağıya termitlerle ilgili derlediğiniz görselleri yapıştırınız. Görsellerle metni ilişkilendirip çıkarımlar yapınız.

.....

5. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerden hareketle büyük harflerin ve bazı noktalama işaretlerinin kullanımıyla ilgili kurallar yazınız.

- Dünya'da, Venüs ve Mars gibi gezegenlerin aksine canlılar yaşar.

- "Termit Kolonisi" başlıklı metin, "Hayvanların Evleri" adlı kitaptan alınmıştır.

- Saranne Taylor'a göre termitler, karıncaya benzer minik böceklerdir.

6. ETKİNLİK

Eğik çizginin (/) kullanımıyla ilgili aşağıdaki kurallar için ikişer örnek cümle yazınız.

- Adres yazarken apartman numarası ile daire numarası arasına ve semt ile şehir adı arasına konur.

- Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için kullanılır.

- Genel ağ adreslerinde kullanılır.

- Dizeler yan yana yazıldığında aralarına konur.

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimelerin eş anlamlılarını yazınız.

- Termitler, karıncaya benzer minik böceklerdir.
(.....)
- Yiyecek bulup depolamak işçi termitlerin görevlerindedir.
(.....)
- İşçi termitler görevlerini yerine getirirken zahmet çekerler.
(.....)
- Kraliçe, kolonideki diğer termitlerden çok daha büyüktür.
(.....)
- Termitlerin koloni hâlinde yaşamaktan başka seçenekleri yoktur.
(.....)

8. ETKİNLİK

Termitler hakkında yaptığınız araştırmadan edindiğiniz bilgileri, görsellerdeki termitlerin ağzından anlatır gibi yazınız.

.....
.....
.....

.....
.....
.....

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

1. "Kırmızı Başlıklı Kız" masalını okuyunuz.
2. Hayvanların korunmasına yönelik çalışmalar hakkında gazete, dergi gibi kaynaklardan haberler derleyiniz.

HAZIRLIK CALIŞMALARARI

1. Hayvanların korunmasına yönelik çalışmalar hakkında derlediğiniz haberleri, sınıf panosuna asarak arkadaşlarınızla inceleyiniz. Bu haberler hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. "Kırmızı Başlıklı Kız" masalı hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Masalda yaşananları kurdun ağzından anlatınız.

Metni sesli okuyunuz.

KİM KORKAR KIRMIZI BAŞLIKLİ KIZDAN?

Yavru kurt sarıldı annesinin boynuna. Dedi ki: "Anne, ben artık büyüdüm. Gideceğim tek başıma ormana. Biraz dolaşım hava almaya."

Annesi sevgiyle baktı yavrusuna. (...) Şöyle fısıldadı kulağına: "Hele otur da biraz şuraya, önce cevap ver birkaç soruya. Bakalım hazır mısın gitmeye tek başına ormana."

"Haydi sor!" dedi yavru kurt coşkuyla.

Başlayalım birinci soruyla. Sepetini takmış koluna, kırmızı başlıklı bir kız çıkarsa yoluna...

Hiç görünmeden ona, kaçır saklanırım çalılara.

Aferin. Şimdi soruların ikincisi. Diyelim ki çok üşüdün ve acıktın. Bir kulübe bulup başını içeri uzattın. Baktın yatakta hasta bir büyükanne. (...)

Kesinlikle girmem içeriye. Kimse-ler görmeden kaçırım başka yere.

Şimdi de günün en zor sorusu. Diyelim ki karnın tok, uykun da çok. Derenin kenarında da bir ağaç gölgesi. Kaçırılır mı keyfin böylesi?

Annesi bir kaşını kaldırdı merakla. Yavru kurt yine hazırdı bir cevapla.

Kaçırılmaz keyfin böylesi!

Aman yavrucuğum, orada dur bakalım!

Aman anneciğim, hemen-
cecik telaşlanma. Aşağıdaki
yazıyı taşıyacağım yanımda.

Artık tamam. Hazırsın orman-
da yalnız dolaşmaya.

Dikkat! Dikkat!

Sevgili Avcı Amca,

Belki biraz şişlik varsa karnımda, inan sadece brokoli ve makarna. Biz vazgeçtik artık et yemekten. Bıktık masalarda kötülenmekten.

Sara ŞAHİNKANAT

Kim Korkar Kırmızı Başlıklı Kızdan?

(Uyarlanmıştır.)

1. ETKİNLİK

Aşağıda, metinde geçen bazı kelimelerin anlamları verilmiştir. Bunları uygun kelimelerle eşleştiriniz.

Böğürtlen, ahududu gibi küçük, dalları dibinden çatallanan ve sapsarı odunsu bitki.

coşku

Bir veya bir şey için olumsuz, aşağılayıcı, hoş olmayan sözler söylemek.

çalı

Sıkıntı duyarak acele etmek, endişelenmek, telaş etmek.

keyif

Sevinç gösterileriyle beliren güçlü heyecan.

telaşlanmak

Canlılık, tasasızlık, iç rahatlığı.

kötülemek

2. ETKİNLİK

Metne göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Anne kurt, yavru kurdun ormana gitmesinden neden endişe duyuyormuş?

2. Yavru kurt, ormana gitmek için annesini nasıl ikna etmiş?

3. Sizce yavru kurt ormana tek başına gitmeli mi? Neden?

4. Yavru kurt, metindeki problemi çözmek için nasıl bir yol izlemiş?

5. Siz bu hikâyeden nasıl bir ders çıkarırsınız?

6. Sizce gerçek hayatta kurtlar brokoli yer mi? Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

3. ETKİNLİK

- Metni, olayların oluş sırasına göre ana hatlarıyla anlatınız.
- Metnin ana düşüncesini aşağıya yazınız.

Metnin ana düşüncesi:

- Aşağıya, metnin içeriğine uygun farklı bir başlık yazınız.

4. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümleleri metne göre tamamlayınız.

Yavru kurt, hava almak istediği için

Annesi, yavru kurdun tek başına ormana gitmeye hazır olup olmadığını anlamak için

Yavru kurt, ormanda kırmızı başlıklı kızla karşılaşırsa söylemiş.

Yavru kurt, avcının okuması için.....

Yavru kurt için annesi onun ormanda yalnız dolaşmaya hazır olduğunu anlamış.

5. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki tabloyu doldurarak "Kim Korkar Kırmızı Başlıklı Kızdan?" metninin konusunu ve karakterlerini "Kırmızı Başlıklı Kız" masalıyla karşılaştırınız.

	Kim Korkar Kırmızı Başlıklı Kızdan?	Kırmızı Başlıklı Kız
Konusu
Karakterler

b. "Kim Korkar Kırmızı Başlıklı Kızdan?" metninin yazarının olaylara bakış açısını arkadaşlarınızla konuşarak değerlendiriniz.

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde hangi kutucuklarda kısa çizgi (-) kullanılması gerektiğini işaretleyiniz.

Annesi günün en zor sorusunu sordu

Diyelim ki karnın tok uykun da çok Derenin kenarında da bir ağaç gölgesi Kaçırılır mı keyfin böylesi

Dikkat Dikkat

Sevgili Avcı Amca

Midemdeki şişkinliğin ne deni brokoli makarna Biz vazgeçtik et yemekten Bıktık masalarda kötülenmekten

Aman anneciğim he mencecik telaşlanma Bundan böyle Avcı Amca için yazdığım bir yazı taşıyacağım ya nımda

Annesi bir kaşını kaldırdı merakla Yavru kurt yine hı zırdı bir cevapla

Kaçırılmaz elbet keyfin böylesi

7. ETKİNLİK

a. Doğa ve çevreyi korumaya yönelik aşağıdaki kuruluş adlarını, kısaltmalarıyla eşleştiriniz. Eşleştiremediğiniz kuruluş adının kısaltmasını boş kutucuğa yazınız.

Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı

TÇV

Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı

TÜRÇEV

Türkiye Çevre Vakfı

DHKD

Türkiye Çevre Eğitim Vakfı

ÇEKÜL

Doğal Hayatı Koruma Derneği

.....

b. Aşağıdaki kısaltmaların açılımlarını yazınız. Bu kısaltmaların nasıl yazıldığı hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

cm:

kg:

m:

kr.:

TL:

mL:

c. Yavru kurdun açıklamasına göre aşağıdaki kısaltmalara uygun ekleri getirerek cümleleri tamamlayınız.

Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kelimenin okunuşu, büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde ise kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır. Eklerden önce kesme işareti (') kullanılır.

cm

TEMA

ÇEKÜL

m

kg

kr.

- üye olalım, fidan dikme kampanyalarına katılıp ülkemizin çölleşmesini önleyelim.
- Bu akşam toplantısına katılarak çevre ve kültür değerlerimiz hakkında bilgileneceğim.
- Millî parkın çevresine 1 kısa, 50 uzun duvar ördüler.
- Tohumların 10 satış fiyatının 50 TL olduğunu öğrendim.

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki karikatürü inceleyip karikatürün verdiği mesajı açıklayınız.

Hicabi DEMİRCİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. ETKİNLİK

Hayvanların korunmasıyla ilgili aşağıdaki tiyatro oyununu sınıfta canlandırınız. Canlandırma sırasında vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat edip beden dilinizi etkili kullanmaya özen gösteriniz.

(Özgür her zaman gittiği parkta otururken sevimli bir kedi yanına gelir.)

Özgür: Sevgili kedicik, sahibin yok mu senin?

Kedi: Mırrr!

(Kedi, Özgür'e yanaşır ve onun peşini bırakmaz.)

Özgür: Kedicik senin karnın da açtır. Üstelik çok üşümüştün. En iyisi seni eve götüreyim.

(Özgür, kediye alıp eve gider. Eve varınca annesi duruma şaşırır.)

Anne: Oğlum, bu kedi nereden çıktı?

Özgür: Anneciğim onu parkta buldum. Karnı aç ve üşümüş. Bu yüzden eve getirdim. Biraz mama verelim.

Anne: Ama oğlum sokaktaki bir hayvan hastalıklı olabilir, onu eve alamayız.

Özgür: Öyleyse önce onu doyuralım. Sonra veterinerine götürelim. Hem aşılarını da yaptırırız.

Anne: Peki, sonra ne olacak?

Özgür: Onu sahipleneceğim anne. Sokak hayvanlarını sahiplenmeliyiz.

Anne: Peki, önce aşılarını yaptıralım, sonra onu güzelce yıkayalım.

Özgür: Var ol anne, buna izin vereceğini biliyordum!

Kedi: Miyaaavv!

Bu kitap için derlenmiştir.

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

Doğadaki varlıkları birbirinden ayıran özellikler nelerdir? Araştırınız.

DİNLEME METNİ

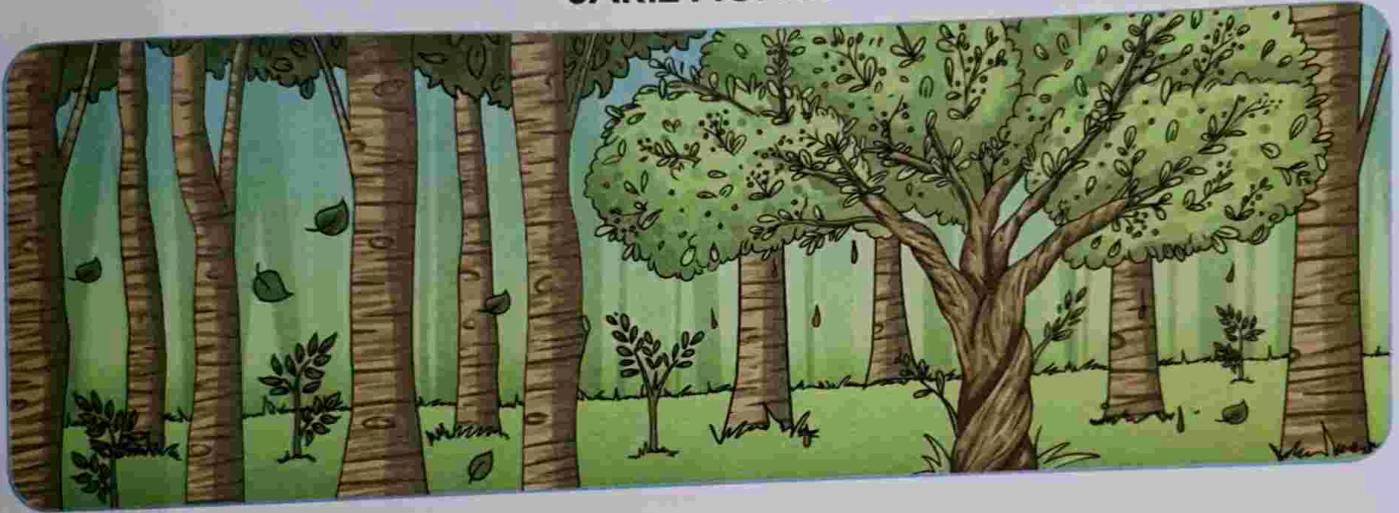
HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Doğadaki varlıkları birbirinden ayıran özellikler nelerdir? Düşüncelerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Adlarını bildiğiniz bitki türleri hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

Metni, dikkatinizi yoğunlaştırarak dinleyiniz.

SAKIZ AĞACI

1. ETKİNLİK

Metinde geçen ve aşağıda anlamları verilen kelimeleri, ipuçlarından yararlanarak bulmacaya yazınız.

1. Bitkileri toprağa bağlayan ve onların, topraktaki besin maddelerini emmesine yarayan bölüm.

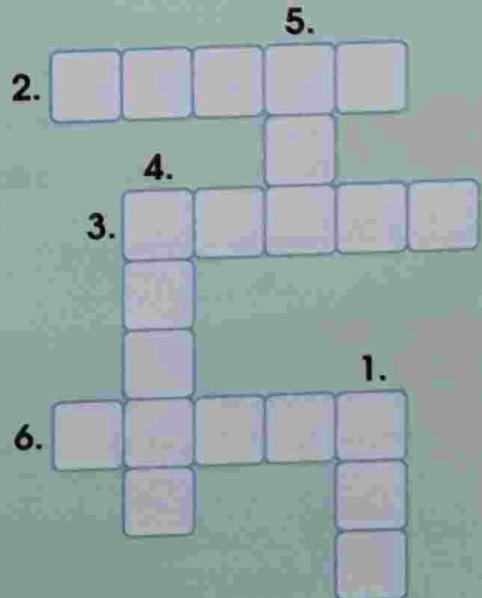
2. Ağaç ve bitkilerin dallarının dışında kalan ana bölümü.

3. Tohumdan ve tomurcuktan çıkan körpe ve küçük dal.

4. Yeni yetişen ağaç.

5. Ağacın gövdesinden ayrılan kollarından her biri.

6. Sulak bölgelerde yetişen, kerestesinden yararlanılan uzun boylu bir ağaç.

2. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin ve kelime gruplarının anlamını öğreniniz. Bu kelime gruplarının metnin anlamına etkisini açıklayınız.

boy atmak

böbürlenmek

yüz vermek

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Kavakların arasında beliren şey neymiş?

.....

2. Kavaklar ve fidanda yıllar içinde hangi değişiklikler olmuş?

.....

.....

3. Fidan, kavaklara kendisini dışlamamaları için neler söylemiş?

.....

.....

4. Yaşlı kavak, fidanın kendisini kabullenmeleri isteğine nasıl bir cevap vermiş?

.....

.....

5. Kavaklar, fidanın kim olduğunu ne zaman anlamışlar?

.....

.....

6. Kavakların utanmasına sebep olan neymiş?

.....

.....

4. ETKİNLİK

- a. Metni ana hatlarıyla anlatınız.
b. Metnin konusunu ve ana fikrini aşağıya yazınız.

Metnin konusu:

Metnin ana fikri:

- c. Metnin size ilginç gelen bölümünü ve bu bölümü neden ilginç bulduğunuzu aşağıya yazınız.

Metnin bana ilginç gelen bölümü

Metnin bu bölümünü ilginç bulmamın nedeni

5. ETKİNLİK

Aşağıya, metnin içeriğine uygun farklı bir başlık yazınız.

.....

6. ETKİNLİK

Aşağıda, metinde geçen bazı cümleler verilmiştir. Bu cümleleri, verilen kelimelerden uygun olanı noktalı yerlere yazarak tamamlayınız.

türüm beni dallarımdaki gövdemin fidan yabancıymışım kavaklar

Eyyy, uzun uzun

Biliyorum, benim ayrı. Görüntüm farklı. Ancak ben de sizin gibi üzerinde duruyorum.

Ben de sizin gibi yapraklarla nefes alıyorum. O yüzden dışlamayın. Bana gibi davranmayın.

7. ETKİNLİK

- a. Sakız ağacı fidanının yaşadıkları karşısında hissettiği duygular hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.
- b. İnsanların benzerlik ve farklılıklarının, aralarındaki ilişkilere etkisi hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki görselden, kelime ve kelime gruplarından yararlanarak ağaçları yok etmenin olumsuz sonuçları üzerine bilgilendirici bir metin yazınız. Yazarken olayları oluş sırasına göre aktarmayı, metnin içeriğine uygun bir başlık yazmayı unutmayınız.

ağaç

insan
sağlığı

besin

ekonomi

oksijen

yangın

9. ETKİNLİK

Aşağıdaki broşürü inceleyiniz. Broşürün amacı ve hedef kitlesi hakkında arkadaşlarınızla konuşup görüşlerinizi açıklayınız.

ATIKLARI DEĞERLENDİRELİM

Günde birkaç dakikalık ilgimizle; doğal kaynakları koruyabilir, çöp sorununun çözümüne katkı sağlayabiliriz.

Bu broşürü okuduktan sonra, faydalanması için bir başkasına verebilirsiniz.

Çöp Deyip Atmayın, O Bir Hammadde

Çöpe karıştırmadan, temiz olarak ayrı ayrı biriktirilen kâğıt, cam, plastik, metal atıkların değerlendirilmesi ile doğal kaynaklarımızı korumuş, doğayı daha az kirletmiş, çöp miktarını azaltmış, ekonomiye katkı, enerji ve su tasarrufu sağlamış oluruz.

Atıklar Nasıl Biriktirilmeli?

Kâğıt, plastik, metal ve cam atıklar kaynağında, çöpe karıştırmadan, temiz olarak ve ayrı ayrı biriktirilmelidir.

Atıklar Nereye Teslim Edilir?

Atıkların toplanması sorumluluğu ve organizasyonu belediyelere verilmiştir. Atıklar, belediyelerin belirlediği toplama noktalarına bırakılmalıdır.

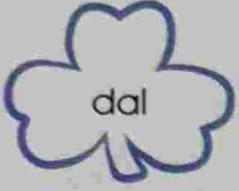
10. ETKİNLİK

Bitkilerin korunmasına yönelik bir kampanya düzenleyeceğinizi düşününüz. Aşağıya, kampanyanızı bir bitkinin ağzından tanıtan, hayalî ögeler barındıran kısa bir reklam senaryosu yazınız.

11. ETKİNLİK

Aşağıdaki eş sesli kelimeleri farklı anlamlarıyla kullanarak birer cümle yazınız.

.....

.....

.....

.....

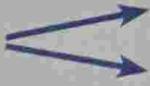
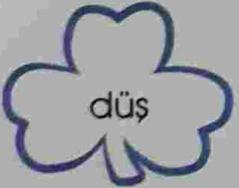
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SERBEST OKUMA METNİ

DENİZ MASALI

Kocaman gövdeli anne kaplumbağa günlerce yüzdü. Doğduğu kıyılara vardığında yorgundu. Kumsala çıktı. Ağır ağır ilerledi. Yumurtlamak için uygun bir yer aradı. Yüzgeçleriyle kumu kazdı. Açtığı çukurun içine yumurtalarını bıraktı. Belki iki yüz, belki üç yüz tane. Sonra yumurtalarının üstlerini kumlarla örttü. "Yaz gelince yumurtalarım olgunlaşacak. Pek çok bebek kaplumbağam dünyaya gelecek." diye düşündü. Bitkindi ama sevinçliydi. Denize döndü. Diğer kaplumbağalarla buluştu. Yüzdüler.

Haftalar geçti. Sıcak arttı. İnsanlar sahile gelip denize girmeye başladılar. Kumsal taşıtlarla doldu. Çadırlar kuruldu. Renkli plaj şemsiyeleri altında yemekler yendi. Çocuklar kumdan kaleler yaptılar. Köpeklerle top oynadılar. Gözden kaçan naylon torbalar denizde yüzmeye başladı. (...)

Deniz kaplumbağaları hüznle sahili gözlediler. Kalabalık onları rahatsız ediyordu. Anne kaplumbağa, kumun altında sakladığı pek çok yumurtanın kırılmış olabileceğini düşündü. "Geriye kalan yavrularım denize ulaşabilecekler mi?" diye sordu. "Sanmam." dedi yaşlı kaplumbağa başını iki tarafa sallayarak. "Sabaha karşı yumurtalardan çıkan minik kaplumbağalar, denizin ışıltısına doğru yol alacaklar. Denizdeki parıltıları seçebilmeleri için çevrenin karanlık olması gerekir. Çadırlarda gece boyu yanan kamp ışıkları yavruların yollarını şaşırtmasına neden olacak. Aralarından bir veya iki tanesi belki denize ulaşır."

Anne kaplumbağa bütün yavrularını kurtarmaya karar verdi. Denizin derinliklerine doğru yüzdü. Balıklarla konuştu: "Yavrularımı kurtarmak için bana yardım edin." dedi. Balıklar onun peşinden yüzdüler. Birlikte yüzeye yükseldiler. Anne kaplumbağa Aydede'ye seslendi: "Bana yardım etmelisin. Yavrularımı kurtarmalıyız." Aydede ve balıklar yavru kaplumbağaların yaşaması için iş birliği yaptılar. Aydede, gece boyunca ışınlarını denizin üzerine gönderdi. Su yüzüne toplanan balıkların gümüş pulları, Aydede'nin ışığını yakalayarak ışıldaklar gibi yandı. O sırada sahildeki yumurtalar kırılmaya, çatlamaya başlamıştı. Kabuklardan sıyrılan yavrular ışığa, denize doğru koşmaya başladılar. Kısa zamanda dalgalara kavuştular. Anne kaplumbağa, yavrularını sevinçle karşıladı. Kocaman bir aile oldular. Birlikte denize açıldılar.

Can GÖKNİL

Deniz Masalı

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Aşağıdaki metni okuyunuz.

YILDIZLARI GÖRMEK İÇİN IŞIKLARI SÖNDÜRÜN

Işık kirliliğinin gece gökyüzünde görebileceklerinizi nasıl etkilediğini kolayca test edebilirsiniz. Gökyüzünün açık olduğu bir gece tüm ışıklarınızın, bahçe ışıklarının da kapalı olduğundan emin olun. Gökyüzü netleşene kadar gözlerinizin alışmasını bekleyin. Yıldızlara ve görebildiğiniz tüm detaylara bakın. Şimdi birine ışıkları yaktırın. Yıldızlara şimdi bakın. Önceki kadar netler mi? İşte bu ışık kirliliği!

Kullanmadığınız ışıkları söndürerek, parlak ışığa ihtiyacınız yoksa düşük güçte aydınlatma sağlayan ampuller kullanarak ve lambalarınızı aydınlanması gereken yere doğru tutarak ışık kirliliğini engellemeye yardımcı olabilir ve enerji tasarrufu yapabilirsiniz.

Sheri AMSEL (Şeri EMSİL)

Çocuklar için Her Yönüyle Çevre Kitabı

A. 1, 2, 3 ve 4. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Metnin konusu nedir?

.....

2. Metnin türü nedir?

.....

3. Işık kirliliğinin gökyüzünde görebileceklerimizi nasıl etkilediğini anlamak için ne yapmalıymışız?

.....

.....

.....

4. Işık kirliliğini önlemek için neler yapılabilirmiş?

.....

.....

.....

B. Aşağıdaki soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. "Uyanır uyanmaz perdeyi açtı." ve "Karabaş bir şeyin kokusunu aldı." cümlelerinde geçen altı çizili kelimeler için hangisi söylenebilir?

A) Mecaz anlamlıdır.	B) Eş anlamlıdır.
C) Terim anlamlıdır.	D) Gerçek anlamlıdır.
2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "de/da" bağlacı **yanlış** yazılmıştır?

A) Kitaplarını arabada unutmuş.	B) Timsahlar, karada ve suda yaşar.
C) Sinan'da geldi.	D) Kardeşi de gelecekmiş.
3. "Zeynep nazik, düşünceli, çalışkan bir çocuktur ama" cümlesini tamamlamak için aşağıdaki kelimelerden hangisi kullanılmalıdır?

A) dağınıktır	B) düzenlidir	C) mutludur	D) temizdir
---------------	---------------	-------------	-------------
4. Aşağıdakilerden hangisi cümlelerin sonunda kullanılan bir noktalama işareti **değildir**?

A) üç nokta	B) kısa çizgi
C) iki nokta	D) ünlem işareti
5. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimelerden hangisi sestesh (eş sesli) kelimedir?

A) <u>Çiftçiler</u> ekinleri topladılar.	B) Yatmadan önce lambayı <u>söndür</u> .
C) Baharda <u>kır</u> gezisine çıkalım.	D) <u>Sabah</u> erkenden uyandı.

C. Kısaltmalarla ilgili aşağıdaki açıklamalardan doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

- (...) 1. Milimetrenin kısaltması büyük harflerle yazılır.
- (...) 2. Türkiye Cumhuriyeti'nin kısaltması "T.C." dir.
- (...) 3. Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kelimenin okunuşu esas alınır.
- (...) 4. Kısaltmalara getirilen eklerden önce kesme işareti kullanılır.
- (...) 5. Küçük harflerle yapılan tüm kısaltmaların sonuna nokta konur.

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

1. Günümüzde kullandığımız bilgisayarların nasıl bir gelişim gösterdiğini araştırınız.
2. Teknolojik bir aletin kullanma kılavuzunu sınıfa getiriniz.

7. TEMA

BİLİM VE TEKNOLOJİ

TEMADAKİ METİNLER

HIZLI DÜŞÜNMEK
(Glenn MURPHY)

**ELEKTRONİK BEYİNLERLE
DOLU BİR DÜNYA**
(Peter CLOUSEN)

GÜNEŞ'İN GİTTİĞİ GÜN
(Jonathan HEILIG)

DİNLEME METNİ

BİLGİSAYAR
(Muhsin ATILLA)

SERBEST OKUMA METNİ

KAR TANELERİ BİLİMİNİN TARİHİ
(Özlem KILIÇ EKİCİ)

Okudugunu Anlama

Sözlü İletişim

Yazma

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Bilgisayarın zaman içinde nasıl bir gelişim gösterdiği hakkındaki araştırmadan edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Bilgisayarı günlük yaşantınızda nerede ve ne amaçlarla kullanıyorsunuz? Örnekler veriniz.

Noktalama işaretlerine dikkat ederek metni sessiz okuyunuz.

HIZLI DÜŞÜNMEK

Dijital bilgisayar pek çok açıdan insanoğlunun en büyük icadıdır. Teleskopların gözlerimizin, radyoların da kulaklarımızın gücünü artırması gibi, bilgisayarlar hayal edebileceğimizden bile hızlı ve doğru bir şekilde bilgiyi işlememizi sağlar.

İlk bilgisayarlar abaküs gibi basit sayma ve hesaplama araçlarıydı. İlk mekanik bilgisayarlar 1600'lerde ortaya çıktı. Bilgisayarlar, geçtiğimiz yüzyılda geliştirildi; daha doğru bir ifadeyle elektronik alandaki gelişmelere paralel olarak yeniden icat edildi. Oda büyüklüğündeki ilk elektronik makinelerin kullanımından sonraki 10 yıl içinde, (...) daha küçük ve daha hızlı cihazlar ortaya çıktı. 20 yıl içinde, bilgisayarlar güçlü mikroişlemcilerle sahip oldu.

Günümüzde bilgisayarlar, kalkınmış ülkelerdeki hemen hemen her evde, okulda ve iş yerinde yer almaktadır ve modern dünyanın işlemesini sağlayan makinelerde kullanılmaktadır.

Glenn MURPHY (Gilen MÖRFİ)

İcatlar

çev.: Levent TÜRER

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

a. Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamını önce tahmin ediniz. Sonra bu kelimelerin anlamını sözlükten bulup karşlarına yazınız.

icat:

teleskop:

abaküs:

mekanik:

cihaz:

b. Yukarıdaki kelimeleri anlamına uygun olarak kullanacağınız birer cümle yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ETKİNLİK

Metinden edindiğiniz bilgileri kendi cümlelerinizle aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ETKİNLİK

Metne göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

- İlk bilgisayarlar basit sayma ve hesaplama işlemlerini yapabilen araçlardı.
- Bilgisayarların, gözlerimizin gücünü arttıran teknolojik aletler olduğu söylenebilir.
- İlk mekanik bilgisayarlar 2000'lerde kullanılmaya başlanabildi.
- İlk elektronik bilgisayarlar bir oda büyüklüğündeydi.
- Bilgisayarlar, bilgiyi hızlı ve doğru bir şekilde işlememizi engelleyen araçlar olarak hayatımıza girdi.

4. ETKİNLİK

a. Metne göre insanoğlunun en büyük icadı neymiş? Yazarın bu görüşüne katılıyor musunuz? Nedenini açıklayınız.

b. Metne göre bilgisayarlar ne zaman ortaya çıkmış, ne zaman gelişme göstermiş? Bu bilgisayarların özelliklerini günümüz bilgisayarlarıyla karşılaştırınız.

c. Günümüzde bilgisayarlar nerelerde kullanılmaktadır? Örnekler veriniz.

5. ETKİNLİK

a. Teknolojik bir alet ile ilgili kullanma kılavuzunu inceleyiniz. Kılavuzda hangi bilgilerin yer aldığı hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

b. Kullanma kılavuzuna göre bu aletin kullanılma aşamalarına yönelik yönergeler yazınız. Bu yönergeleri uygun görsellerle destekleyerek bir broşür hazırlayınız.

6. ETKİNLİK

Farklı yazı karakterleriyle yazılmış aşağıdaki yönergeleri okuyunuz. Bu yönergeleri, olayların oluş sırasına göre numaralandırınız.

..... Bilgisayar açıldığında çalışmak istediğiniz programı seçip çalışmanızı gerçekleştiriniz.

..... Bilgisayar kapandığında bir büyüğünüzden bilgisayarın fişini prizden çıkarmasını isteyiniz.

..... Kasanın üzerindeki veya ekranın sağ alt köşesindeki "power (güç)" düğmesine basarak bilgisayarı açınız.

..... Bilgisayarın fişinin prize takılı olduğundan emin olunuz.

..... Çalışmanızı tamamladığınızda bilgisayarı kapatmak için önce ekranın sol alt köşesindeki menüye tıklayıp açılan pencereden "kapat" seçeneğini işaretleyiniz.

7. ETKİNLİK

Dilimize yabancı dillerden geçmiş aşağıdaki kelimelerin Türkçe karşılıklarını yazınız. Bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

data:

joystick:

no-frost:

dijital:

e-mail:

self-servis:

star:

start:

dizayn:

jenerik:

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

Teknolojinin günlük yaşantımıza sağladığı yararlar hakkındaki düşüncelerinizi defterinize kısaca yazınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Teknolojinin günlük yaşantımıza sağladığı yararlar hakkındaki düşüncelerinizle ilgili yazınızı arkadaşlarınıza okuyunuz.

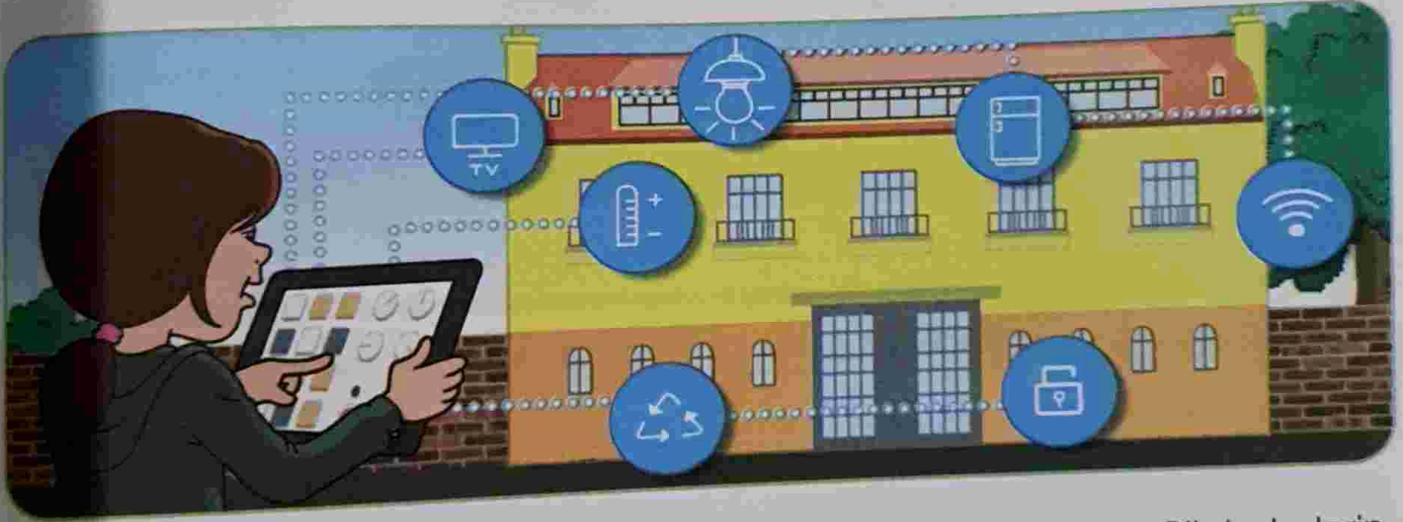
Metni, arkadaşlarınıza sorabileceğiniz soruları belirleyerek okuyunuz.

ELEKTRONİK BEYİNLERLE DOLU BİR DÜNYA

Elektronik beyinler günlük hayatımızda sürekli karşımıza çıkıyor. Hemen hemen her gün bu tür küçük makineleri kullanıyoruz. Müzik setimizde radyo frekansını ayarlıyoruz ve buradan gelen sinyalleri CD'ye aktarıp yeniden müziğe çevirebiliyoruz. (...) Elektronik beyinler, ev ve cep telefonlarıyla konuşulanları dijital sinyallere ve daha sonra sese dönüştürüyor. Yüzlerce telefon numarasını belleğine kaydediyoruz, tek tuşla bağlantı sağlıyoruz ve inanılmaz bir hızla haberleşme olanaklarına sahip oluyoruz. Bütün dünyayı birbirine bağlayan telefon ağları büyük bir bilgisayarı andırıyor. Elektronik beyinler sayesinde fırın, çamaşır makinesi ve mikrodalga fırınlar sıcaklığı, yıkama ve pişirme programlarını ayarlıyor ve enerji tasarrufuna katkıda bulunuyor. Fotoğraf makinesinde kullanılan elektronik beyin, objektif ve flaşlar sayesinde ışığı hesaplıyor ve ayarlayabiliyor. Elektronik beyinler aynı zamanda hesap makinesinde dört işlem, yüzde hesaplamaları için de kullanılıyor. Daha pek çok şeyde elektronik beyinli cihazlar karşımıza çıkıyor.

Bilgisayar uzmanları ve mimarlar, "akıllı ev" diye adlandırdıkları yapılarda bu beyinlerin kullanıldığını ifade ediyorlar. Bu tür evlerde, birbirleriyle sürekli bilgi alışverişi içinde olan yüzlerce mikroçip bulunuyor. Bu mikroçipler, daha kapı girişinde yüz taraması yapıyor ve içeri girilip girilmeyeceğinin kararını veriyor. Üstelik içeri girmek için de artık anahtara ihtiyaç yok. Sistem, bir odaya adım atıldığı anda ışıkları açıyor ve istenilen sıcaklığı, pencerelerin konumuna göre kaloriferleri ve panjurları ayarlıyor. Sabahları uyandırma sistemi devreye giriyor, uyandırma saati çalar çalmaz tost ve kahve makineleri çalışmaya başlıyor. Mikroçipler sayesinde buzdolabının bile kontrolü mümkün oluyor. Mikroçipler alışveriş listesi de oluşturabiliyor ve bunu en yakın markete iletiyor veya evdeki malzemeye göre yemek tarifleri öneriyor. Ev sakinlerinin evde olmadığı zamanlarda ateş, su ve hırsız alarmını devreye sokuyor, derin dondurucuyu ayarlıyor, çiçekleri suluyor. Hırsızların evde kimsenin olmadığını anlamaması için düzensiz aralıklarla ışıkları açıp kapatıyor, farklı sesler çıkarıyor.

Ev dışında da birçok alanda elektronik beyinlerle karşılaşılıyor. Bilet gişelerindeki makineler tarifeyi hesaplayıp uygun bileti veriyor. Bankamatiklerle kurulan veri bağlantıları aracılığıyla yaşanan şehirden çok uzaktayken bile hesapta para olup olmadığı kontrol edilebiliyor. Elektronik beyne sahip makineler para verebiliyor, yapılan işlemleri merkezî bir bilgisayara aktarabiliyor. Merkezî bilgisayar ise şahsın hesabının bulunduğu bankayı bu işlemlerden haberdar ediyor. (...) Mars'ın kasalarındaki elektronik beyinler, ürünlerin üzerinde bulunan barkodu okuyup ürün hakkında bilgi veriyor ve ürünün satıldığını ilgili merkezlere bildiriyor. (...)

Bazı insanların vücutlarında bile bu elektronik beyinler bulunuyor. Bir işitme cihazının içinde bulunan çok küçük bir çip, sadece gerekli sesleri filtreden geçiriyor. Hasta bir kalbin atışlarını düzenleyen bir çip, vücudun durumuna göre gerekli tempoyu ayarlıyor. Örneğin basamak çıkarken kalp atışlarını hızlandırıyor.

Peter CLAUSEN (Pitir KILAUZIN)

Bilgisayarlar ve Robotlar

çev.: Ali Cem ELMALI / Mehmet Tahir ÖNCÜ

1. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimeleri anlamının başına yazınız. Bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

bellek

dijital

objektif

elektronik

barkod

sinyal

frekans

mikroçip

.....: Elektrik akımını geçiren cihazların geliştirilmesiyle ilgilenen mühendislik dalı.

.....

.....: Titreşim sayısı.

.....

.....: Bir şey bildirmek için verilen işaret.

.....

.....: Verilerin bir ekran üzerinde elektronik olarak gösterilmesi.

.....

.....: Fotoğraf makinesi, mikroskop, dürbün gibi optik aletlerde cisimlerden gelen ışınları alıp ekran üzerine aktaran mercek sistemi.

.....

.....: Küçük ve hafif elektronik parça.

.....

.....: Malın değişik özelliklerini ve fiyatını belirten, elektronik aygıtların okuyabileceği biçimde düzenlenmiş etiket.

.....

.....: Bir bilgisayarda verileri depolayan bölüm.

.....

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Elektronik beyinlerin kullanıldığı makineler hangileriymiş?

.....

.....

2. Elektronik beyinler en çok hangi meslek grupları ve hangi alanlarda kullanılmaktaymış?

.....

.....

3. Akıllı evlerde elektronik beyinlerden nasıl yararlanılmaktaymış?

.....

.....

3. ETKİNLİK

Aşağıya, metinle ilgili 3 soru da siz yazınız. Yazdığınız soruları cevaplayınız.

Sorular

1.

.....

.....

2.

.....

.....

3.

.....

.....

Cevaplar

1.

.....

.....

2.

.....

.....

3.

.....

.....

4. ETKİNLİK

Metnin türünü aşağıya yazınız.

.....

5. ETKİNLİK

Metinde geçen gerçek, terim ve mecaz anlamlı kelimelere üçer örnek yazınız.

Gerçek Anamlı	Terim Anamlı	Mecaz Anamlı
.....
.....
.....

6. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup yazınız.

makine

.....

enerji

.....

tasarruf

.....

mikrodalga

.....

cihaz

.....

7. ETKİNLİK

a. Elektronik beyne sahip bir makinenin kullanma kılavuzunu inceleyiniz. Bu makinenin özelliklerini aşağıya yazıp arkadaşlarınıza tanıtırınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b. Aşağıya, tanıttığınız makineyi dikkatli kullanmaya yönelik kolay hatırlanıp tekrarlanabilen bir cümle (slogan) yazınız.

.....

8. ETKİNLİK

Elektronik beyne sahip makinelerin hayatımıza sağladığı katkılar nelerdir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

9. ETKİNLİK

Aşağıdaki ifadelere getirilen ekleri uygun noktalama işaretiyle ayırarak yazınız.

Ankaradan	▶	Evereste	▶
Öznurun	▶	Selim Beye	▶
TDKye	▶	3 myi	▶
Türkiyenin	▶	20 kglık	▶
15 cmlık	▶	Türküm	▶
Atatürktür	▶	İzmirde	▶

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Teknolojik gelişmelerin doğal yaşam üzerindeki olumsuz etkileri hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

Noktalama işaretlerine dikkat ederek metni okuyunuz.

GÜNEŞ'İN GİTTİĞİ GÜN

Kuş uyandı uykusundan,
 Ağaçtaki yuvasından,
 Bir esnedi, bir gerindi
 Ve sabah çayına atacağı kurtçukları buldu
 Tünediği dalından. (...)
 Ardından tuhaf bir şey ilişti gözüne.
 Çok ama çok uzaklardaydı,
 Işıl ışıl ve sapsarıydı,
 Gündüz gibi aydınlıktı.
 Bunun üzerine çevirdi kuş dürbünü
 Ve o şeyin
 İpe asılmış sallanan
 Bir ampul olduğunu gördü.
 Ve o ampul,
 Güneş'in yerine asılmıştı.
 Zaten Güneş'in yerinde yeller esiyordu...
 Güneş de şimdi nereye kaybolmuştu?

Laboratuvar önlüğü ve gözlüğüyle,

İhtiyar bir adam gördü, tam o anda kuş. (...)

"Merhaba!" dedi adam.

"Sen zeki bir kuşa benziyorsun... Ben Bay Bilimci, bir astronomi dehasıyım! On yıl ve bir gündür, gökyüzüne dair araştırmalar yapıyorum. İşte bugün, Güneş'in gittiği gün!"

Çok geçmeden Bay Bilimci, kuşa, uçan makinesini gösterdi. (...)

"Korktuğunu görebiliyorum, dedi Bay Bilimci, kuşa. "Ama inan, bu son derece güvenli ve sana söz veriyorum benimle gelecek olursan Güneş'i buraya getireceğiz geri..."

Daha kuş "Cık!" bile diyemeden kendini gökyüzünde buluverdi. O çılgın makinede, o çılgın ihtiyar adamla birlikteydi. Bay Bilimci, makinenin rotasını belirledi. Tüm araştırmayı yapmış ve bu yolculuğun varış noktasını belirlemişti.

Saatlerce uçtuktan ve yolda biraz da dinlendikten sonra Bay Bilimci'nin haritasındaki noktaya ulaştılar.

Ardından, büyük tahta kapıyı çaldılar. (...) Kapı başladı ısınmaya, parlak bir ışık belirdi. Ve Güneş'in yüzünü gördüler. (...)

"Gerçekten söylemeliyim ki beni bulabilmenizden çok etkilendim. Ama bugün için ziyaret saatleri sona erdi. Ben emekli oldum, görüyorsunuz.

Dört buçuk milyar yıldır parlıyorum...

Hiç durmadan parlıyorum.

Bitmiyor ki hiç işim.

Hep tek başımayım. (...)

Hiç ara vermiyorum, hiç dinlenmiyorum. (...)

Elimden geleni yaptım ve benden bu kadar!

Hepinizi ısıtmak için, arkamda size bir ampul bıraktım..." (...)

"Sevgili Güneş!" diye seslendi kuş. (...) Anladım ki yorulmuşsun.

Ama gezegenimizde hayat, sen olmadan varlığını sürdüremez.

Bunu sen de biliyorsun!

Sıcaklığın ve ışığın için sana ihtiyacımız var.

Emekli olman pek doğru olmaz.

Büyümek ve yaşamak için bebeklerin güneş ışığına ihtiyacı var.

Sen olmadan, bu zavallı şirin ufaklıklar hep ufak kalırlar. (...)

Tüm çiçeklerin dilleri sarkar dışarı.

Senden gelen ışık, büyümeleri için onlara güç verirken fotosentez yapmak için sana ihtiyaçları var. (...)

Tüm bitkiler yok olduğunda balıkları yiyen kuşlar da benim kurtçuklarımı yemeye başlar. Bana da yemem için tek bir kurtçuk bile kalmaz.

Komşum horoz anlamaz ki neden gökyüzünden bir ampul sarkar.

Artık güneşte kurumuş domatesler de yok. Kuru üzüm ya da kuru erik. (...)"

"Geri döneceğim!" dedi Güneş.

"Dilediğiniz olsun!

Bebekler için geri döneceğim.

Çiçekler ve balıklar için de!

Sabahları ben doğar doğmaz ötebilsinler diye.

Horozlar için geri döneceğim. (...)

Domateslerinizi, üzümlerinizi ve eriklerinizi kurutacağım. (...)

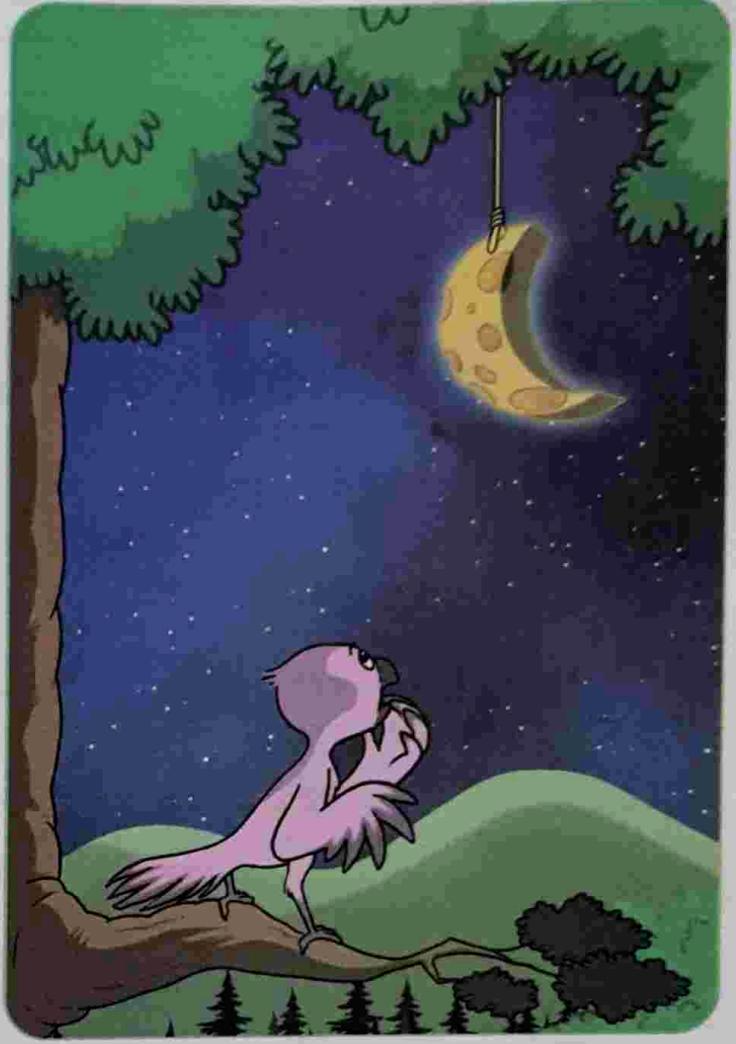
Güneş gözlüklerinizi hazırlayın ve kumsala gidin!" (...)

Güneş onları eve gönderdi.

Kuş, ağaçtaki yuvasına ulaştığında bir de ne görsün,

Ay'ın olması gerektiği yerde sallanan bir şey...

O şey, ipe bağlanmış peynir diliminden başka bir şey değildi!

Jonathan HEILIG (Canın HAYLIG)

Güneş'in Gittiği Gün

çev.: Sima ÖZKAN

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

a. Aşağıda, metinde geçen bazı kelimelerin anlamları verilmiştir. Bunları uygun kelimelerle eşleştiriniz. Eşleştiremediğiniz anlama uygun kelimeyi boş kutucuğa yazınız.

Yeşil bitkilerin kendi besinini üretmesi.

.....

İnsan zekâsının, insan kişiliğinin erişebileceği en yüksek düzey, dâhilik.

fotosentez

Bir gemi veya uçağın gidiş yönü, izleyeceği yol.

laboratuvar

Uzaktaki cisimlerin görüntülerini büyütme veya yaklaştırmaya yarayan, iki mercekten oluşan optik alet.

astronomi

Tıp, eczacılık, fizik, kimya gibi bilim dallarıyla ilgili araştırmaların, deneylerin yapıldığı özel donanımlı yer.

deha

Gök cisimlerinin konumlarını, hareketlerini, birbirine olan uzaklıklarını, yapılarını inceleyen bilim, gök bilimi.

rota

b. Metinde geçen ve aşağıda anlamı verilen kelimeleri ipucundan yararlanarak yazınız.

t.....: Kuşlar, kanatlı evcil hayvanlar, uyumak için bir dala veya sırığa konmak.

e.....: Bir kimse hakkında iyi bir izlenim edinmek.

k.....: Kısa bir süre uyumak, şekerleme yapmak.

g.....: Kolları açarak gövdeyi gergin bir duruma sokmak.

e.....: Uykulu, sıkıntılı veya yorgunluk duyulan bir anda ağzı genişçe açarak soluk alıp vermek.

2. ETKİNLİK

Metni, olayların oluş sırasına göre ana hatlarıyla anlatınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki soru ifadelerini kullanarak metinle ilgili sorular yazınız. Yazdığınız soruları arkadaşlarınıza yöneltiniz.

Kim?

Ne zaman?

Nerede?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Nasıl?

Ne?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Metnin ana düşüncesini aşağıya yazınız.

Metnin ana düşüncesi:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ETKİNLİK

Aşağıya, metnin içeriğine uygun farklı bir başlık yazınız.

.....

6. ETKİNLİK

Metinden, "de" ve "ki" bağlaçlarının geçtiği üçer cümle bulup aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimelerin hangi anlamda (gerçek, terim, mecaz) kullanıldığını belirleyiniz. Üçüncü cümledeki altı çizili kelimenin ilk harfinin neden büyük yazıldığını açıklayınız.

- Annem, güneş ışığının gözlerini kamaştırdığını söyledi.
- Bugün yüzü güneş gibi parlıyor.
- Gezegenimizin ısı ve ışık kaynağı Güneş'tir.

b. "Ay" kelimesini farklı anlamlarıyla kullanacağınız cümleleri aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

8. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki kelimelerin kısaltmalarını yazım kılavuzundan bulup karşlarına yazınız.

telefon →

Türkiye →

sayfa →

Türkçe →

apartman →

saat →

cilt →

dakika →

eczane →

çeviren →

hazırlayan →

cadde →

sokak →

mahalle →

numara →

b. Bu kısaltmalara getirilen ekleri nasıl yazmanız gerektiği hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

9. ETKİNLİK

Metindeki kuş, Ay'ın bulunması gerektiği yerde ipe bağlanmış peynir dilimi gördükten sonra ne yapmış olabilir? Bu sorunun giderilmesine yönelik düşüncelerinize göre metnin devamını aşağıya yazınız. Yazarken metnin türüne uygun olarak anlatımı devam ettiriniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

Gazete, dergi ve kitaplardan bilgisayarlarla ilgili haberler, bilgilendirici yazılar ve görseller derleyiniz.

DİNLEME METNİ

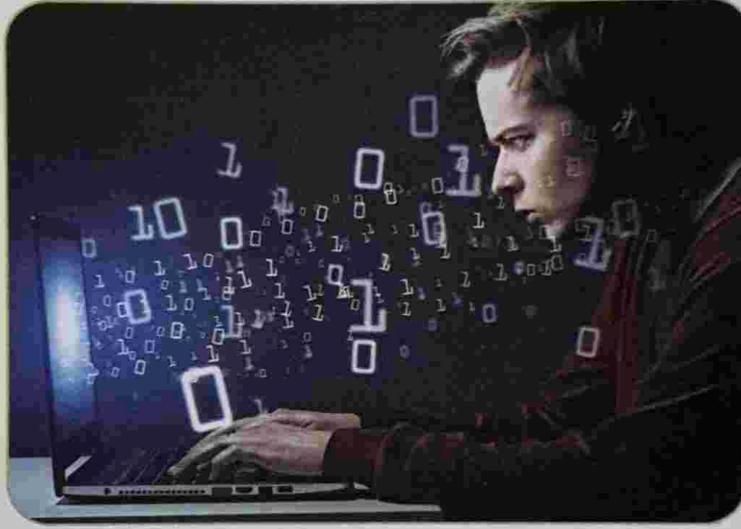
HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Görselinden ve başlığından hareketle dinleyeceğiniz metnin konusunu tahmin ediniz.

Metni, dikkatinizi yoğunlaştırarak dinleyiniz.

BİLGİSAYAR

1. ETKİNLİK

Şiirde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamını önce tahmin edip sonra sözlükten bularak yazınız.

aşmak

.....
.....
.....
.....

dizi

.....
.....
.....
.....

çabalamak

.....
.....
.....
.....

2. ETKİNLİK

Şiirin konusunu ve ana duygusunu aşağıya yazınız.

.....
.....

3. ETKİNLİK

a. Şaire göre bilgisayarın üstün özellikleri nelermiş? Şairin bu düşüncesine katılıp katılmadığını nedeniyle yazınız.

.....

.....

b. Şair, "Başka bir canlı sanki, / Fakat bilmiyor soluk alıp vermesini." dizelerinde bilgisayarı neden insana benzetmiştir? Açıklayınız.

.....

.....

4. ETKİNLİK

"Hızlı Düşünmek" ve "Bilgisayar" başlıklı metinleri, türü ve konusu açısından karşılaştırınız.

	Hızlı Düşünmek	Bilgisayar
Türü
Konusu

5. ETKİNLİK

Gazete, dergi ve kitaplardan derlediğiniz bilgisayarlarla ilgili haberleri, bilgilendirici yazıları ve görselleri sınıf arkadaşlarınızla inceleyiniz. Bunların içeriklerini arkadaşlarınızla konuşarak değerlendiriniz. Konuşurken farklı bakış açılarını ayırt edip bunlara anlayışla yaklaşınız. Başkalarının sözünü kesmemeye, konuşanın sözlü olmayan mesajlarını kavramaya, akış içerisinde söz alarak konuşmaya dikkat ediniz.

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde kutucukların içine uygun noktalama işaretini yerleştiriniz.

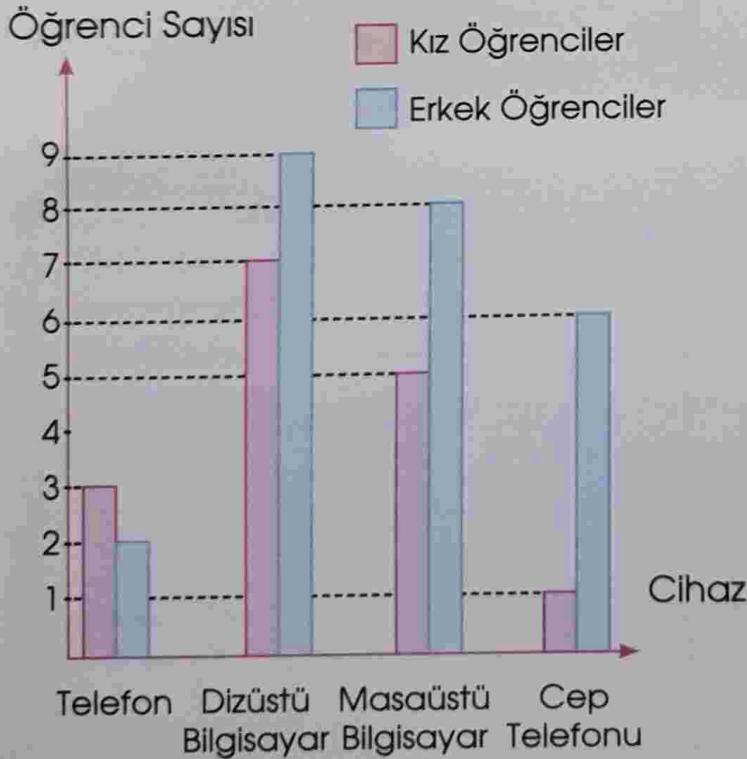
- Öğretmen Fatih e sordu
- Büyüyünce ne olmak istiyorsun
- Fatih hiç düşünmeden cevap verdi
- Bilgisayar mühendisi olmak istiyorum öğretmenim
- Ardından da şunları söyledi
- Bilgisayar mühendisi olup eğitimde kullanılabilecek yeni ilgi çekici
- yararlı programlar geliştirmek istiyorum

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki grafiği inceleyip soruları yanıtlayınız.

Grafik: 4/A Sınıfı Öğrencilerinin İnternet Araştırmalarında Kullandıkları Cihazlar

• Bu sınıfta toplam kaç öğrenci vardır?

Genel ağa bağlanmak için;

• Cep telefonu kullanan kız ve erkek öğrencilerin toplam sayısı kaçtır?

• Hangi cihazı kullanan erkek öğrencilerin sayısı, kız öğrencilerin sayısından azdır?

• Dizüstü bilgisayar mı, masaüstü bilgisayar mı kullanan kız öğrencilerin sayısı daha fazladır?

• Dizüstü bilgisayar kullananların sayısı ile masaüstü bilgisayar kullananların sayısı arasındaki fark kaçtır?

8. ETKİNLİK

Defterinize "Bilim ve Teknoloji Haftası" etkinlikleri için bu haftanın önemini anlatan bilgilendirici bir yazı yazınız. Yazınızı çizim, grafik ve görsellerle zenginleştirip sınıf panosuna asarak arkadaşlarınızla paylaşınız.

SERBEST OKUMA METNİ

KAR TANELERİ BİLİMİNİN TARİHİ

(...) Farklı farklı şekillerde olan kar taneleri ve buz kristalleri, geçmişten günümüze birçok bilim insanının dikkatini çekmeyi başarmıştır. Örneğin 1611 yılında Johannes Kepler (Yohannes Kepler) bir makalesinde kar kristallerinin her zaman gösterdiği altılı simetri şekillerinden bahseder. Bundan yaklaşık yirmi sene sonra, René Descartes (Röne Dekart), doğada çok ender görülen on iki kenarlı kar tanelerini gözlemler. Kenarların ve açılarının mükemmel bir biçimde birbirlerine eşit ve dümdüz olduğunun altını çizerek bu kadar düzgün şekilde oluşan kar tanelerinden nasıl etkilendiğini ifade eder. (...) Robert Hooke (Rabirt Huk) da 1665 yılında yayımladığı kitabında çok çeşitli kar tanelerinin ve buz kristallerinin elle çizilmiş şekillerine yer verir. Tüm bu yayınlarda o zamanki koşullar ve altyapı dâhilinde çok fazla detaya yer verilmez, kar tanelerinin güzelliği şiirsel dille anlatılır.

Kristalleri inceleyen x-ray kristalografi bilimi geliştirildikten sonra kar taneleri ve kristallerin detaylı şekil ve yapıları incelenmeye başlanır. Gerçek sistematik çalışmalar 1950'li yıllarda Japon nükleer fizikçi Ukichiro Nakaya (Yukichiro Nakaya) ile başlar. Nakaya, kar tanelerini tanımlayarak kapsamlı bir katalog hazırlar. Aynı zamanda da laboratuvarında yapay kar kristallerini elde eden ilk bilim insanı olarak bilim tarihine geçer. (...)

Şimdilerde ise California (Kaliforniya) Teknoloji Enstitüsünden fizikçi Kenneth Libbrecht (Kenit Libiret), meslek yaşamını kar tanelerini incelemeye adanmıştır. Oluşturduğu internet sayfasında incelediği ve dokümantasyonunu yaptığı en az 35 adet doğal kar tanesi ve daha birçok başka buz kristalinin bilgilerini ve fotoğraflarını paylaşıyor. (...) Bu araştırmacı, laboratuvarında kendi buz kristallerini yaratıyor ya da soğuk iklim bölgeleri olan Michigan (Mişigin), Alaska ve Ontario (Ontaryo)'ya giderek gerçek kar tanelerinin yüksek çözünürlüklü mikroskobik görüntülerini elde ediyor. Yaptığı iş gerçekten çok dikkat gerektiren, ince bir iş. Çok küçük bir fırça kullanarak yakaladığı kar tanelerini lamel üzerine yerleştirdikten sonra fotoğraflarını çekiyor. Kar tanelerinin çabucak erimesini engellemek için bütün bu işlemlerin soğuk bir ortamda yapılması gerekiyor. Fotoğraflar gerçekten çok etkileyici. (...)

NASA birkaç yıl önce "Küresel Kar Tanesi Ağı"nı oluşturdu. Öğrencileri, öğretmenleri, bilim insanlarını ve konu ile ilgilenen diğer kişileri dâhil eden bu büyük proje, herkesi yeryüzüne düşen kar tanelerini toplamaya ve sınıflandırmaya davet ediyor. Elde edilen tüm veriler uydu görüntüleri ile birlikte genel bir veri tabanında toplanıyor. Bu çalışma ile iklim, sıcaklık, nem ve diğer atmosferik özelliklerin birleşerek bu hava olayını nasıl oluşturduğunun daha iyi bir şekilde anlaşılması hedefleniyor.

Yaşadığınız yere kar yağdığında kardan adam yapmanın ve kızakla kaymanın yanı sıra kar tanelerini daha dikkatlice izleyin. Keşfedilmeyi bekleyen daha nice kar tanesi vardır belki de.

Özlem KILIÇ EKİCİ

Bilim ve Teknik dergisi

(Kısaltılmıştır.)

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Aşağıdaki metni okuyunuz.

İNGİLİZCE - TÜRKÇE ANLAŞMAK

Temel, çimacı (halat tutan) olur. İlk kez yurt dışına gider. Gemi Liverpool (Lıvırpul) Limanı'na yanaşırken Temel, iskeledeki İngiliz'e bağıırır:

– Tut şu halatı!

İngiliz anlamaz bir şey. Temel yine bağıırır. İngiliz'de yine hareket yok. Temel, ortaokuldaki İngilizcesi ile bağıırır:

– Do you speak English? (İngilizce biliyor musun?)

“Yes... Yes... (Evet... Evet...)” der İngiliz. Temel öfkeyle bağıırır:

– O zaman tut şu halatı!

Erol ALTUN

Gıdııklayan Fıkralar

A. 1, 2, 3, 4 ve 5. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Temel'in mesleđi neymiş?

2. Temel'in çalıştığı gemi, hangi limana gelmiş?

3. Temel, beraber çalıştığı kişiyle hangi dillerde anlaşmaya çalışıyormuş?

4. Temel'in beraber çalıştığı kişi neden Temel'in söylediklerini anlamıyormuş?

5. Temel, neden öfkelenmiş?

B. Aşağıdaki soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. “Konsere gidemeyince biletlerimiz yandı.” cümlesinde geçen altı çizili kelime için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Gerçek anlamda kullanılmıştır.

B) Mecaz anlamda kullanılmıştır.

C) Hatalı kelime kullanılmıştır.

D) Terim anlamlıdır.

2. Hangi seçenekteki sayının yazımı doğrudur?
A) onaltıncı B) 8.inci C) on dokuz D) ellidört
3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **yanlış** noktalama işareti kullanılmıştır?
A) Söylediklerimi anladınız mı?
B) Hava karardı mı eve gideriz?
C) Yemeği mutfakta mı yiyelim, salonda mı?
D) Neden çayına şeker attın?
4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımı **yanlıştır**?
A) 100 sorunun 80'ini doğru cevaplamış.
B) Sınav saat 09,30'da başlayacak.
C) Annem 27.07.1974 tarihinde doğdu.
D) Teyzemler bu apartmanın 5. katında oturuyor.
5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin sonunda diğerlerinden **farklı** bir noktalama işareti kullanılmalıdır?
A) Kapıyı kapatın lütfen B) Ey Türk Gençliği
C) Yaşasın, sınavı kazandım D) Eyvah, süt taşı

C. Yabancı dillerden alınmış ve dilimize henüz yerleşmemiş aşağıdaki kelimeleri Türkçe karşılıklarıyla eşleştiriniz.

1. bandaj 2. final 3. laptop

son

sınav

sargı

dizüstü

Ç. Aşağıdaki kısaltmaları açılımlarıyla eşleştiriniz.

1. gram 2. kilometre 3. kuruş 4. dakika

G

kr.

kg

C

dk.

krş.

g

km

sa.

5. karşılaştırdınız 6. güney 7. cilt 8. kilogram

8. TEMA

SAĞLIK VE SPOR

TEMADAKİ METİNLER

ELİMDE DEĞİL
(Holly L. NİNER)

BÜTÜN YOLLAR KALBE ÇIKAR
(Tarık USLU)

HAYDİ SPORA
(Naz AYDEMİR AKYOL)

ÇİÇEK HASTALIĞI
(Nick ARNOLD, Tony De SAULLES)

SERBEST OKUMA METNİ

TÜRKİYE'DE FUTBOLUN ÇOCUKLUĞU
(Adem KOCAL, Emre ATASOY)

Okuduğumu Anlama

Sözlü İletişim

Yazma

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. İstem dışı hareket etmek ne demektir? Sınıf arkadaşlarınızla tartışınız.
2. Başlığından ve görsellerinden hareketle okuyacağınız metnin konusunu tahmin ediniz.

Metni, dikkatinizi yoğunlaştırarak okuyunuz.

ELİMDE DEĞİL!

“Bana göz kırpmayı kes artık!” dedi Kağan.

“İyi de bana göz kırpan sensin.” diye cevap verdi kız kardeşi. “Kağan, bir haftadır aynı şeyi yapıyorsun.” dedi babası sabrının taşığını belirten bir ses tonuyla.

Kağan gözlerini kısıp kapadı ama göz kapakları kanat çırpan kelebekler gibi açıldı.

Annesi ile babası birbirlerine baktı. Annesi, Kağan’a “Seni bir göz doktoruna gösterelim. Sorun neymiş o zaman anlarız.” dedi.

Kağan, göz doktoruna gidene kadar göz kırpmayı bırakmış, bu sefer de burununu çeker olmuştu. Doktor bunun alerjik bir durum olabileceğini düşündü. (...)

Birkaç hafta içinde Kağan burun çekmeyi de bıraktı. Mutluydu.

Bir gün okulun kantininde en yakın arkadaşı Mehmet'le oturmuş bir şeyler yiyorlardı. Mehmet, Kağan'a bakıp "Başınla ne yapıyorsun öyle?" diye sordu. Kağan birkaç çocuğun kendisine bakıp güldüğünü gördü.

O sırada kulağını omzuna değdirmek istermiş gibi başını yana eğip durduğunu fark etti. Engel olamıyordu buna. Başını öbür tarafa eğerek yaptığı şeyi gizlemeye çalıştı. Sonra da, "Hiç! Biraz boynumu esnetiyorum." diye cevap verdi Mehmet'e. (...)

Okul çıkışında Kağan'ın annesi onları yüzme yarışına götürdü. "Sence bugün yarış kazanabilecek miyiz?" diye sordu Kağan. Mehmet'e. Mehmet, "Sen kafanı böyle sallayıp dururken nasıl kazanabiliriz sence?" dedi. "Durdurabilmeyi ben de istiyorum." dedi Kağan elbiselerini koyup dolabın kapağını öfkeyle kapatarak. "Ama başaramıyorum işte!"

Yarış boyunca Kağan sadece yüzmeyi düşündü. Baş, tıpkı olması gerektiği gibi sadece nefes almak istediğinde hareket ediyordu. Sonuçta yarış Kağan'ın takımı kazandı. (...)

Kağan'ın annesiyle babası onu bir uzman doktora götürdü. Doktora Kağan'ın bir ara sürekli gözünü kırptığını, sonra burnunu çektiğini ve son olarak da kafasını istem dışı hareket ettirdiğini anlattılar.

"Bu anlattığınız hareketlere tik deriz." dedi doktor. "Bazen onları yapmak zorundaymışınız gibi tekrar edersiniz, bazen de yaptığınız farkında bile olmazsınız." Kağan'a bakarak gülümsedi ve "Merak etme, bu durum pek çok çocukta var. (...)

"Peki. Kağan'a nasıl yardımcı olabiliriz?" diye sordu annesi.

Doktor "Öncelikle tikler bir yıl boyunca devam edecek mi, bir görelim. Kağan'ı çok rahatsız etmeye başlarsa ilaç tedavisini düşünebiliriz." dedi. (...)

Tikleri kontrol altında tutmak çok kolay olmayacaktı. (...) Ama hem Kağan hem anne babası tiklerle başa çıkmanın yollarını arayacaklardı.

Tikleri takip edebilmek için bir tablo yaptılar. Bu tablo sayesinde gördüler ki Kağan ne zaman yorgun, sinirli ya da canı sıkın olsa tikler artıyordu.

Kağan zamanla tikten önce gelen huzursuzluk duygusunu fark etmeyi öğrendi. Bu sayede tiki engellemenin bir yolunu bulabiliyordu. (...)

Bir gece aynada hareket eden koluna bakarak "Belki de," dedi Kağan. "Koluma bir tikin yaklaştığını hissettiğimde elimi hemen cebime sokabilirim."

"Bu güzel bir fikir." dedi annesi ve bunu not etti. (...)

Bir cumartesi günü Kağan ve Mehmet kütüphaneye gitmişti. (...)

Kağan, Mehmet'e o gün her şeyi açıkladı. "Bunu bana niye öğrenir öğrenmez söylemedin? Ben senin en iyi arkadaşın değil miyim?" dedi Mehmet.

Kağan şimdi kendini daha iyi hissediyordu. "Evet öylesin, hem de en iyi arkadaşım." diye cevap verdi Mehmet'e. (...)

Mehmet'e rahatsızlığını anlattıktan sonra annesiyle birlikte bunu sınıftaki arkadaşlarına da söylemeye karar verdiler.

Çocuklar bu konuda ona çok fazla soru sordu. (...)

Kağan kendini rahatlamış hissediyordu. En azından ailesi ve arkadaşları bu tikleri isteyerek yapmadığını biliyordu. Tiklerini kontrol edebilmek için çabalıyordu ama evde ve okulda da insanların, bu durumu idare etmek için bir şeyler yapması gerekiyordu. (...) Kalemını sıraya vurma tiki başladığında gürültü çıkmasın diye öğretmeni, sıranın üstüne bir sünger koymuştu. (...)

Bu arada Kağan her gün yüzmeye çalışıyordu. Enerjisini yüzmeye harcadığında tiklere yer kalmıyordu. Yüzerken bütün düşüncesi serin suyun içinde ileri doğru hareket etmek oluyordu. (...)

Bir gün futbol sahasına giderken Kağan ve Mehmet, kendilerine bakan birkaç çocuğun fısıldaşıp güldüğünü gördü. Mehmet bu duruma çok sinirlendi. "Şunu kesseler iyi olur!" dedi.

Kağan gülerek "Ama bu sahiden de komik bir tik! Ben bu tike tavuk tiki adını verdim." dedi.

Mehmet gülümsedi. "Yaptıkların tavuğun hareketlerine benziyor sahiden de. Yine de seninle alay etmemeleri gerekir." dedi.

"Bana gülmeleri keyfimi kaçırmıyor." dedi Kağan. "Hele de yanımda senin gibi bir arkadaşım varken!"

Maçta Kağan bir atış yaptı ve topun ağlara doğru uçuşunu seyretti. Çocuklar tezahürat yaparken o da gülüyordu.

Tiklerin onun bir parçası olduğunu biliyordu ama her zaman onların istediği olmayacaktı! "Hey tikler, ayağınızı denk alın!" dedi kendi kendine. "Yapabileceğim tek hareket siz değilsiniz, anlaşıldı mı?"

Holly L. NINER (Hali El. NAYNIR)

Elimde Değil

çev.: Mine.ÖZYURT KILIÇ

1. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin ve kelime gruplarının anlamı hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Tahminlerinizin doğruluğunu sözlükten kontrol ediniz. Bu kelimeleri ve kelime gruplarını anlamlarına uygun olarak konuşmalarınızda kullanınız.

esnetmek

tik

tedavi

huzursuzluk

kütüphane

kontrol etmek

fısıldaşmak

göz kırpmak

tezahürat

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki ifadeleri kullanarak metinle ilgili sorular yazınız. Yazdığınız soruları arkadaşlarınıza yöneltiniz.

Kim?

.....

.....

.....

.....

Ne zaman?

.....

.....

.....

.....

Nerede?

.....

.....

.....

.....

Nasıl?

.....

.....

.....

.....

Ne?

.....

.....

.....

.....

3. ETKİNLİK

Metindeki olaylara ilişkin düşüncelerinizi aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK

Metinde anlatılan olayları oluş sırasına göre maddeler hâlinde aşağıya yazınız.

-
-
-
-
-
-
-

5. ETKİNLİK

Metnin kahramanları olan Kağan ve Mehmet'i kişilik özellikleri bakımından karşılaştırınız. Benzer ve farklı özelliklerini yazınız.

Benzer Özellikleri

-
-
-
-
-
-
-

Farklı Özellikleri

-
-
-
-
-
-
-

6. ETKİNLİK

Metnin kahramanı Kağan'ın "Hey tikler, ayağınızı denk alın! Yapabileceğim tek hareket siz değilsiniz." sözleriyle anlatılmak istenen düşünceyi açıklayınız.

7. ETKİNLİK

Metnin görselleriyle içeriğini ilişkilendiriniz. Görsellerin, metinde aktarılan anlama nasıl katkı sağladığını açıklayıp yorumlayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. ETKİNLİK

Kağan için tikleri kontrol altında tutmak çok kolay olmuyordu. Kağan'ın, tiklerini kontrol altında tutmak için yaptıklarını işlem basamaklarına göre sıralayınız.

..... Tikleri takip etmek için bir tablo yaptı.

..... O tiki insanların fark edemeyeceği başka bir harekete dönüştürebiliyordu.

..... Kağan rahatlamış hissediyordu.

..... Kağan zamanla tikten önce gelen huzursuzluk duygusunu fark etti.

..... Koluna bir tik geldiğinde elini cebine sokmayı düşündü.

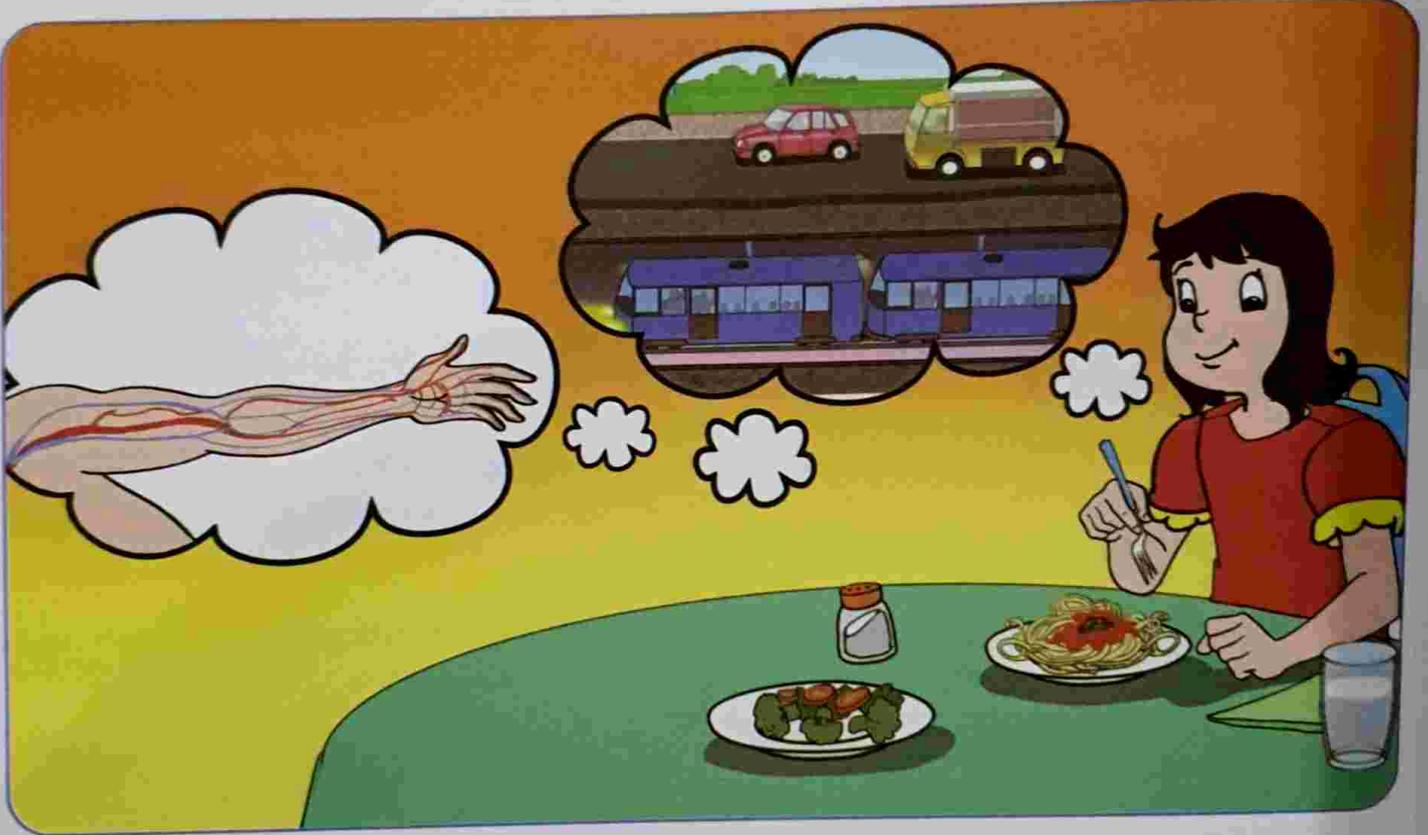

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Kalbimiz ve temel görevleri üzerine yaptığınız araştırma sonuçlarından elde ettiğiniz bilgileri sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

Metni, dikkatinizi yoğunlaştırarak okuyunuz.

BÜTÜN YOLLAR KALBE ÇIKAR

İnsanların yeryüzünde açtıkları yollar, inşa ettikleri tüneller, viyadükler, hemzemin geçitler, patikalar, keçi yolları... Vücudumuzdaki damar ağı ile kıyaslandığında, en fazla bir tabak spagetti kadar karışıktır.

Çünkü, tepemizin en üst noktasından, ayağımızın en dip köşesine kadar bizim vücudumuzdaki her bir organ, her bir doku, akciğerlerimizdeki miniminnaçık keseciklerden, göz bebeğimize, kemiklerimizin içindeki iliklerden, milyarlarca kas lifine ve bütün bedenimizi tepeden tırnağa kaplayan derimizin her bir noktasına kadar akılalmaz bir damar şebekesi ile donatılmıştır.

Bu muhteşem damar şebekesi, vücudumuzun ihtiyacı olan birbirinden farklı tüm besinleri, her bir organın, her bir dokunun hatta her bir hücrenin ayağına kadar götüren kan dolaşımının gerçekleştiği yerdir.

Kanımız damarlarımızda durgun bir su gibi durmadığına göre onun dışımızdan tırnağımıza kadar kusursuz bir şekilde akışını sağlayan güç nedir?

Eğer bedenimiz bir kum saati gibi yaratılmış olsaydı, bunun tek bir yolu vardı: **Her beş dakikada bir amuda kalkmak!**

Böylece ters çevrilen bir kum saati gibi damarlarımızdaki kan yerçekiminin etkisiyle aşağıya doğru hızla akardı.

Fakat bu süre içinde vücudumuzun üst tarafları kansız kalacağı için, beş dakika sonra ayaklarımızın üzerine dikilmemiz gerekirdi.

Bu sefer de, beynimizdeki kan, hızla parmak uçlarımıza doğru akmaya başlardı. Ve bir süre sonra tekrar amuda kalkmamız gerekirdi. Üstelik hayatta kalmak için bu işi hiç aksatmadan yapmalıydık. (...)

Kim 24 saatini bu şekilde geçirebilir ki?

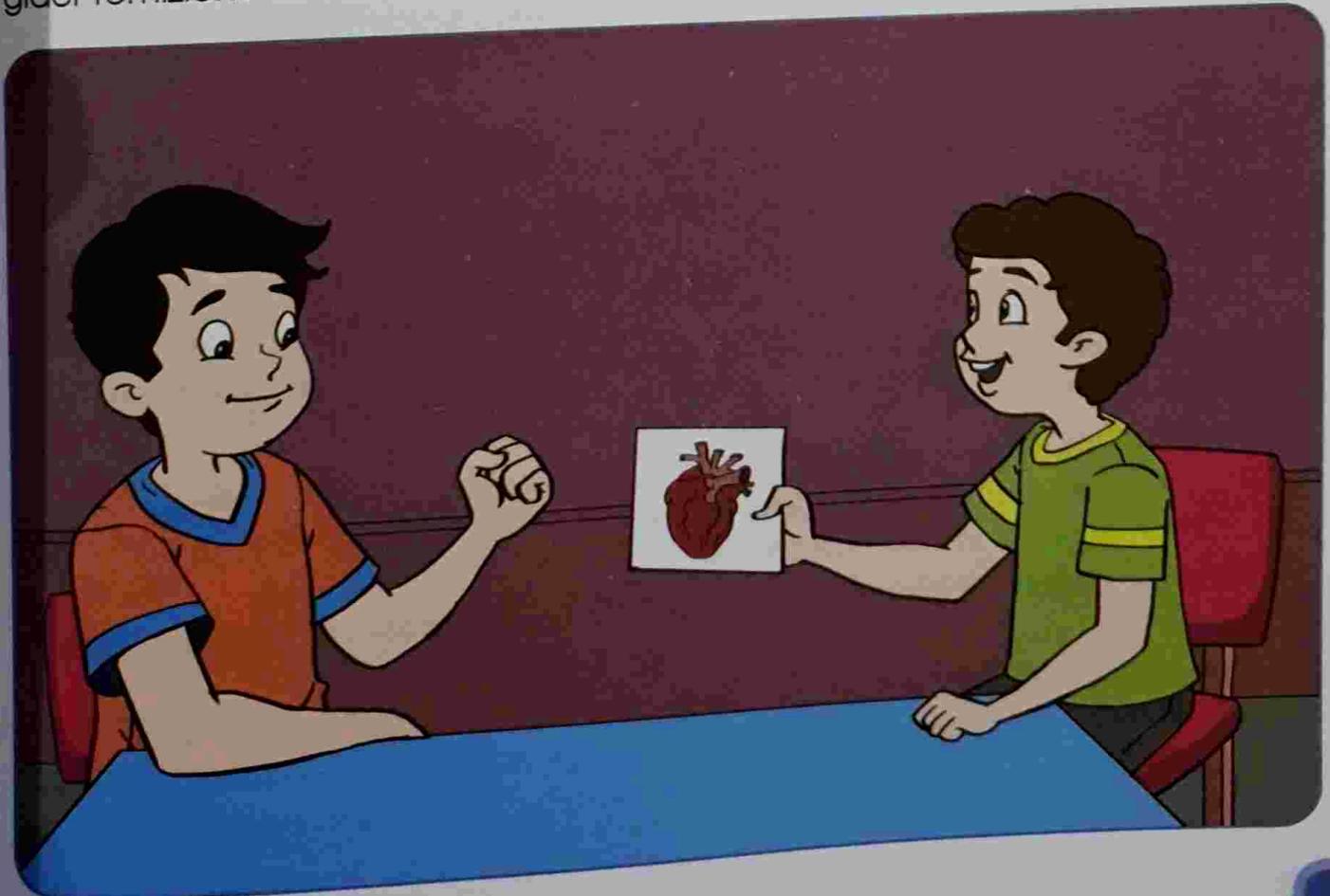
Damarlarımızdaki kan akışını sağlayan ve hayatımız boyunca hiç durmadan çalışan müthiş bir pompa vardır. O pompanın adı da tahmin ettiğiniz gibi kalptir.

Vücudumuzdaki en güçlü kaslardan yaratılan bu müthiş organ, göğüs kafesimizin içinde durur ve böylece göğüs kemiği ve kaburgalar tarafından koruma altında çalışır.

Bana yumruğunuzu gösterin!

Kalp dediğimiz organ işte o yumruk kadar bir şeydir. (...)

24 saat içinde vücudumuzdaki tüm kan, 1000 kez döner dolaşır, akciğerlere gider temizlenir ve tekrar vücuda yayılır.

Kalbimizden çıkan damarlar vücudumuzun dışına açılsaydı, her kalp atışında kanımız 3 metre yüksekliğe çıkabilecek bir güçte fıskırırdı.

Kalbin 1 saatlik çalışması sonunda ortaya çıkan enerjiyi bir araya toplayabilsek bir otomobili yerden 1 metre yukarıya rahatlıkla kaldırabilirdik.

Ancak o yumruk kadar kalbin asıl gücü, çalışkanlığıdır. Kalp dakikada 70 kere çarpar.

Şimdi küçük bir deney yapalım. Dakikada 70 kez olmak üzere yumruğunuzu açıp kapatın! Hadi 70 çok oldu. Bari saniyede 1 kere olsun.

Bunu kaç dakika yapabilirsiniz?

Pek fazla değil. Bir süre sonra elinizdeki kaslar yolur ve yanmaya başlar.

Şimdi kalbinizin ne çalışkan ve ne sağlam bir pompa olarak yaratıldığını anlamış olmalısınız.

Peki bu organ hiç mi dinlenmez?

Elbette kalp kaslarının dinlenmeye de ihtiyacı vardır. Fakat bu dinlenme, asla tamamen durma şeklinde olmaz.

Kalp bir kasılıp bir gevşeyerek çalışır. Ve bu ikisi arasında yarım saniyelik bir süre geçer. Bu yarım saniye dinlenme süresidir.

Ayrıca biz uyurken kalbimiz uyanık olduğumuz zamanlardan daha yavaş çalışır. 1 dakika içindeki atış sayısı 50'lere kadar düşer. Bu da kalbi dinlendirir.

Tanık USLU

Şu Acayip İnsan Vücudu

1. ETKİNLİK

a. Aşağıda, metinde geçen bazı kelimelerin anlamları verilmiştir. Bunları uygun kelimelerle eşleştiriniz. Eşleştiremediğiniz anlama uygun kelimeyi yazınız.

Bir organizmanın yapı ve görev bakımlarından en küçük birimi.

viyadük

Kemiklerin iç boşluklarını dolduran ve kan hücrelerinin yapımını sağlayan doku.

doku

Vücudun veya bir organın yapı öğelerinden birini oluşturan hücreler bütünü.

ilik

İnsan ve hayvan vücudunu kaplayan tüy, kıl veya pulla kaplı tabaka, cilt.

damar

Vadi veya ırmak üstünden demir yolu veya kara yolunun geçişini sağlayan yüksek ve uzun köprü.

.....

Canlı varlıklarda kanın dolaştığı kanal.

hücre

b. Metinde geçen ve aşağıda anlamları verilen kelimeleri ipuçlarından yararlanarak tamamlayıp yazınız.

D _ rg _ n: Sakin, hareketsiz.

Ka _ ur _ a: Kemiklerin oluşturduğu kafes.

G _ vş _ m _ k: Yumuşamak, yatışmak, sakinleşmek.

S _ n _ y _ : Bir dakikanın altmışta biri olan zaman birimi.

c. Aşağıdaki deyimlerin anlamını deyimler sözlüğünden bulup bu deyimlerle metin arasında bir ilişki kurunuz. Bu deyimleri anlamına uygun olarak cümle içinde kullanıp aşağıya yazınız.

Kalbi kırılmak:

Temiz kalpli:

Kalbi çarpmak:

Kalbinin sesini dinlemek:

Kalbini açmak:

2. ETKİNLİK

Metne göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Vücudumuzda kan dolaşımı hangi yolla gerçekleşir? Açıklayınız.

2. Vücudumuzda kalbin görevi nedir?

3. Yazar kalbi neye benzetmektedir?

4. Kalp nasıl dinlenir?

3. ETKİNLİK

Metindeki koyu yazılmış cümleleri tekrar okuyunuz. Aşağıdaki soruları bu cümlelere göre cevaplayınız.

• Kalbimiz nasıl çalışır?

• Sizce neden yazar insanların amuda kalkmak zorunda kalacağı örneğini vermiştir?

4. ETKİNLİK

Aşağıya, metnin içeriğine uygun farklı bir başlık yazınız.

5. ETKİNLİK

Metnin konusunu ve ana düşüncesini yazınız.

Metnin konusu:

Metnin ana düşüncesi:

6. ETKİNLİK

a. Metinde anlatılanları kendi cümlelerinizle kısaca yazınız.

.....

.....

.....

.....

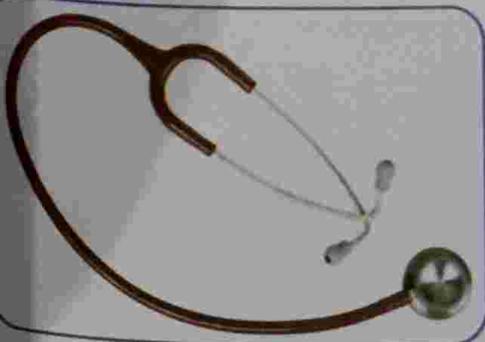
.....

.....

.....

b. Sizce vücudumuzdaki kan dolaşımı neye benzetilebilir? Arkadaşlarınızla tartışınız ve tahminlerde bulununuz. Farklı bakış açılarını ayırt edip bunlara anlayışla yaklaşınız.

7. ETKİNLİK

Yandaki görselde gördüğünüz aletin adı nedir? Ne işe yarar kısaca yazınız.

.....

.....

.....

.....

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde kutucukların içine uygun noktalama işaretlerini yerleştiriniz.

- Kim 24 saatini bu şekilde geçirebilir ki
- Eğer bedenimiz bir kum saati gibi yaratılmış olsaydı bunun tek bir yolu vardı Her beş dakikada bir amuda kalkmak
- İnsanların yeryüzünde açtıkları yollar inşa ettikleri tüneller viyadükler hemzemin geçitler patikalar keçi yolları
- Peki bu organ hiç dinlenmez mi
- Kalp bir kasılıp bir gevşeyerek çalışır

9. ETKİNLİK

Kalp sağlığını korumakla ilgili bir araştırma yapınız. Bu konuda aşağıya yazacağınız bilgilendirici metinde duygu ve düşüncelerinize de yer veriniz. Yazdıklarınızı düzenledikten sonra arkadaşlarınızla paylaşınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

1. İlginizi çeken bir spor dalı hakkında araştırma yapınız. Araştırmanızdan edindiğiniz bilgilerden yararlanarak bir afiş hazırlayınız.
2. Başarılı bir sporcuyla ilgili gazete haberleri derleyiniz.
3. Spor yapmanın sağlığımız için önemini güvenilir bilgi kaynaklarından araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. İlginizi çeken bir spor dalı hakkında hazırladığınız afişi sınıf panosuna asıp arkadaşlarınızın afişinizle ilgili düşüncelerini öğreniniz.
2. Metnin görsellerini inceleyiniz. Görsellerden hareketle okuyacağınız metnin konusunu tahmin ediniz.

Metni dikkatle okuyunuz.

HAYDİ SPORA

Merhaba arkadaşlar. Ben Moka. Koşmayı çok severim.

Dört patim, iki kulağım, bir dilim var.

Koşarken hepsi de hareket ediyor.

Naz buna "spor yapmak" diyor.

Beraber koşarken çok eğleniyoruz. Naz benim ailemin kızı. İnanın hiç bitmiyor hızı.

Evlerine geldiğimde küçücüktüm. Sadece yemekle değil, sevgiyle de büyüdüm. Meğer Naz da büyümüş, okula gidiyor. İlkokulda spor yapmaya başladı Naz. O spora başladığından beri ben de birçok yeni şey öğrendim.

Neler mi? Dinleyin bakalım...

Spor yapmak en eğlenceli oyunmuş. Naz ve kuzeni Memo, evde hem oyun oynayıp hem de spor yapıyorlar. Kovanın adı pota, çorabın adı top oluyor bir anda. Potaya atan kazanıyor. Naz ve Memo çok eğlenerek oynuyorlar. (...)

Spor yapmak, güçlü olmak demekmiş. Naz kollarını sım sıkı sarınca boynuma, anlıyorum ki daha çok ilgi gösteriyor bana. Daha da güçlü olsun, sarsın hep beni doya doya!

Spor yapmak bazen yorucu oluyormuş. Antrenmandan eve gelince Naz, yatağa atıveriyor kendini. Annesi hemen pişirmeye başlıyor Naz'ın en sevdiği yemeği. Benden bile hızlı bitiriyor tabağındaki köfteleri.

Spor yapmak, arkadaşlarla daha çok zaman geçirmek demekmiş. Naz, antrenmanlarda takım arkadaşlarıyla bol bol vakit geçiriyor. Annesiyle onu almaya gittiğimizde Naz'ı hep arkadaşlarıyla kahkahalar atarken görüyorum.

Spor yapanlara bazen de ödülleri veriliyormuş. Naz yarışlara katıldı. Hızlı koştu, çok hızlı! Yarışın sonunda da bir madalya kazandı ve herkes çok mutlu oldu. Ben madalyayı dişledim. Naz bana biraz kızdı. "Kemik dişlenir, madalya dişlenmez," dedi. Madalyasını odasına astı.

Spor yapanların bazen ellerinde, bazen ayaklarında, bazen kollarında, bazen de gözlerinde bir sihir dolaşmış. İşte tam o an, sporun en etkileyici sahnesiymiş. Yani sihir derken herkesin nefesini tuttuğu, beklenmedik bir mucizenin olduğu anlardan bahsediyorum.

Herkesin sevebileceği kadar çok spor dalı varmış.

Naz koşarak başladı, şimdi voleybol oynuyor. Memo ise basketbol oynamayı seviyor. Parktaki arkadaşım Tarçın söyledi, onun sahibi Zeynep iyi bir yüzücüymüş. Daha neler varmış neler? Atletizm, yelken, okçuluk, tenis, jimnastik... İşte ben bütün bunları Naz spora başladığında öğrendim. O yaptıkça ben de heveslendim.

"Ben de spor yapabilir miyim Naz?"

"Tabii ki Moka. Herkes spor yapabilir ve tabii ki sen de spor yapabilirsin. Çünkü spor herkes içindir. Haydi koş!"

Naz AYDEMİR AKYOL

Naz ve Moka'yla Haydi Spora

1. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamını önce tahmin ediniz. Sonra bu kelimelerin anlamını sözlükten bulup aşağıya yazınız. Tahminlerinizle sözlük anlamlarını karşılaştırınız.

antrenman

Tahminim:

Sözlük anlamı:

madalya

Tahminim:

Sözlük anlamı:

heveslenmek

Tahminim:

Sözlük anlamı:

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Naz ve Memo'nun eğlenerek oynadıkları, aynı anda spor da yaptıkları oyun neymiş?

2. Moka'ya göre spor yapmak ne demekmiş?

3. Naz ve Memo hangi spor dalları ile uğraşıyorlarmış?

4. Tarçın'ın sahibi hangi sporu yapıyormuş?

5. Spor kimler içinmiş?

3. ETKİNLİK

a. Görsellerdeki spor dallarının adlarını altlarına yazınız. Metinde adı geçen spor dallarının kutucuğunu işaretleyiniz.

b. Bu spor dallarından hangilerini yapmak istediğiniz hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

4. ETKİNLİK

Metnin ana düşüncesini aşağıya yazınız.

Metnin ana düşüncesi:

5. ETKİNLİK

Metindeki gerçek ve hayalî öğeleri yazınız.

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimeleri kullanarak örnekteki gibi pekiştirmeli kelimeler yazınız.

açık → apaçık

yalnız →

sıkı →

dağınık →

sağlam →

temiz →

siyah →

karışık →

beyaz →

düz →

uzun →

yeni →

ayrı →

boş →

9. ETKİNLİK

Başarılı bir sporcuyla ilgili derlediğiniz gazete haberlerinden birini kendi cümlelerinizle aşağıya yazıp görselle zenginleştiriniz. Yazdığınız haberi arkadaşlarınıza okuyunuz.

10. ETKİNLİK

Başarılı bir sporcu olmak için hangi özelliklere sahip olmak gerekir? Düşüncelerinizi liste hâlinde aşağıya yazınız.

Başarılı bir sporcu;

-
-
-
-
-

SONRAKİ METNE HAZIRLIK

1. Çocuk hastalıklarından hangilerini geçirdiğinizi aile büyüklerinize sorup öğreniniz.

2. Günümüz insanların yaşamlarını tehdit eden ölümcül hastalıklar nelerdir? Araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Çocuk hastalıklarından hangilerini geçirdiğinizi arkadaşlarınıza söyleyin. Bu hastalıklar hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

ÇİÇEK HASTALIĞI

Metni, anlatılan olayların gelişimi ve sonucu hakkında tahminde bulunarak dinleyiniz.

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimelerin anlamını önce tahmin ediniz. Daha sonra bu kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup aşağıya yazınız. Tahminlerinizle sözlük anlamlarını karşılaştırınız.

virüs

Tahminim:

Anlamı:

mikrop

Tahminim:

Anlamı:

aşı

Tahminim:

Anlamı:

galip gelmek

Tahminim:

Anlamı:

2. ETKİNLİK

Metnin türü ve konusu hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Metnin içeriği hakkındaki görüşlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. İnsanların tamamen yok ettiği hastalık hangisiymiş?

2. Çiçek hastalığının nedeni neymiş, bulaşma yolları nelermiş?

3. Çiçek hastalığı üzerinde ilk araştırmaları kim yapmış?

4. Kızamık ve çiçek hastalığı arasındaki farklar nelermiş?

5. Çiçek hastalığı nasıl tedavi edilmiş?

6. Çiçek hastalığıyla ilgili aşığı kim bulmuş?

7. Çiçek hastalığına neden olan virüsten alınan birkaç örnek niçin saklanmıştır?

4. ETKİNLİK

Aşağıdaki eş sesli kelimelerin farklı anlamlarıyla kullanacağınız birer cümleyi arkadaşlarınızla paylaşınız.

düş

kar

yüz

5. ETKİNLİK

Günümüz insanların yaşamlarını tehdit eden ölümcül hastalıklar hangileridir? Bu hastalıklarla mücadele için neler yapılması gerekir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

6. ETKİNLİK

a. Aşağıdaki gazete haberini okuyunuz. Prof. Dr. Aziz Sancar'ın habere konu olan buluşu hakkında neler düşündüğünüzü, neler hissettiğinizi anlatınız.

Nobel Kimya Ödülü'ne layık görülen Prof. Dr. Aziz Sancar'ın "DNA onarımı" adını verdiği buluşu tıp dünyasını heyecanlandırdı. Bu buluş sayesinde önümüzdeki 20-30 yılda kanserle mücadelede büyük adımlar atılacak ve çağımızın en önemli hastalıklarından birinin tedavi edilme oranı artacaktır.

b. Aziz Sancar hakkında araştırma yapıp defterinize bilgilendirici bir yazı yazınız. Yazınızı görsellerle zenginleştirip arkadaşlarınızla paylaşınız.

7. ETKİNLİK

a. Sağlıkla ilgili aşağıdaki atasözlerimizin anlamını tahmin edip yazınız.

Can boğazdan gelir.

Güneş girmeyen eve doktor girer.

Sağlık varlıktan yeğdir.

Sağ baş yastık istemez.

Hekimden sorma, çekenden sor.

b. Metinlerde, konuşmalarda bu atasözlerinin kullanılmasının anlama katkısı hakkındaki görüşlerinizi arkadaşlarınıza açıklayınız.

SERBEST OKUMA METNİ

TÜRKİYE'DE FUTBOLUN ÇOCUKLUĞU

Türkiye'de futbolun geçmişi Cumhuriyet'ten daha önceki zamanlara uzanır. İngiltere'den gelen subay ve işçiler sayesinde Türkler arasında yayılan futbol, Türklerin kendi takımlarını kurarak mücadele etme isteğiyle beraber kulüpleşme safhasına geldi. 1903'te Beşiktaş Jimnastik Kulübü'nün ardından amacı "yabancı takımları yenmek" olan Galatasaray 1905'te kuruldu, iki yıl sonra da Fenerbahçe, Anadolu Yakası'nın futbola olan hasretini resmiyete dökerek bitirdi.

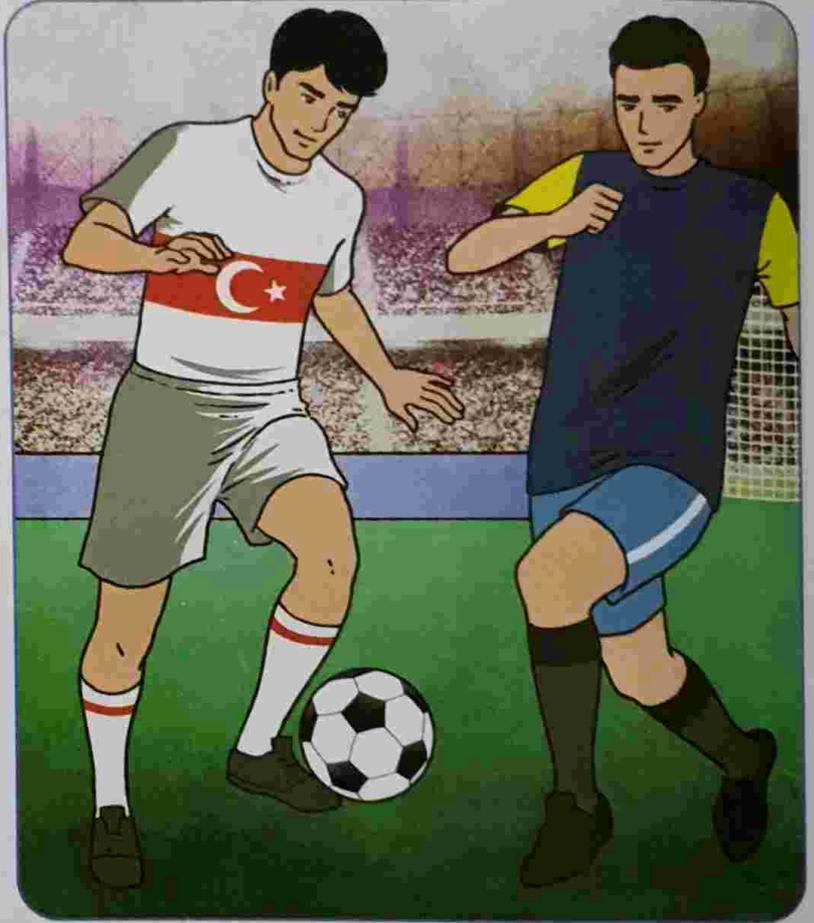
Kulüplerin kuruldukları yılların hemen ardından, ilk önce Balkan Savaşları başladı, daha sonra Birinci Dünya Savaşı patlak verdi. (...) Bu savaşlarda tüm kulüplerin futbolcuları en ön saflarda mücadele etti, bazı futbolcular Çanakkale Savaşı'nda şehit oldu, birçok futbolcu da Kurtuluş Savaşı'nda yer aldı. (...)

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun ardından futbol kulüpleri tekrar faaliyetlerine başladı. (...) Türk millî takımının geçmişi Türkiye Cumhuriyeti'nden eskiydi. Türk sporunun ilk teşkilatı olan Türk İdman Cemiyeti, Ali Sami Yen'in öncülüğünde kurulduktan sonra 1923 yılında Türk Futbol Federasyonu adını aldı. Ardından FIFA'ya (Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği) başvuruldu ve Türkiye, 21 Mayıs 1923 tarihinde FIFA'nın 26. üyesi oldu. (...) Henüz Türkiye genelini kapsayan bir lig kurulmamıştı. FIFA'ya kabul edilen Türkiye'nin millî takım teknik direktörlüğüne Galatasaray'ın da kurucusu olan ve başkanlığını yürüten Ali Sami Yen getirildi.

1886'da doğan Ali Sami Yen, Galatasaray'ın bir numaralı kurucu üyesiydi. Hem futbolcu hem de yönetici olarak Galatasaray tarihine geçen, A Millî Takımı çalıştıran ilk teknik direktörümüzdü.

Türkiye ilk maçını Romanya ile yaptı. Cumhuriyet'in kuruluşundan 3 gün önce yapılan maç İstanbul'da Taksim Stadi'nda oynandı. Türkiye'nin ilk 11'i şu isimlerden oluşuyordu:

- Nedim Kaleci (Altınordu)
- Hasan Kamil Sporel (Fenerbahçe)
- Cafer Çağatay (Fenerbahçe)
- İsmet Uluğ (Fenerbahçe)
- Nihat Bekdik (Galatasaray)
- Baron Fevzi (Altınordu)
- Emin Bey (Altınordu)
- Alaaddin Baydar (Fenerbahçe)
- Zeki Rıza Sporel (Fenerbahçe)
- Sabih Arca (Fenerbahçe)
- Bedri Gürsoy (Fenerbahçe)

Tarihinde ilk golü Romanya'dan yiyen A Millî Takım, ilk golünü de 32. dakikada Zeki'nin ayağından attı, yine Zeki'nin 50. dakikada attığı golle öne geçti. Romanya ise bu golden sonra ataklarını çoğalttı ve 67. dakikada Triç'in attığı golle maçı 2-2 tamamladı.

Türkiye'de futbol zamanla tüm ülkeye yayıldı; şehir şehir, kasaba kasaba futbol kulüpleri kurulmaya başladı. Oynamak için iki kale direği, bir top ve oynayanların azminin yettiği futbol, zamanla Türkiye'de bir sevdaya, milyonları peşinden sürükleyen; karda, yağmurda, çamurda takımların peşinden deplasmanlara götüren bir spora dönüştü. Futbol sadece Türkiye ile tanışmakla kalmadı, bu topraklarda "bağlılığı" tattı.

(...)

Adem KOCAL, Emre ATASOY

Varsa Yoksa Futbol

(Kısaltılmıştır.)

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Aşağıdaki metni okuyunuz.

İKİ DİRHEM BİR ÇEKİRDEK

Giyim kuşamına özen göstermiş, şık ve süslü kıyafetleriyle dikkat çeken insanlar hakkında sık sık "iki dirhem bir çekirdek" ifadesi kullanılır. Bu yakıştırma, ağırlık ölçüsü olarak okkanın kullanıldığı eski devirden kalmaz.

Okkanın dört yüzde birine "dirhem" adı verilir. Dirhem daha çok hassas teraziler için kullanılan bir ölçüdür. Ancak sarraflar, dirhemden daha hassas ölçümler için bir ağırlık birimi daha kullanırlar. Buna "çekirdek" denir.

Eski devirlerin en kıymetli parası olan bir Osmanlı altını, toplam iki dirhem ve bir çekirdek ağırlığına sahiptir. Bu durumda süslenmiş kimselere iki dirhem bir çekirdek yakıştırmasında bulunanlar, mecaz yoluyla onlara "altın" demiş olurlar.

İskender PALA

İki Dirhem Bir Çekirdek

A. 1, 2, 3 ve 4. çalışmaları yukarıdaki metne göre yapınız.

1. Metnin bağlamından yararlanarak "sarraf" kelimesinin anlamını tahmin edip aşağıya yazınız.

.....

2. "İki dirhem bir çekirdek" ifadesinin kimler için söylendiğini, hangi anlamda kullanıldığını açıklayınız.

.....

3. "İki dirhem bir çekirdek" ifadesinin mecaz yoluyla "altın" anlamında kullanılma nedenini açıklayınız.

.....

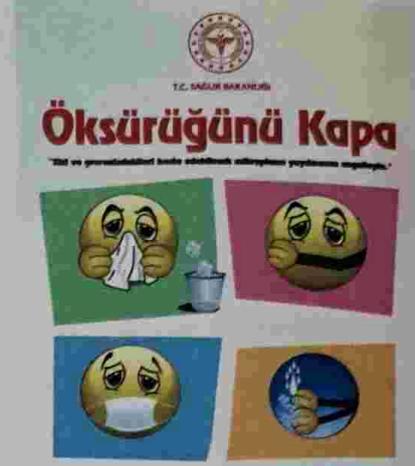
4. Metnin türünü; giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinin kaçar cümleden oluştuğunu belirtiniz.

.....

B. Aşağıdaki soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi yandaki afişle verilerek istenen bir mesaj **değildir**?

- A) Öksürürken ya da hapsirirken mendil kullanalım.
 B) Öksürürken elimize öksürelim.
 C) Ellerimizi sık sık yıkayalım.
 D) Öksürmemek için maske kullanalım.

2. Aşağıdakilerden hangisi dilimize yabancı dilden geçmiş olan "bone" kelimesinin Türkçe karşılığıdır?

- A) atkı B) başlık C) bere D) bot

3. Aşağıdaki kelimelerden hangisi "acemi" kelimesinin zıt anlamlısıdır?

- A) becerikli B) eğitilmiş C) tecrübeli D) uslu

4. "Altının kıymetinden sarraf anlar." atasözünün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir şeyin değerini en iyi o konuda uzman olanlar bilebilir.
 B) Kuyumculuk, uzmanlık isteyen bir meslektir.
 C) Altının değerini bilmek için kuyumcuya gitmek gerekir.
 D) Altın çok değerlidir.

5. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde birden fazla pekiştirmeli kelime kullanılmıştır?

- A) Tonton anneannesini ansızın karşısında görünce şaşırıldı.
 B) Dümdüz saçları dağılmış, karmakarışık olmuş.
 C) Yemyeşil, taze taze sivribiberler ağzımı sulandırdı.
 D) Güpegündüz yatağa girip uzun uzun uyudu.

C. Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1. yürek

2. kafa

3. anı

hatıra

kalp

vakit

beyaz

baş

al

kara

4. siyah

5. ak

6. zaman

YANIT ANAHTARI

1. TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

- B. 1. hızlı 2. toplu 3. unutmak
C. 1. C 2. D 3. B 4. A
Ç. 1. (✓) 3. (✓) 5. (✓)

2. TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

- B. 1. B 2. A 3. A 4. C 5. D
C. 1. G 2. M 3. T 4. G 5. M

3. TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

- B. 1. A 2. B 3. B 4. D 5. C
C. 1. D 2. Y 3. Y 4. D 5. Y 6. D

4. TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

- B. 1. C 2. D 3. C 4. B 5. A
C. 1. iki nokta (:) 2. üç nokta (...)
4. ünlem işareti (!) 5. kısa çizgi (-) 6. virgül (,)

5. TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

- B. 1. B 2. A 3. A 4. D
C. kesme işareti ('), kesme işareti ('), kesme işareti ('), nokta (.), iki nokta (:), virgül (,),
kısık çizgi (-), virgül (,), virgül (,), virgül (,), virgül (,), virgül (,), nokta (.)
Ç. 1. D 2. D 3. D 4. Y 5. Y

6. TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

- B. 1. D 2. C 3. A 4. B 5. C
C. 1. Y 2. D 3. D 4. D 5. Y

7. TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

- B. 1. B 2. C 3. B 4. B 5. A
C. 1. sargı 2. son 3. dizüstü
Ç. 1. g 2. km 3. kr. 4. dk. 5. krş. 6. G
7. C 8. kg

8. TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

- B. 1. D 2. B 3. C 4. A 5. B
C. 1. kalp 2. baş 3. hatıra 4. kara 5. beyaz 6. vakit